

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL PERTAMA
MESYUARAT PERTAMA**

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN MENTERI BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 1)
JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 6)
USUL-USUL:	
Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat	(Halaman 24)
PETUA-PETUA TUAN YANG DI-PERTUA:	
Penggunaan Perkataan Kurang Sopan Dalam Dewan	(Halaman 24)
RANG UNDANG-UNDANG:	
Rang Undang-undang Kastam (Pindaan) 2018	(Halaman 28)
Rang Undang-undang Zon Bebas (Pindaan) 2018	(Halaman 70)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

1. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Dato' Mohamad Ariff bin Md Yusof
2. “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Mohd Rashid Hasnon [Batu Pahat] – PKR
3. “ Timbalan Yang di-Pertua, Tuan Nga Kor Ming [Teluk Intan] – DAP

MENTERI

1. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Tun Dr. Mahathir bin Mohamad [Langkawi] – PPBM
2. “ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Dato' Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail, D.P.P.N. [Pandan] – PKR
3. Yang Berhormat Menteri Dalam Negeri, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Mohd Yassin, P.S.M., S.P.M.P., S.P.M.J., S.M.J., P.I.S., B.S.I., S.H.M.S., S.P.S.A., S.P.M.P., S.U.N.S., S.P.D.K., D.P., P.N.B.S. [Pagoh] – PPBM
4. “ Menteri Kewangan, Tuan Lim Guan Eng [Bagan] – DAP
5. “ Menteri Pertahanan, Tuan Mohamad bin Sabu [Kota Raja] – AMANAH
6. “ Menteri Pendidikan, Dr. Maszlee bin Malik [Simpang Renggam] – PPBM
7. “ Menteri Pembangunan Luar Bandar, Puan Rina binti Mohd Harun [Titiwangsa] – PPBM
8. “ Menteri Hal Ehwal Ekonomi, Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali, S.P.M.S., D.S.M.S. [Gombak] – PKR
9. “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Puan Zuraida binti Kamaruddin [Ampang] – PKR
10. “ Menteri Pengangkutan, Tuan Loke Siew Fook [Seremban] – DAP
11. “ Menteri Komunikasi dan Multimedia, Tuan Gobind Singh Deo [Puchong] – DAP
12. “ Menteri Tenaga Manusia, Tuan M. Kulasegaran [Ipoh Barat] – DAP
13. “ Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Datuk Haji Salahuddin bin Ayub, D.S.P.N. [Pulai] – AMANAH
14. “ Menteri Kesihatan, Dr. Haji Dzulkefly bin Ahmad [Kuala Selangor] – AMANAH
15. “ Menteri Belia dan Sukan, Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar] – PPBM
16. “ Menteri Pembangunan Usahawan, Tuan Mohd Redzuan Yusof [Alor Gajah] – PPBM
17. “ Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli, Dr. Xavier Jayakumar [Kuala Langat] – PKR
18. “ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' Saifuddin Nasution bin Ismail [Kulim Bandar Baharu] – PKR
19. “ Menteri Kerja Raya, Tuan Baru Bian [Selangau] – PKR
20. “ Menteri Luar Negeri, Dato' Saifuddin Abdullah [Indera Mahkota] – PKR
21. “ Menteri Industri Utama, Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] – DAP

22. Yang Berhormat Menteri Tenaga, Sains, Teknologi, Alam Sekitar dan Perubahan Iklim, Puan Yeo Bee Yin [Bakri] – DAP
23. “ Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Dr Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar] – AMANAH
24. “ Menteri Wilayah, Tuan Khalid bin Abd Samad [Shah Alam] – AMANAH
25. “ Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi] - WARISAN
26. “ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Tuan Ignatius Dorell Leiking @ Darell Leiking [Penampang] – WARISAN
27. “ Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Tuan Mohamaddin bin Ketapi [Silam] – WARISAN
28. “ Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Tuan Waytha Moorthy a/l Ponnusamy – *Senator*

TIMBALAN MENTERI

1. Yang Berhormat Timbalan Menteri Wilayah, Datuk Dr. Shahrudin bin Md Salleh [Sri Gading] – PPBM
2. “ Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Dr. Md Farid bin Md Rafik [Tanjong Piai] – PPBM
3. “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato’ Haji Amiruddin bin Hamzah [Kubang Pasu] – PPBM
4. “ Timbalan Menteri Komunikasi dan Multimedia, Tuan Eddin Syazlee Shith [Kuala Pilah] – PPBM
5. “ Timbalan Menteri Industri Utama, Tuan Shamsul Iskandar @ Yusre bin Mohd Akin [Hang Tuah Jaya] – PKR
6. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru] – PKR
7. “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Tuan Sivarasa Rasiah [Sungai Buloh] – PKR
8. “ Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Puan Fuziah binti Salleh [Kuantan] – PKR
9. “ Timbalan Menteri Kesihatan, Dr. Lee Boon Chye [Gopeng] – PKR
10. “ Timbalan Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Tuan Muhammad Bakhtiar bin Wan Chik [Balik Pulau] – PKR
11. “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Chong Chieng Jen [Stampin] – DAP
12. “ Timbalan Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli, Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji [Raub] – DAP
13. “ Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Puan Hannah Yeoh [Segambut] – DAP
14. “ Timbalan Menteri Pendidikan, Puan Teo Nie Ching [Kulai] – DAP
15. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Tuan Sim Chee Keong [Bukit Mertajam] – DAP
16. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dr. Ong Kian Ming [Bangi] – DAP
17. “ Timbalan Menteri Tenaga Manusia, Dato’ Mahfuz bin Haji Omar, D.S.D.K. [Pokok Sena] – AMANAH

18. Yang Berhormat Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir [Temerloh] – AMANAH
19. “ Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan, Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Lumut] – AMANAH
20. “ Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri, Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang] – AMANAH
21. “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Dato' Kamarudin Jaffar, D.S.N.S., B.C.M. [Bandar Tun Razak] – PKR
22. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Mohd Azis bin Jamman [Sepanggar] – WARISAN
23. “ Timbalan Menteri Tenaga, Sains, Teknologi, Alam Sekitar dan Perubahan Iklim, Puan Isnaraissah Munirah binti Majilis @ Fakharudy [Kota Belud] – WARISAN
24. “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Dato' Haji Marzuki bin Yahya – *Senator*
25. “ Timbalan Menteri Hal Ehwal Ekonomi, Dr. Mohd Radzi bin Md Jidin – *Senator*
26. “ Timbalan Menteri Pertahanan, Tuan Liew Chin Tong – *Senator*
27. “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Raja Kamarul Bahrin Shah bin Raja Ahmad - *Senator*

AHLI-AHLI (PH)

1. Yang Berhormat Dato' Abdullah Sani bin Abdul Hamid, D.S.P.N. [Kapar] – PKR
2. “ Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai] – PKR
3. “ Tuan Ahmad Faizal bin Azumu [Tambun] – PPBM
4. “ Tuan Haji Akmal Nasrullah bin Mohd Nasir [Johor Bahru] – PKR
5. “ Tuan Ali anak Biju [Saratok] – PKR
6. “ Puan Alice Lau Kiong Yieng [Lanang] – DAP
7. “ Tuan Awang Husaini bin Sahari [Putatan] – PKR
8. “ Dr. Azman bin Ismail [Kuala Kedah] - PKR
9. “ Tuan Cha Kee Chin [Rasah] – DAP
10. “ Tuan Chan Foong Hin [Kota Kinabalu] – DAP
11. “ Tuan Chan Ming Kai [Alor Setar] - PKR
12. “ Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim] – PKR
13. “ Tuan Charles Anthony Santiago [Klang] – DAP
14. “ Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong] – DAP
15. “ Puan Christina Liew Chin Jin [Tawau] – PKR
16. “ Laksamana Muda Dato' Pahlawan Danyal Balagopal Abdullah (B) [Port Dickson] – PKR
17. “ Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang] – DAP
18. “ Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin] – AMANAH
19. “ Ustaz Haji Hasanuddin bin Mohd Yunus [Hulu Langat] – AMANAH
20. “ Tuan Hassan bin Abdul Karim [Pasir Gudang] – PKR
21. “ Dato' Johari bin Abdul, D.S.D.K. [Sungai Petani] – PKR

-
22. Yang Berhormat Tuan Jonathan bin Yasin [Ranau] – PKR
 23. “ Tuan Jugah a/k Muiyang @ Tambat [Lubok Antu] – PKR
 24. “ Tuan Karupaiya Mutusami [Padang Serai] – PKR
 25. “ Puan Kasthuriraani a/p Patto [Batu Kawan] – DAP
 26. “ Dr. Kelvin Yii Lee Wuen [Bandar Kuching] – DAP
 27. “ Tuan Kesavan a/l Subramaniam [Sungai Siput] – PKR
 28. “ Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka] – DAP
 29. “ Puan June Leow Hsiad Hui [Hulu Selangor] – PKR
 30. “ Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien [Julau] – PKR
 31. “ Tuan Lim Kit Siang [Iskandar Puteri] – DAP
 32. “ Tuan Lim Lip Eng [Kepong] – DAP
 33. “ Dato’ Mansor bin Othman, D.M.P.N. [Nibong Tebal] – PKR
 34. “ Puan Maria Chin binti Abdullah [Petaling Jaya] – PKR
 35. “ Dr. Michael Teo Yu Keng [Miri] – PKR
 36. “ Tuan Mordi anak Bimol [Mas Gading] – DAP
 37. “ Dato’ Seri Haji Mukhriz Tun Dr. Mahathir [Jerlun] – PPBM
 38. “ Tuan Muslimin bin Yahaya [Sungai Besar] – PPBM
 39. “ Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang] – PKR
 40. “ Dato’ Ngeh Koo Ham, D.P.M.P. [Beruas] – DAP
 41. “ Tuan Nik Nazmi bin Nik Ahmad [Setiawangsa] – PKR
 42. “ Tuan Noor Amin bin Ahmad [Kangar] – PKR
 43. “ Puan Noorita binti Sual [Tenom] – DAP
 44. “ Puan Nor Azrina binti Surip [Merbok] – PKR
 45. “ Puan Nurul Izzah binti Anwar [Permatang Pauh] – PKR
 46. “ Tuan Oscar Ling Chai Yew [Sibu] – DAP
 47. “ Tuan Pang Hok Liong [Labis] – DAP
 48. “ Tuan P. Prabakaran [Batu] – PKR
 49. “ Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor] – DAP
 50. “ Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu] – PKR
 51. “ Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong] – DAP
 52. “ Dato’ Seri Dr. Santhara [Segamat] – PKR
 53. “ Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu [Batu Gajah] – DAP
 54. “ Tuan Steven Choong Shiau Yoon [Tebrau] – PKR
 55. “ Tuan Su Keong Siong [Kampar] – DAP
 56. “ Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang] – PKR
 57. “ Tuan Tan Kok Wai [Cheras] – DAP
 58. “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew [Wangsa Maju] – PKR
 59. “ Tuan Teh Kok Lim [Taiping] – DAP
 60. “ Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara] – DAP
 61. “ Tuan William Leong Jee Keen [Selayang] – PKR

62. Yang Berhormat Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo] – PKR
63. “ Tuan Wong Chen [Subang] – PKR
64. “ Tuan Wong Hon Wai [Bukit Bendera] – DAP
65. “ Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur] – DAP
66. “ Tuan Wong Ling Biu [Sarikei] – DAP
67. “ Puan Wong Shu Qi [Kluang] – DAP
68. “ Tuan Wong Tack [Bentong] – DAP
69. “ Tuan Wong Tien Fatt @ Wong Nyuk Foh [Sandakan] – DAP

AHLI-AHLI (BN)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim, P.J.N., D.I.M.P., J.P., S.P.D.K., S.J.M.K., S.S.A.P, D.H.M.S, D.C.S.M., P.J. [Baling] – UMNO
2. “ Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad, D.M.S.M, S.S.A.P, P.J.N., D.P.M.K. [Mersing] – UMNO
3. “ Datuk Abd Rahim bin Bakri, D.M.S.M., A.S.D.K. [Kudat] – UMNO
4. “ Dato’ Haji Abdul Rahman bin Mohamad, D.I.M.P., S.M.P., A.M.P. [Lipis] – UMNO
5. “ Datuk Seri Dr. Adham bin Baba [Tenggara] – UMNO
6. “ Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., P.J.K., D.G.S.M., S.S.A.P. [Jasin] – UMNO
7. “ Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan, D.M.S.M., P.J.K. [Pontian] – UMNO
8. “ Datuk Ahmad Jazlan bin Yaakub, P.J.N., K.M.N. [Machang] – UMNO
9. “ Dato’ Haji Ahmad Nazlan bin Idris, D.I.M.P., [Jerantut] – UMNO
10. “ Dato’ Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi, S.S.A.P., D.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., P.P.T., P.J.K., J.P., S.P.M.P., S.J.M.K., S.P.S.N., S.P.D.K., D.U.N.M., P.N.B.S., D.P.M.K., [Bagan Datuk] – UMNO
11. “ Dato’ Sri Anifah bin Aman, S.S.A.P., D.I.M.P., P.G.D.K., A.S.D.K., J.P., S.P.D.K. [Kimanis] – UMNO
12. “ Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa, P.S.M., S.P.D.K., D.G.S.M., S.I.M.P. [Ketereh] – UMNO
13. “ Dato’ Sri Azalina Othman Said, D.P.M.K., S.P.M.P., D.P.M.S., D.G.M.K., P.G.D.K. [Pengerang] – UMNO
14. “ Dato’ Hajah Azizah binti Mohd Dun, D.I.M.P., P.G.D.K. [Beaufort] – UMNO
15. “ Dato’ Sri Bung Moktar bin Radin, P.G.D.K., A.S.D.K., A.D.K., S.S.A.P. [Kinabatangan] – UMNO
16. “ Datuk Halimah binti Mohamed Sadique, P.J.N., P.I.S. D.C.S.M. [Kota Tinggi] – UMNO
17. “ Dato’ Seri Hamzah bin Zainudin, S.P.M.P., D.P.M.P., D.P.T.J., K.M.N., A.M.P., P.P.T., J.P. [Larut] – UMNO
18. “ Dato’ Sri Hasan bin Arifin, D.S.A.P., S.S.A.P. [Rompin] – UMNO
19. “ Dato’ Hasbullah bin Osman, D.P.M.P., A.M.P., J.P. [Gerik] – UMNO

20. Yang Berhormat Dato' Seri Hishammuddin Tun Hussein, S.P.M.P, S.S.A.P, S.I.M.P., D.P.M.J., D.S.A.P., P.N.B.S., D.G.S.M., S.P.D.K. [Sembrong] – UMNO
21. “ Dato' Seri Haji Idris bin Jusoh, S.S.M.Z., D.P.M.T., P.J.K. [Besut] - UMNO
22. “ Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz, D.I.M.P, S.S.A.P. [Tanah Merah] – UMNO
23. “ Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Abd Muttalib, S.A.P., A.A.P., A.M.P., P.K.C., D.I.M.P., D.S.A.P., S.S.A.P. [Maran] – UMNO
24. “ Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said, D.I.M.P., S.M.P., K.M.N., S.S.A.P. [Kuala Krau] – UMNO
25. “ Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob, S.S.A.P., D.I.M.P., D.M.S.M., A.D.K. [Bera] – UMNO
26. “ Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelebu] – UMNO
27. “ Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau] - UMNO
28. “ Datuk Seri M. Saravanan, D.M.S.M., P.M.W., A.M.N. [Tapah] – MIC
29. “ Dato' Seri Mahdzir bin Khalid, S.H.M.S., S.S.D.K., D.P.M.P., J.P., B.K.M. [Padang Terap] – UMNO
30. “ Datin Mastura binti Mohd Yazid [Kuala Kangsar] – UMNO
31. “ Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, S.S.A.P, S.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., B.K.T., D.J.M.K., [Padang Rengas] – UMNO
32. “ Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh, P.J.K., K.M.N. [Sabak Bernam] - UMNO
33. “ Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit] – UMNO
34. “ Tuan Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] – UMNO
35. “ Dato' Sri Mohd Najib bin Tun Abd Razak, S.P.D.K., S.S.A.P., S.S.S.J., S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S., D.K., S.P.M.K., S.P.M.S., D.M.K., S.P.S.A., S.P.N.S., D.U.P.N., D.U.N.M, D.P. [Pekan] – UMNO
36. “ Dato' Sri Mustapa bin Mohamed, S.J.M.K., S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.S. [Jeli] – UMNO
37. “ Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar, P.S.M, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. [Tanjong Karang] – UMNO
38. “ Dato' Dr. Noraini Ahmad, D.S.A.P., D.M.S.M. [Parit Sulong] – UMNO
39. “ Dato' Sri Reezal Merican bin Naina Merican, D.I.M.P., S.S.A.P. [Kepala Batas] – UMNO
40. “ Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee, S.M.W., P.G.D.K., A.S.D.K. [Beluran] – UMNO
41. “ Dato' Rosol bin Wahid [Hulu Terengganu] – UMNO
42. “ Datuk Rozman bin Isli, K.M.W, P.P.N [Labuan] – UMNO
43. “ Dato' Haji Salim Sharif [Jempol] – UMNO
44. “ Tuan Yamani Hafez bin Musa [Sipitang] - UMNO
45. “ Datuk Haji Shabudin Yahaya, P.J.K. [Tasek Gelugor] – UMNO
46. “ Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim, S.P.M.P., S.S.A.P., A.M.P [Arau] - UMNO
47. “ Dato' Dr. Shamsul Anuar bin Nasarah, D.P.M.P., S.M.S., P.P.N., P.P.T. [Lenggong] - UMNO
48. “ Dato' Sivarraajh Chandran [Cameron Highlands] - MIC

49. Yang Berhormat Dato' Sri Haji Tajuddin bin Abdul Rahman, D.P.M.P., D.M.S.M., K.M.N., A.M.P., J.P. [Pasar Salak] – UMNO
50. “ Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor, S.S.A.P., D.G.S.M., S.I.M.P., S.J.M.K., D.M.S.M., P.J.N., D.S.D.K., D.S.A.P., K.M.N., D.I.M.P. [Putrajaya] – UMNO
51. “ Tengku Razaleigh Hamzah, D.K., S.P.M.K., P.S.M., S.S.A.P., S.P.M.S. [Gua Musang] – UMNO
52. “ Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong, D.M.S.M., D.G.S.M. [Ayer Hitam] – MCA
53. “ Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran] – UMNO
54. “ Datuk Zahidi bin Zainul Abidin, D.M.S.M., S.M.P. [Padang Besar] – UMNO

AHLI-AHLI (PAS)

1. Yang Berhormat Dato' Seri Haji Abdul Hadi Awang, S.S.M.T. [Marang]
2. “ Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]
3. “ Tuan Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim [Kuala Terengganu]
4. “ Tuan Ahmad Fadhli bin Shaari [Pasar Mas]
5. “ Ustaz Haji Ahmad Marzuk bin Shaary [Pengkalan Chepa]
6. “ Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
7. “ Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]
8. “ Dato' Haji Che Abdullah bin Mat Nawi [Tumpat]
9. “ Tuan Che Alias bin Hamid [Kemaman]
10. “ Dato' Dr. Mohd Khairuddin bin Aman Razali, D.M.P., D.I.M.P. [Kuala Nerus]
11. “ Tuan Nik Mohamad Abduh bin Nik Abdul Aziz [Bachok]
12. “ Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh [Pasar Puteh]
13. “ Tuan Sabri bin Azit [Jerai]
14. “ Tuan Shaharizukirnain bin Abd Kadir [Setiu]
15. “ Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff [Rantau Panjang]
16. “ Dato' Takiyuddin bin Hassan, D.J.M.K., J.P. [Kota Bharu]
17. “ Dato' Tuan Ibrahim bin Tuan Man [Kubang Kerian]
18. “ Tuan Haji Wan Hassan bin Mohd Ramli [Dungun]

AHLI-AHLI (PBB)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad Johnie bin Zawawi [Igan]
2. “ Datuk Alexander Nanta Linggi, D.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., P.P.T., P.J.K., J.P., P.B.S., A.B.S. [Kapit]
3. “ Dato' Sri Haji Fadillah bin Yusof, P.G.B.K., A.B.S., S.S.A.P., D.G.S.M. [Petra Jaya]
4. “ Dato Hajjah Hanifah Hajar Taib [Mukah]
5. “ Tuan Haji Hasbi bin Haji Habibollah [Limbang]
6. “ Dato' Henry Sum Agong, P.B.S., P.S.B.S. [Lawas]

7. Yang Berhormat Tuan Lukanisman bin Awang Sauni [Sibuti]
8. “ Dato' Sri Hajah Nancy Shukri, K.M.N., P.G.B.K., S.S.A.P. [Batang Sadong]
9. “ Tuan Robert Lawson Chuat [Betong]
10. “ Dato' Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim, P.G.B.K., P.B.S., P.P.B., S.S.A.P. [Batang Lupar]
11. “ Puan Rubiah binti Wang [Kota Samarahan]
12. “ Datuk Seri Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, P.J.N., P.B.S., J.B.S., J.S.M., P.N.B.S. [Santubong]
13. “ Tuan Yusuf bin Abd Wahab [Tanjong Manis]

AHLI-AHLI (BEBAS)

1. Yang Berhormat Datuk Wira Mas Ermieyati binti Samsudin, D.S.M., B.C.M., A.N.S., P.J.K., P.B.B., D.M.S.M., D.C.S.M., [Masjid Tanah]
2. “ Dato' Dr. Noor Azmi bin Ghazali, D.P.M.P. [Bagan Serai]
3. “ Dato' Syed Abu Hussin bin Hafiz Syed Abdul Fasal [Bukit Gantang]

AHLI-AHLI (PRS)

1. Yang Berhormat Datuk Aaron Ago Dagang, P.J.N. [Kanowit]
2. “ Dato' Masir anak Kujat, P.P.B., D.I.M.P., J.M.N. [Sri Aman]
3. “ Datuk Ugak anak Kumbong, P.J.N. [Hulu Rajang]

AHLI-AHLI (WARISAN)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]
2. “ Tuan Ma'mun bin Sulaiman [Kalabakan]
3. “ Datuk Seri Mohd Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K., D.S.A.P., D.M.S.M., J.P., S.P.M.P., S.P.D.K., P.G.D.K. [Semporna]

AHLI-AHLI (PDP)

1. Yang Berhormat Tuan Anyi Ngau [Baram]
2. “ Dato' Seri Tiong King Sing, S.S.S.A., D.S.S.A., J.P., P.J.N. [Bintulu]

AHLI-AHLI (PBS)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Dr. Maximus Johnity Ongkili, P.G.D.K., A.S.D.K., J.P., S.P.D.K., D.G.S.M., [Kota Marudu]

AHLI-AHLI (PBRs)

1. Yang Berhormat Tuan Arthur Joseph Kurup [Pensiangan]

AHLI-AHLI (UPKO)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Madius Tangau, J.S.M., P.G.D.K., J.P., A.D.K., S.P.D.K. [Tuaran]

AHLI-AHLI (SUPP)

1. Yang Berhormat Dato' Sri Richard Riot anak Jaem, P.J.N., J.B.S., K.M.N., S.S.A.P. [Serian] – SUPP

AHLI-AHLI (STAR)

1. Yang Berhormat Datuk Dr. Jeffrey G. Kitingan [Keningau]

DEWAN RAKYAT

Ketua Pentadbir Parlimen
Datuk Awang Alik bin Jeman

Setiausaha Dewan Rakyat
Datuk Roosme binti Hamzah

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)
Amisyahrizan bin Amir Khan

PETUGAS-PETUGAS
CAWANGAN PENYATA RASMI (HANSARD)

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd Hassan
Rosna binti Bujairomi
Alzian binti Baharudin
Halijah binti Mat Sin @ Mt Zain
Muhammad Qhidir bin Mat Isa

Siti Norlina binti Ahmad
Noraidah binti Manaf
Nor Hamizah binti Haji Hassan

Nor Liyana binti Ahmad
Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir
Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan
Hafilah binti Hamid
Siti Norhazarina binti Ali
Nor Faraliza binti Murad @ Nordin Alli
Sherliza Maya binti Talkah
Tengku Sofia Dora binti Tengku Mohamad
Nor Effazimmah binti Maliki
Nur Annisa binti Hamid
Sharifah Nazurah binti Wan Sahdi
Herdawati binti Mohd Amir Abbu
Hasnah Sakinah binti Mohd Hashim
Nor Sakinah binti Samat
Nurammarah binti Md Isa
Mohd Salleh bin Ak Atoh

Azmir bin Mohd Salleh
Mohd. Izwan bin Mohd. Esa
Nor Kamsiah binti Asmad
Siti Zubaidah binti Karim
Aifarina binti Azaman
Noorfazilah binti Talib
Farah Asyraf binti Khairul Anuar
Julia binti Mohd. Johari
Syahila binti Ab Mohd Khalid
Ismalinda binti Ismail
Hazliana binti Yahaya
Amir Arshad bin Ab Samad
Nik Nor Nazrin binti Nik Ab Rahman
Hizamihatim Maggisa bin Juara
Muhammad Firdaus bin Ahmad

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGGAL PERTAMA
MESYUARAT PERTAMA
Khamis, 9 Ogos 2018
Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi
DOA
[Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Nga Kor Ming)
mempengerusikan Mesyuarat]

JAWAPAN-JAWAPAN MENTERI BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad [Mersing]** minta Menteri Pertahanan menyatakan apakah tindakan jangka pendek untuk meningkatkan keupayaan pertahanan udara.

Menteri Pertahanan [Tuan Mohamad bin Sabu]: Terima kasih kepada Yang Berhormat Mersing. Kementerian Pertahanan sentiasa memberi perhatian yang serius terhadap keperluan meningkatkan keupayaan pertahanan udara. Secara amnya, pengurusan peningkatan keupayaan pertahanan udara TUDM dalam jangka masa pendek adalah berdasarkan kepada beberapa elemen seperti peruntukan perbelanjaan, latihan dan *exercise*, kerjasama pertahanan udara serta pengurusan penyelenggaraan aset sedia ada.

Tuan Yang di-Pertua, pihak kementerian memperakui terdapatnya kekangan peruntukan yang diterima oleh TUDM. Justeru itu, tindakan kementerian adalah dengan membuat perancangan perbelanjaan secara berhemah dengan melaksanakan keutamaan perbelanjaan selaras dengan peruntukan diterima. Walaupun demikian, TUDM masih memerlukan penambahan peruntukan daripada yang sedia ada agar keupayaan pertahanan udara dapat ditingkatkan tahap operasi yang diperlukan untuk melaksanakan penugasan operasi harian secara optimum.

Memandangkan sebahagian besar aset-aset TUDM telah hampir menjangkau usia 20 tahun, tua-tua belaka sudah, kos penyelenggaraan dan pembaikan peralatan yang sofistikated ini semakin meningkat kerana kos perolehan alat ganti yang semakin tinggi. Namun begitu, TUDM memperhalus pengurusan senggara yang dilaksanakan dalam negara dengan menggunakan kepakaran sedia ada melalui kerjasama industri tempatan supaya kos senggara dapat dikurangkan.

Selain daripada itu, Angkatan Tentera Malaysia turut melaksanakan pelbagai *exercise*, seperti elemen cegah rintang melalui penglibatan di dalam latihan *exercise* bersama atau *exercise* tunggal dua hala dan pelbagai hala. Kita masih meneruskan *exercise Pitch Black*, *exercise Paradise*, *exercise* bersama USA, FPDA, kita terus *exercise* bersama Indonesia iaitu Elang Malindo, bersama dengan Thailand dan kita terus meningkatkan dari semasa ke semasa keupayaan angkatan udara untuk bersedia mempertahankan ruang udara Malaysia dengan sebaik mungkin dengan keupayaan yang ada walaupun ia dilihat sekarang ini agak terhad dengan kekangan belanjawan.

Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad [Mersing]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ucap tahniah kerana Yang Berhormat Menteri berani dan bercakap benar mengenai keupayaan Sukhoi, empat sahaja yang boleh terbang. *Insya-Allah*, jika ada bajet tambahan, kita akan sokong. Saya hendak tanya soalan tambahan pada Yang Berhormat Menteri, sama ada kerajaan bersedia untuk menambah aset seperti menggunakan *artificial intelligence* (AI) yang harganya lebih kompetitif berbanding dengan MRCA mahupun *maritime surveillance aircraft*?

Tuan Mohamad bin Sabu: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Memang perancangan TUDM melalui program jangka panjang, saya ingat sejak tahun 1955, yang telah dirancang oleh pemerintah terdahulu, kita— sikap kita, apa yang dirancang terlebih dahulu ia baik, kita akan teruskan. Ini sikap kita dan sikap kita juga mana yang dilihat kompetitif sama ada UAV yang lebih kompetitif dari sudut harga berbanding dengan *maritime surveillance aircraft*, kita sedang berbincang. Antara keduanya itu kita lihat ada yang mengatakan UAV lebih baik, ada yang mengatakan *surveillance aircraft* lebih baik. Kita melihat kedua-duanya perlu ada kombinasi.

Kita pergi ke Farnborough, di antaranya kita ditawarkan dengan berbagai-bagai teknologi baru tetapi kita melihat juga di sudut kepakaran yang ada di Malaysia untuk melihat yang mana lebih baik. Tidaklah kita mengatakan UAV itu lebih murah sebab dilihat juga kalau kita beli yang berkeupayaan penuh, ia lebih kurang sama harga dengan *surveillance aircraft*. Bagi kita, *surveillance aircraft* perlu, UAV pun perlu. Kombinasi dua ini cukup penting terutama untuk mengawal Laut China Selatan dan Selat Melaka.

■1010

Selat Melaka ini akan menjadi satu laluan yang cukup penting bahkan boleh dikatakan 70 peratus hingga 80 peratus kekayaan dunia ini melalui Selat Melaka. Oleh sebab itu kawasan ini cukup penting dan memperlengkapkan intipan maklumat daripada pelbagai alat yang canggih diperlukan. Inilah yang kita lihat secara serius untuk kita melihat *multirole combat aircraft* ini supaya ia dapat diperlengkap dari semasa ke semasa.

Oleh itu, cadangan Yang Berhormat itu kita amat mengambil perhatian kerana ia amat penting. Ini kerana Malaysia sekarang sudah jadi negara maritim yang cukup penting. Pernah kira-kira 700 tahun, 800 tahun dahulu Malaysia memang negara maritim. Melaka menjadi pusat kepada rantau ini dan sekarang kita juga akan menjadikan Malaysia menjadi pusat perdagangan sebelah sini dengan hal maritim ini amat penting. Pandangan Yang Berhormat kita ambil perhatian.

Laksamana Muda Dato' Pahlawan Danyal Balagopal Abdullah (B) [Port Dickson]: Terima kasih. Saya telah dengar apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri. Walaupun kita telah melaksanakan dari segi persiapan, ini boleh saya katakan bagi ketiga-tiga perkhidmatan angkatan tentera. Dari segi peruntukan, selalu ada gangguan dari pihak kementerian. Lazimnya itulah keadaan sebab itu *you can only plan but the plan gets disrupted* dengan izin. Saya ingin tahu, adakah kementerian sekarang *under* kerajaan baharu tidak akan campur tangan dengan tidak atau *without any reason with the planning of the armed forces*. Sekian.

Tuan Mohamad bin Sabu: Memang di antara gangguannya ialah peruntukan. Misalnya peruntukan dipohon oleh pihak TUDM RM1.8 bilion dan yang diluluskan hanya RM1.1 bilion. Bererti mereka dapat hanya 62 peratus. Oleh sebab itulah kerja-kerja selenggaraan, ia memerlukan peruntukan yang banyak. Misalnya selepas 10 tahun Sukhoi, dia sudah perlu pergi kepada *major* iaitu memperbaiki yang *major* sama ada kita hantar semula ke Rusia untuk diperbaiki ataupun membawa pakar-pakar tempatan kalau ada untuk memperbaikinya.

Soalnya peruntukan tidak cukup. Saya tidak mahu misalnya— saya senang jawab, apa saya jawab ini saya boleh *blame* kerajaan terdahulu. Kita *blame* kerajaan dahulu boleh tetapi tidak menyelesaikan masalah. Oleh sebab itu, apabila kita pegang kerajaan segala apa kelemahan itu kita akan baiki dan kita tak kan ulang kalau ada kesilapan dahulu. Kalau ada ketirisan, rasuah dan sebagainya sekarang ini kita benarkan SPRM, sila masuk.

Jawatankuasa khas di bawah Tan Sri Ambrin Buang sila siasat. Paling penting ialah kita kena *move forward*. Ini perkara-perkara yang penting yang senang kita sebut. Ini kerajaan dahulu, Kerajaan Barisan Nasional. Sekarang saya kena fikir bagaimana hendak menguatkan pertahanan ini sebab Kerajaan Barisan Nasional tidak akan kembali lagi dalam masa terdekat ini. *[Dewan tepuk] I am sure, insya-Allah*. Sebagai orang Islam, kita sebut *insya-Allah* tidak akan kembali berkuasa dalam masa terdekat ini.

Oleh itu tanggungjawab ini adalah tanggungjawab kami. So, kita akan berbincang dengan segala kepakaran dalam TUDM, dalam Angkatan Tentera Darat, dengan PAT, dengan semua bahagian perolehan. Kita hendak meletakkan semula sekarang ini kedudukan laut, udara dan sebagainya di Asia Tenggara kita duduk di tempat yang paling bawah. Vietnam jauh ke hadapan, Indonesia nombor satu, kita sekarang terkebawah. Pada tahun 1970-an kita berada teratas. Malu kita kalau pergi peringkat antarabangsa sekarang. Akan

tetapi saya akan berusaha menjadikan Malaysia *great again*, akan jadi nombor satu semula.
[Dewan tepuk]

2. Tuan Ma'mun bin Sulaiman [Kalabakan] minta Menteri Hal Ehwal Ekonomi menyatakan proses penstrukturan FELDA terkini yang dilaporkan mengalami masalah kewangan dan urus tadbir serta pengesahan sama ada kilang Tawau Oil Product iaitu anak syarikat Felda Vegetable Oil Products Sdn. Bhd. tidak ditutup operasinya.

Menteri Hal Ehwal Ekonomi [Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Kalabakan. Untuk makluman Yang Berhormat, FELDA sedang menghadapi masalah aliran tunai yang amat kritikal. Tumpuan segera lembaga pengarah dan pengurusan FELDA yang baru adalah untuk memulihkan kedudukan aliran tunai FELDA melalui perbincangan dengan pemiutang atau *creditors* untuk menstrukturkan semula pinjaman FELDA yang sudah mencecah jumlah keseluruhan berjumlah RM8.025 bilion.

Langkah seterusnya yang sedang diambil untuk memperkukuhkan kedudukan aliran tunai adalah melalui penjualan aset-aset yang tidak strategik seperti hartanah di luar negara dan juga dalam negara. Fokus utama lembaga pengarah dan pengurusan FELDA yang baru adalah untuk melaksanakan tanggungjawab perundangan ataupun *statutory obligation* terhadap peneroka-peneroka FELDA. Kerajaan yang baru pada hari ini memberi jaminan kepada peneroka bahawa pinjaman sara hidup dan pendahuluan hasil akan dibayar mengikut jadual. Kedudukan kewangan FELDA yang kritikal pada hari ini adalah legasi kepimpinan terdahulu yang lemah dalam tadbir urus korporat dan pengurusan kewangan yang tidak bertanggungjawab.

Kerajaan baru komited untuk memulihkan FELDA secepat mungkin demi kesejahteraan peneroka-peneroka FELDA selaras dengan matlamat Akta Kemajuan Tanah. Kerajaan yakin lembaga pengarah dan pengurusan FELDA yang baru akan berpegang kepada prinsip kebertanggungjawaban dan urus tadbir yang tinggi demi menjayakan proses pemulihan FELDA dan pembangunan FELDA yang mapan. Untuk maksud ini, kerajaan telah pun memutuskan untuk membentangkan Kertas Putih atau *White Paper* di dalam Parlimen dalam sidang yang akan datang bagi mendedahkan situasi sebenar FELDA dan juga perancangan strategik pemulihan.

Untuk makluman Yang Berhormat, Tawau Oil Product adalah anak syarikat Felda Vegetable Oil Sendirian Berhad yang merupakan anak syarikat FGV Holdings Berhad dan kedua-dua syarikat ini bukan di bawah pengurusan FELDA. Pada masa ini, FGV Holdings Berhad sedang dalam proses rasionalisasi untuk meningkatkan nilai dan prestasi syarikat. Namun FGV Holdings Berhad tidak bercadang untuk menutup operasi kilang Tawau Oil Product. Terima kasih.

Tuan Ma'mun bin Sulaiman [Kalabakan]: Melalui perjanjian FELDA sewaktu FELDA dengan Kerajaan Negeri Sabah, sewaktu FELDA masuk Sabah, FELDA telah berjanji untuk memperuntukkan 40,000 hektar kepada peneroka. Akan tetapi sekarang hanya 9,000 lebih ekar diperuntukkan untuk mereka. Adakah penambahan akan dibuat secepat mungkin? Minta penjelasan.

Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Kalabakan. Perjanjian yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Kalabakan itu akan diteliti semula. Namun seperti Yang Berhormat Kalabakan sedia maklum, pada satu tempoh sebelum ini semua tanah yang dianugerahkan oleh kerajaan telah dihentikan pemberiannya kepada peneroka-peneroka FELDA. Pengurusan tersebut diambil alih sepenuhnya oleh FELDA sehinggalah pada tahun 2012 apabila kerajaan pada ketika itu mengambil keputusan untuk menyenaraikan FELDA di Bursa Malaysia.

■1020

Maka, FELDA terpaksa menyerahkan hampir 400,000 hektar tanah yang diuruskan oleh FELDA sebelum ini kepada FGV Holdings bagi tujuan penyenaraian. Maka, perkara ini sudah tentulah antara perkara yang akan kita nyatakan dalam Kertas Putih supaya lembaga pengarah dan pengurusan FELDA yang baharu dapat meneliti semula kewajaran penyenaraian tersebut dengan mengambil kira pandangan-pandangan daripada FGV Holdings. Apa yang penting adalah kepentingan peneroka-peneroka FELDA ini dapat dijamin

pada masa yang akan datang dan perancangan yang lebih strategik untuk peneroka FELDA dapat ditetapkan oleh pengurusan yang baru. Terima kasih.

Dato' Tuan Ibrahim bin Tuan Man [Kubang Kerian]: Tambahan.

Datuk Dr. Jeffrey G. Kitingan [Keningau]: Tambahan.

Dato' Tuan Ibrahim bin Tuan Man [Kubang Kerian]: Kubang Kerian.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila. Saya sekarang menjemput Yang Berhormat Keningau untuk mengemukakan soalan tambahan kedua. Tempoh masa 30 saat. Sila.

Datuk Dr. Jeffrey G. Kitingan [Keningau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. FELDA memang gagal untuk membangunkan tanah FELDA di Sabah dan sekarang kerajaan negeri meminta supaya tanah FELDA itu dikembalikan. Apakah pandangan kerajaan tentang ini? Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila Yang Berhormat Menteri, tempoh masa 2 minit, 30 saat. Dipersilakan.

Dato' Seri Mohamed Azmin bin Ali: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Keningau. Perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Keningau ini harus diteliti daripada status pemilikan tanah tersebut. Sekiranya tanah tersebut telah pun delineate ataupun diserahkan oleh kerajaan negeri kepada FELDA sebelum ini dan sekiranya Yang Berhormat mendakwa kegagalan FELDA untuk membangunkan tanah-tanah yang telah diserahkan oleh kerajaan negeri dan harus dipulangkan balik kepada kerajaan negeri, maka saya kira pengurusan FELDA yang baharu perlu meneliti status pemilikan tanah tersebut bagi tujuan yang dimaksudkan.

Walau bagaimanapun, seperti yang telah saya nyatakan tadi, keutamaan yang diberikan oleh kerajaan baharu pada hari ini dengan dukungan lembaga pengarah dan pengurusan FELDA yang baharu adalah untuk memastikan kepentingan dan kesejahteraan peneroka-peneroka FELDA yang sedia ada itu terjamin, termasuk tanah-tanah yang telah pun diserahkan milik kepada FELDA dapat dibangunkan dengan lebih efisien dan bertanggungjawab. Namun, seperti yang kita sedia maklum, sejumlah hampir 400,000 hektar tanah FELDA sebelum ini terpaksa diserahkan kepada FGV Holdings bagi tujuan penyenaraian. Namun, mereka menghadapi masalah untuk membayar dividen ataupun termasuk juga *profit sharing* yang adil kepada FELDA bagi tujuan pengurusan FELDA seterusnya.

Inilah antara punca FELDA menghadapi masalah pengurusan kewangan yang amat kritikal kerana terlalu banyak campur tangan politik di bawah pentadbiran kerajaan sebelum ini. Maka, kita terpaksa berterus terang dengan rakyat dan peneroka FELDA dan kerajaan tidak ada pilihan lain, terpaksa mendedahkan perkara ini dalam Kertas Putih yang akan dibentangkan dan dibahaskan dalam sidang yang akan datang. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri yang menepati masa dan dengan jawapan yang penuh tatasusila.

Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]: Papar.

3. Tuan Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan apakah langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan dalam memastikan keselamatan kontinjen negara terutamanya para atlet dan petugas sepanjang tempoh Sukan Asia 2018 di Jakarta dan Palembang, Indonesia pada 18 Ogos hingga 2 September 2018 nanti serta apakah inisiatif kerajaan dalam memastikan maruah negara akan terus terbela dan tidak sewenang-nya dipermainkan oleh mana-mana pihak di peringkat antarabangsa.

Menteri Belia dan Sukan [Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat. Isu sekuriti merupakan prioriti kami. Kontinjen negara yang diketuai oleh Datuk Seri Abdul Azim selaku *chef de mission* akan disertai oleh 426 atlet daripada 35 jenis sukan dan pada masa yang sama akan disertai juga oleh 190 orang pegawai dan jurulatih. Selaku temasya terbesar di Asia, Jawatankuasa Pengelola Sukan Asia Indonesia (INASOC), selaku penganjur dengan nasihat dan panduan oleh Majlis Olimpik Asia telah menggariskan garis panduan khusus mengenai prosedur keselamatan seperti mana temasya sukan lain yang akan dilaksanakan oleh semua pihak.

Walau bagaimanapun, kementerian melalui Majlis Sukan Negara dengan kerjasama Majlis Olimpik Malaysia telah pun melaksanakan beberapa langkah awal berhubung hal-hal keselamatan kontinjen negara. Ini termasuklah mesyuarat bersama Polis Diraja Malaysia yang juga mempunyai jaringan kerjasama dua hala Malaysia-Indonesia bagi mendapatkan gambaran awal mengenai isu-isu keselamatan. Justeru, satu prosedur operasi standard (SOP) keselamatan telah pun disediakan susulan mesyuarat ini. SOP ini telah pun menggariskan tiga perkara utama;

- (i) ancaman militan ataupun orang yang tidak dikenali;
- (ii) kehilangan akreditasi atau dokumen atau barang peribadi; dan
- (iii) keselamatan kontinjen di *venue* ataupun tempat awam dan penginapan.

Antara yang disentuh melalui SOP ini termasuklah larangan provokasi sesama penonton atau atlet, elakkan berada di tempat yang kita tak sepatutnya ada. Kementerian juga telah pun mendapatkan khidmat nasihat daripada pihak Kedutaan Besar Malaysia di Jakarta yang bersetuju untuk menyediakan pegawai penyelaras keselamatan (SLO) yang akan bekerjasama rapat dengan sekretariat kontinjen, di mana kita akan tubuhkan dan memainkan peranan dalam ada satu *one stop centre* kepada seluruh rakyat Malaysia yang akan berada di sana untuk temasya ini.

Pendirian kementerian dalam menangani provokasi-provokasi yang mungkin timbul yang boleh merendahkan maruah negara dalam konteks sukan adalah berpandukan prosedur dan peraturan sukan antarabangsa. Dalam mana-mana peraturan sukan antarabangsa telah sedia ada prosedur yang dipertanggungjawabkan kepada pihak penganjur dalam aspek provokasi tersebut. Kementerian sentiasa menekankan kepada atlet negara untuk bertanding dengan penuh semangat kesukanan dan tidak terikut-ikut dengan provokasi sedemikian rupa. Kalau ada provokasi daripada pihak sebelah sana, bantahan rasmi mengikut prosedur sukan antarabangsa akan dilakukan sekiranya keadaan memerlukan kita mengemukakan bantahan rasmi. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sekarang saya jemput Yang Berhormat Paya Besar untuk mengemukakan soalan tambahan pertama. Masa 30 saat.

Tuan Mohd Shahr bin Abdullah [Paya Besar]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya pun bersetuju, keselamatan juga memainkan peranan menentukan kejayaan sesebuah pasukan kebangsaan negara kita, cumanya kita lihat insiden demi insiden berlaku. Saya nak tahu status apakah surat bantahan yang dilakukan oleh FAM kepada AFF dan AFC? Saya nak tahu apakah sasaran Sukan Asia 2018?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila Menteri jawab. 2 minit, 30 saat.

Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman: Terima kasih Yang Berhormat Paya Besar. Ada dua soalan. Pertama, berkait rapat dengan bantahan rasmi oleh pihak FAM kepada AFF. Saya dimaklumkan kes ini masih sedang disiasat oleh pihak AFF dan apa-apa maklum balas berkenaan isu ini akan dimaklumkan kepada pihak FAM dan selepas itu kepada pihak kementerian. Seperti Yang Berhormat mungkin sudah tahu, dalam bab sukan bola sepak, kalau ada apa-apa bantahan rasmi, ia perlu disalurkan atau diketengahkan oleh persatuan itu sendiri iaitu pihak FAM. Daripada pihak kementerian, kita telah pun cadangkan dan sarankan kepada pihak FAM untuk bertegas dalam isu ini supaya satu bantahan rasmi dilakukan dan bantahan rasmi ini sedang disiasat oleh pihak AFF.

Kedua, berkait rapat dengan *gold medal tally* yang kita ingin lihat bagi kontinjen Malaysia. Setakat ini saya tak boleh maklumkan lagi, kita akan dedahkan secara rasmi, bukan dedahkanlah, akan maklumkan secara rasmi kepada rakan-rakan media pada hari Jumaat ini sebelum Mesyuarat Kabinet, di mana Yang Amat Berhormat Perdana Menteri akan serahkan. Eh! Menerima Jalur Gemilang daripada kontinjen kita dan di situ kita akan maklumkan kepada rakan-rakan media dan rakyat Malaysia secara keseluruhan, fokus kami dan berapa *gold medal tally* yang kita ingin lihat. Terima kasih.

Laksamana Muda Dato' Pahlawan Danyal Balagopal Abdullah (B) [Port Dickson]: Tuan Yang di-Pertua.

Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin]: Tampin.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, Sila Yang Berhormat Tampin untuk mengemukakan soalan tambahan yang kedua. Tempoh masa 30 saat. Sila.

■1030

Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri yang telah menjawab dengan baik tentang apa yang dipersoalkan. Cumanya persoalan saya ialah apakah langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian untuk memastikan *target* ataupun kehendak pencapaian atlet kita di Sukan Asia itu tercapai.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, sila Yang Berhormat Menteri jawab. Masa 2 minit 30 saat. Sila.

Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman: Terima kasih Yang Berhormat Tampin. Ada beberapa langkah-langkah yang telah pun kita lakukan dan langkah-langkah ini bukan langkah-langkah baru. Sebab saya baru masuk pejabat Kementerian ini, saya rasa tidak sampai sebulan lagi untuk saya terus masuk campur dalam urusan latihan para atlet, saya rasa itu bukan jalan yang terbaik. Akan tetapi, selepas mendapat taklimat daripada pihak MOM yang ditugaskan dalam isu ini dan semalam berjumpa dengan pentadbir daripada pihak MSN dan Institut Sukan Negara (ISN) dan Majlis Sukan Negara, banyak inisiatif yang telah pun diketengahkan.

Sebagai contoh, bagi mereka yang kita sasarkan untuk dapat pingat emas ataupun pingat-pingat dalam sukan ini, kita telah letakkan mereka melalui proses podium ataupun latihan podium. Ini latihan bersasar kepada mereka yang boleh menjana pingat emas kepada kita bukan saja bagi Sukan Asia tetapi fokusnya kepada Sukan Olimpik.

Pada masa yang sama kita ada program Rakan Juara, *second-tier* yang juga boleh mendapatkan pingat-pingat bagi kita walaupun bukan emas tetapi pingat yang lain. Pada masa yang sama seperti yang kita sudah lakukan sebelum ini, pembangunan di peringkat akar umbi yang paling mustahak sekali supaya walau apa pun terjadi kita ada atlet yang datang daripada mereka yang teramat muda yang boleh membawa bendera Jalur Gemilang dan *insya-Allah* pada masa depan walaupun bukan pada masa ini boleh menyumbang bakti kepada *gold medal tally*. Ya, *insya-Allah* kita akan dapat pada sukan temasya Asia ini. Terima kasih.

[Sesi Waktu Pertanyaan-pertanyaan Menteri tamat]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. Puan Nurul Izzah binti Anwar [Permatang Pauh] minta Menteri Luar Negeri menyatakan:

- (a) tindakan dan peranan yang bakal dimainkan Malaysia dalam Pertubuhan Kerjasama Islam (OIC) dan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (PBB) berhubung konflik yang kian meruncing di Palestin, Timur Tengah dan Rohingya; dan
- (b) langkah jangka panjang untuk menangani kemasukan pelarian ke Malaysia.

Menteri Luar Negeri [Dato' Saifuddin Abdullah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Permatang Pauh, soalan yang baik yang meminta kita melihat masa depan, peranan dan sumbangan Malaysia dalam isu Palestin, Rohingya, Timur Tengah, pelarian dan sebagainya. Bagi Kementerian Luar Negeri, kita dalam proses memantapkan suatu kerangka baru dasar luar yang lebih jelas dan lebih tersusun dan juga lebih komprehensif dan tidak lagi bersifat *piecemeal*. Ada prinsip-prinsip dasar luar yang sudah sedia ada yang dilaksanakan oleh kerajaan sebelum ini akan kita teruskan. Namun ada hala tuju baru, ada tumpuan baru dan akan ada penambahbaikan.

Dasar luar yang baru ini akan memperkenalkan tiga elemen yang sebelum ini tidak dikemukakan dengan jelas. Dalam konteks umat Islam menggunakan pendekatan *maqasid al-syariah* yakni melihat matlamat syariah yang lebih tinggi. Dari prinsip-prinsip yang lebih universal ialah menggunakan pendekatan dan prinsip hak asasi manusia dan dari segi posisi Malaysia ialah menjadikan kita sebagai *middle power*. Khusus kepada soalan ini, saya telah mengadakan beberapa siri pertemuan antaranya dengan Tuan Yang Terutama Duta Palestine di Malaysia dan juga Menteri Luar Myanmar ketika berjumpanya di Singapura.

Ada tiga pendekatan yang harus kita laksanakan dan ini adalah pendekatan yang lazim dan universal, khusus untuk soalan Yang Berhormat Permatang Pauh. Pertama ialah dari segi aktiviti, yakni perkara-perkara yang *one-off* yang boleh kita laksanakan tetapi mempunyai manfaat. Contoh yang sedang difikirkan ialah adakah kerajaan akan secara rasmi merayakan Hari Nakbah yang selalunya diraikan oleh orang-orang Palestine dan di sini diraikan oleh pejabat Kedutaan Palestine di Malaysia pada setiap 15 Mei.

Kedua ialah dari segi bakti atau servis yang pelbagai bentuk, pendidikan dan sebagainya. Di mana selama ini dilakukan ialah misalnya dengan membantu yakni dengan memberi kewangan kepada *United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East* (UNRWA). Ini kita akan teruskan dan *insya-Allah* pada hujung tahun ini ketika Persidangan Agung PBB di New York, kita akan memberikan sumbangan sebanyak USD150 ribu.

Akan tetapi, sumbangan ini secara tahunan memang kerajaan bagi tetapi kita harus lebih konstruktif dari segi sumbangan ini. Adakah ini angka yang tetap ataupun akan ada *incremental addition*. Akan tetapi bukan *piecemeal* lagi, bukan setiap tahun baru hendak fikir berapa hendak bagi, tetapi lebih sistematik. Ada pendekatan baru misalnya yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri melalui Yayasan Kebajikan Negara supaya jika ada wang yang ingin disumbangkan oleh rakyat dan kerajaan melalui Yayasan Kebajikan Negara, ia tidak diberi kepada mana-mana agensi antarabangsa yang kita tidak tahu macam mana pun dia belanja duit itu. Akan tetapi diberi terus kepada NGO yang memang kita percaya dan memang dia buat kerja dan kalau boleh NGO dari Malaysia, sebab kita tahu ada NGO Malaysia pun yang terlibat dalam kerja-kerja baik dengan Palestin, baik dengan Rohingya.

Kalau khusus untuk Rohingya, orang Rohingya yang berada dalam negara ialah soal pendidikan anak-anak mereka. Ada beberapa NGO tempatan yang melaksanakan program itu dan saya fikir kerajaan harus meningkatkan fasilitasi. Pendekatan yang ketiga ialah *advocacy*. Kita tentu akan tingkatkan *advocacy* kita di United Nations dengan izin, di PBB, di OIC.

Misalnya pada bulan September nanti akan ada Mesyuarat Jawatankuasa Berenam OIC dengan izin *Committee of Six OIC* yang Malaysia salah satu anggotanya dan kita akan melobi supaya negara-negara tertentu memberikan sumbangan yang lebih dalam konteks ini. Akan tetapi *advocacy* juga boleh dilakukan di peringkat yang lain. Misalnya di peringkat ASEAN, di peringkat Kesatuan Eropah dan juga di peringkat Ahli-ahli Parlimen. Misalnya, kebanyakan Ahli Parlimen walaupun tidak semua menjadi anggota *International Parliamentary Union* dan *ASEAN Parliamentary Association*.

Kedua-dua platform ini sudah ini ada *committee* ataupun program ataupun *advocacy* berkaitan dengan Palestin boleh ditingkatkan. Akan tetapi, ada lagi satu platform yang jarang bicara tentang Palestin yakni *Commonwealth Parliamentary Association*, yang ini boleh digerakkan. Akhir sekali kita sebagai kerajaan pula, kalau kita tidak boleh hendak bantu betul-betul menyelesaikan masalah *the two-state solution* dan sebagainya, jangan pula kita pergi sokong mana-mana negara di kawasan Timur Tengah itu yang secara unilateral mengambil tindakan agresif ke atas negara yang lain. Sudah lah kita tidak boleh tolong Palestine di sana, kita pergi haru birukan lagi. Ini dibuat oleh kerajaan yang dulu dan kita sudah ubah keputusan itu. Yang Berhormat Menteri Pertahanan tahu apa yang maksudkan dan saya yakin wakil-wakil rakyat juga saya faham apa yang saya maksudkan.

Bahagian kedua soalan itu ialah tentang jangka masa panjang menangani kemasukan pelarian. Ini Tuan Yang di-Pertua adalah input daripada Majlis Keselamatan Negara dan Kementerian Dalam Negeri kerana mereka merupakan agensi utama.

■1040

Di antara langkah jangka panjang yang sedang dilaksanakan ialah pertama, kerjasama perkongsian maklumat pelarian antara Kerajaan Malaysia dengan *United Nations*

High Commissioner for Refugees (UNHCR), dengan izin. Ini khusus dengan Kementerian Dalam Negeri.

Kedua, melaksanakan *proof of concept project Tracking Refugees Information System (TRIS)*, dengan izin, juga di bawah Kementerian Dalam Negeri.

Ketiga, juga di bawah Kementerian Dalam Negeri ialah hubungan kerjasama dengan Kerajaan Thailand dalam bidang keselamatan dan pertahanan di sempadan kedua-dua negara.

Keempat, memberikan bantuan dan sumbangan kepada pelarian di negara lain. Contohnya yang kita laksanakan di Bangladesh, Cox's Bazar.

Kelima, mengadakan rundingan dengan negara asal pelarian, negara-negara yang berkaitan.

Akhir sekali ialah menangani komuniti pelarian yang sudah berada di Malaysia.

Terima kasih.

Puan Nurul Izzah binti Anwar [Permatang Pauh]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri di atas usaha. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin menyatakan dalam hasrat kita untuk menjadi *middle power, our political posturing* itu penting.

Maka, saya bawa insiden semasa konvoi kapal *Freedom Flotilla* pada tahun 2010 ditawan oleh tentera rejim Israel, Zionis Israel dan disertai dengan kecaman oleh Perdana Menteri ketika itu dalam Dewan Rakyat. Usul Parlimen yang dipersetujui oleh semua anggota Dewan Rakyat, termasuklah beberapa janji tertentu untuk membawa Israel kepada ICC dan ICJ.

Pada 29 Julai 2018, kapal Al-Awda yang belayar ke Gaza dengan RM61,000 bekalan perubatan ditawan juga oleh tentera rejim Zionis Israel. Di antara aktivis yang pergi dan hadir yang ditangkap adalah Prof Madya Dr Mohd Afandi Salleh daripada MyCARE.

Maka persoalan saya, saya mohon agar kerajaan mengambil kira keperluan untuk membawa usul dalam Dewan Rakyat disertai dengan langkah susulan seperti ratifikasi Konvensyen Pelarian 1951 termasuklah langkah susulan untuk membawa Israel ke muka pengadilan ke Mahkamah Jenayah Antarabangsa dan juga Mahkamah Keadilan Antarabangsa yang tidak dilakukan oleh kerajaan terdahulunya tetapi ini perlu untuk menunjukkan sedikit *public posturing*. Saya mohon pandangan dan juga keputusan daripada Yang Berhormat. Terima kasih.

Dato' Saifuddin Abdullah: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya kira tiada masalah untuk kita membawa usul ke Parlimen. Cuma, kita tidak hendak usul seperti yang sebelum ini. Dia ada usul yang penting, tidak saya nafikan, pandangan-pandangan yang bernas, kupasan-kupasan yang cukup baik tetapi kita hendak usul kita kali ini lebih konkrit. Saya bersetuju dengan Yang Berhormat Permatang Pauh. Dia dari segi *advocacy*nya mesti bukan sekadar *condemnation*, tetapi ada sekurang-kurangnya satu atau dua langkah ke depan sama ada hendak membawa Palestin ke Mahkamah Antarabangsa dan sebagainya.

Kedua juga ialah kita perkukuhkan bentuk-bentuk bakti yang kita hendak sampaikan itu. Misalnya, kita ada dasar betul tentang UNRWA, dasar betul tentang duit melalui Yayasan Kebajikan Negara. Saya cadangkan kalau boleh, Ahli-ahli Yang Berhormat menubuhkan sebuah kokus Ahli-ahli Parlimen yang *cross-religion* dan *cross-ethnic*. Kemudian kita berbincang bersama dengan Wisma Putra supaya apabila usul itu dibentangkan seperti yang saya sebut tadi, Tuan Yang di-Pertua, ia menjadi usul yang betul-betul konkrit. Maknanya ada langkah yang *follow-up* yang boleh dilaksanakan. Barulah usul Wisma Putra kali ini berbeza dengan usul Wisma Putra yang dulu. Terima kasih.

Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim [Baling]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih banyak-banyak kerana beri peluang kepada saya. Terima kasih Menteri, jawapan yang cukup bernas tetapi cuit-mencuit masih ada lagi. Tidak apalah, itu biasa, politikkan jawapan.

Untuk makluman kita semua, sehingga akhir bulan Jun 2018, terdapat kira-kira 158,620 orang pelarian dan pencari suaka yang berdaftar dengan UNHCR di Malaysia. Seramai 137,380 orang adalah daripada Myanmar yang terdiri daripada pelbagai etnik seperti Rohingya seramai 73,900 orang dan Chin seramai 30,800 orang. Jadi, persoalan saya berkaitan dengan apa Yang Berhormat Menteri sebut *maqasid* syariah tadi, syabas dan

tahniah. Cara pendekatan kita agak berbeza kali ini seperti dimaklumkan oleh Yang Berhormat Menteri.

Terdapat kira-kira 21,240 orang pelarian dan pencari suaka dari negara lain termasuk 5,790 orang dari Pakistan, 2,860 dari Yaman, 2,810 dari Somalia, 2,760 dari Syria, 1,900 orang dari Sri Lanka, 1,660 orang dari Afganistan, 1,480 orang dari Iraq, 780 orang dari Palestin dan lain-lain dari negara-negara lain.

Sebab apa saya sebutkan ini Yang Berhormat Menteri? Bukan hendak mendabik dada, takbur atau riak. Kerajaan terdahulu telah menghantar NGO kami, saya sendiri telah menjejakkan kaki di keseluruhan negara-negara yang saya sebutkan tadi. Oleh sebab itu saya memberikan angka ini kepada Yang Berhormat Menteri.

Persoalannya pada hari ini kepada Yang Berhormat Menteri, memang patut harus diwujudkan apa yang disebut oleh Yang Berhormat Permatang Pauh tadi, kita mesti ada komiti di antara Ahli Parlimen tidak kiralah pandangan politik ini bagaimana, dua-dua pihak kita adakan satu komiti, kita ada *pre-council* sebelum kita membawa ke Dewan yang mulia ini.

Persoalan saya, bilakah kerajaan bercadang untuk membawa usul tergeper ini? Dan sebelum dibawa, mesti nyatakan apakah mesej utama yang bakal kita bawa untuk dunia. Usul ini bakal dicadangkan kalau boleh dipercepatkan dan saya pohon, kita tanpa kira fahaman politik, *we must walk the talk*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua. Apa yang kita sebut—

Dan saya setuju semua pihak kita pergi ke sana. Mana-mana Ahli Parlimen yang berani hendak pergi ke Gaza, hendak pergi Somalia, hendak pergi Rohingya, *come, let's go!* Kita pergi sama-sama sebab saya ada sedikit pengalaman boleh saya kongsi. *Food Flotilla For Myanmar* ke Rohingya 22 hari sampai ke Cox's Bazar, semua kita dah lakukan, Kerajaan Barisan Nasional terdahulu. Jadi, adalah sedikit sebanyak kredit untuk kerajaan yang lalu dalam konteks usaha-usaha murni iaitu membina misi kemanusiaan. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Saifuddin Abdullah: Saya yakin kalau Yang Berhormat Kepala Batas tanya soalan pun, soalan dia sama hebat macam Yang Berhormat Baling.

Dato' Abdullah Sani bin Abdul Hamid [Kapar]: Yang Berhormat Kepala Batas lagi hebat.

Dato' Saifuddin Abdullah: Tuan Yang di-Pertua, tadi kita sebut tentang kokus Ahli Parlimen. Kerajaan Pakatan Harapan bercadang untuk menubuhkan jawatankuasa-jawatankuasa pilihan khas, *Select Committee Parliament*. Saya tadi pun berbincang dengan Tuan Yang di-Pertua dan saya yakin Kabinet akan buat keputusan sesegera mungkin apakah dia *Select Committee*, dengan izin, ini akan ditubuhkan. Saya yakin satu daripadanya tentu tentang hubungan antarabangsa. Itu akan jadi medan yang penting untuk diperhalusi usul itu, bila mana sebaik sahaja jawatankuasa pilihan khas itu, *Select Committee* itu ditubuhkan, ini boleh jadi agenda yang pertama secepat mungkin kita bawa ke Dewan yang mulia ini. Terima kasih.

2. Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian] minta Menteri Pembangunan Usahawan menyatakan berapakah jumlah usahawan bumiputera yang telah dilahirkan mengikut pecahan setiap kementerian sejak penubuhan Bahagian Pembangunan Usahawan Bumiputera di setiap kementerian. Adakah bahagian itu akan dibubarkan dengan penubuhan Kementerian Pembangunan Usahawan. Jika ya, mengapa.

Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan [Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Pontian. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*.

Sebagai latar belakang sikit ya sebagaimana yang digariskan dalam Surat Pekeliling Am Bil. 5/2013, terma rujukan dan struktur Unit Pemerkasaan Ekonomi Bumiputera (UPEB) ini di semua kementerian bertarikh 29 November 2013. Penubuhan UPEB ini di setiap kementerian adalah bertujuan untuk memastikan penyertaan dan kepentingan bumiputera dalam bidang ekonomi dilaksanakan selaras dengan agenda pemerkasaan ekonomi bumiputera.

■1050

Penetapan petunjuk prestasi ataupun KPI bagi semua kementerian adalah meliputi empat strategi iaitu:

- (i) memperkasakan modal insan bumiputera;
- (ii) meningkatkan penguasaan efektif bumiputera dan mengekalkan pemilikan korporat;
- (iii) meningkatkan syer pemilikan kekayaan bumiputera; dan
- (iv) memperkasakan komuniti ekonomi bumiputera.

Berdasarkan rekod pencapaian pelaksanaan KPI Agenda Pemerkasaan Ekonomi Bumiputera ini bagi tempoh tahun 2014 hingga 2017, ini data yang kita ada. Seramai 120,625 orang usahawan bumiputera telah dilahirkan menerusi pelaksanaan pelbagai program keusahawanan oleh kementerian-kementerian serta agensi yang berkaitan. Pencapaian ini adalah berdasarkan sasaran KPI yang berlainan mengikut kementerian. Mereka diberikan kelonggaran untuk merangka KPI masing-masing dan fokus program keusahawanan yang ditetapkan pada setiap awal tahun. Ertinya setiap awal tahun, mereka boleh membuat *revision*.

Mengikut maklumat yang ada pada saya, Jabatan Perdana Menteri melahirkan 474 orang usahawan dalam tempoh empat tahun tersebut. Kementerian Kewangan pun ada juga 53 orang. Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air 110 orang. Kementerian Pendidikan, kosong- kerana ini bahagian sekolahlah. Pendidikan Tinggi ini yang ramai, 24,916 orang. Kementerian Dalam Negeri tidak ada melahirkan usahawan. Kementerian Pengangkutan 372 orang dan yang ramainya Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani 33,133 orang.

Kementerian Wilayah Persekutuan ada juga, 290 orang; Kementerian Komunikasi dan Multimedia 7,032 orang; Kementerian Luar Negeri, kosong- tidak ada usahawan di sana; Kementerian Pertahanan ada 217 orang; KPDNKK ada 1,614 orang; Kementerian Kerja Raya 9,976 orang; Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri 8,167 orang; Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi 1,945 orang; Kementerian Kesihatan ada 1,099 orang; Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar 218 orang; Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah 24,501 orang, ramai ya. Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan 211 orang; Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi 1,608 orang; Kementerian Belia dan Sukan tidak ramai, 1,683 orang; Kementerian Pelancongan dan Kebudayaan 177 orang; Kementerian Sumber Manusia 811 orang dan akhir sekali Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat 2,018 orang.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman, Bancian Ekonomi 2016 oleh Jabatan Perangkaan Malaysia merujuk kepada data tahun 2015 mencatatkan 354,699 buah syarikat PKS bumiputera iaitu 38.5 peratus daripada 920,624 buah syarikat PKS tempatan yang ada dalam senarai. Jawapan ini untuk *explain* atau menjelaskan bahagian kedua pertanyaan daripada Yang Berhormat Pontian.

Pada tahun 2015, nilai *output* kasar yang dijana oleh syarikat bumiputera berjumlah RM704.9 bilion atau menyumbang sebanyak 28.3 peratus kepada keseluruhan sektor ekonomi di Malaysia. Sektor perkhidmatan menjana nilai *output* kasar yang tertinggi sebanyak RM359.5 bilion atau 51 peratus diikuti oleh sektor pembuatan sebanyak RM255.6 bilion ataupun 36.3 persen. Sektor pembinaan RM60.3 bilion, 8.6 peratus. Walau bagaimanapun sumbangan *output* syarikat bumiputera ini merosot 3.4 peratus pada tahun 2015 berbanding tahun 2010, perbandingan dua tempoh ini. Bagi sektor perkhidmatan, *output* kasar bumiputera merosot sebanyak tiga peratus, pembuatan 5.7 peratus dan sektor pembinaan sebanyak 5.6 peratus.

Data ini penting untuk kita lihat dan kita dengar supaya kita dapat membayangkan prestasi pembangunan usahawan bumiputera yang diusahakan tersebut. Jadi berdasarkan kepada prestasi tersebut, kesinambungan fungsi dan peranan UPEB di kementerian-kementerian, kami rasa perlu dikaji semula memandangkan program keusahawanan sedia ada didapati kurang berkesan. Kementerian juga akan melaksanakan proses rasionalisasi ke atas semua agensi yang berkaitan dengan keusahawanan dan PKS untuk mengelakkan pertindihan kerja, pembaziran belanjawan yang berkurangan dan mengurangkan kerenah birokrasi.

Jadi kalau Yang Berhormat Pontian bertanya adakah bahagian itu akan dibubarkan dengan penubuhan Kementerian Pembangunan Usahawan, maka bagi kami di Kementerian Pembangunan Usahawan merasakan usaha-usaha untuk pembangunan usahawan semua kaum tak kira bangsa. Akan tetapi kita bertumpu kepada kumpulan B40 misalnya dan dalam B40 itu kita tumpukan kepada beberapa kumpulan pula, contohnya lepasan sekolah dan universiti, kaum wanita, ibu tunggal, OKU dan sebagainya.

Ini lebih mudah untuk kita menguruskan pembangunan ini di bawah satu bumbung malah *stakeholder* yang kita temui dalam proses sebulan dua kita berkementerian ini, mencadangkan supaya diwujudkan suatu *one stop centre* yang boleh mengendalikan kertas-kertas kerja, *matching* pembiaya-pembiaya, bagaimana kita hendak memantau, melatih lagi dan meningkatkan kedudukan mereka. Jadi ini boleh dan mudah dilakukan kalau kita berada di bawah satu bumbung. Oleh yang demikian, kita rasa ada cadangan supaya semuanya diuruskan di bawah kementerian yang baharu ini.

Selain itu, kementerian ini akan memberi tumpuan juga untuk meningkatkan pembinaan jati diri dan minda kelas pertama bagi usahawan-usahawan yang sedia ada dan yang bakal kita lahirkan yang merupakan faktor utama bagi melahirkan usahawan-usahawan yang berjaya. Usahawan bumiputera akan terus diperkasakan dengan penerapan pembangunan *capability* dan kapasiti supaya berani mengambil risiko dan bersedia mengeluarkan perbelanjaan sendiri untuk meningkatkan prestasi perniagaan tanpa mengharap bantuan kerajaan semata-mata. Bantuan kerajaan banyak, agensi-agensi yang diamanahkan untuk memberikan bantuan modal, untuk meningkatkan prestasi perniagaan mereka banyak. Kalau hari ini ada 14 daripada agensi ini dikumpulkan di bawah kementerian yang baharu, kami berkeyakinan urusan untuk pembangunan usahawan ini termasuk bumiputera ini akan dapat dijayakan dengan lebih baik. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Terima kasih atas jawapan yang begitu komprehensif. 120,625 usahawan dalam masa empat tahun, 38 peratus. Hanya 38 peratus daripada 900,000 PKS ini yang bumiputera, hanya 38 peratus. Itu satu fakta yang telah diberi dan sumbangan hanya 28 peratus daripada *output*. Kita memisahkan kepada 25 kementerian, bererti ada 25 kementerian, bajet daripada 25 kementerian sekarang ini hanya ditumpu kepada satu kementerian.

Adakah kementerian bercadang- soalan saya, untuk menjadi sekretariat bersama dengan Menteri Hal Ehwal Ekonomi meneruskan Majlis Ekonomi Bumiputera (MEB) yang sebelum ini kita mengadakan mesyuarat tiap-tiap bulan? Adakah kementerian berhasrat untuk memastikan semua tender-tender terbuka daripada Kementerian Kewangan khususnya, sebahagian ke, ada syarat taraf bumiputera untuk kontraktor itu? Adakah kementerian berhasrat untuk mengadakan satu program yang dinamakan sebagai Usaha Sama Tulus bagi mewujudkan syarikat-syarikat yang di dalamnya tidak Ali Baba tetapi Melayu, Cina, India dan bumiputera Sabah Sarawak yang betul-betul menjadi usahawan yang tulus dalam syarikat yang berkaitan?

■1100

Yang Berhormat Jeli adalah Menteri Pembangunan Usahawan yang pertama, Yang Berhormat Besut Timbalan Menteri Usahawan yang pertama. Saya Setiausaha Politik Kementerian Pembangunan Usahawan yang pertama, jadi kami ada pengalaman tentang hal ini. Jadi itulah soalan saya, empat soalan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya minta tanya satu, dia tanya empat.

[Dewan ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila Yang Berhormat Menteri, padat dan ringkas.

Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan [Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli]: Memang peraturan mesyuarat kata, soalan tambahan satu saja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, betul. Terima kasih kerana akur kepada perintah tetap.

Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli: Saya adalah Timbalan Menteri Usahawan yang pertama Yang Berhormat Pontian. Saya adalah Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan yang pertama bagi sesi ini lah. Setelah kita bercuti selama sembilan tahun kementerian ini.

Cadangan yang dibuat oleh Yang Berhormat Pontian tadi itu, cadangan yang berdasarkan pengalaman kerajaan yang lama. Saya rasa sebagai kerajaan yang bertanggungjawab, kita akan melihat balik segala apa yang dilakukan oleh kerajaan yang lama dalam urusan pembangunan usahawan ini.

Saya memberikan data tadi untuk menunjukkan bahawa, ada usaha-usaha yang dibuat itu tidak berjaya, malah ada penurunan pencapaian. Kalau kita sebut 120,000 usahawan dalam empat tahun, ia bermakna lebih kurang 30,000 setahun. Kalau kita hendak mencapai hasrat kerajaan baharu Pakatan Harapan ini untuk satu juta pekerjaan dan pembangunan usahawan dalam tempoh lima tahun ini, kita memerlukan satu jumlah pertambahan yang banyak lebih kurang dalam 200,000 setahun peluang pekerjaan dan juga pembangunan usahawan termasuknya. Ertinya, kita mesti bekerja lebih keras daripada apa yang dibuat oleh kerajaan dahulu untuk mencapai jumlah tersebut.

Jadi segala yang baik seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Pontian tadi, Majlis Ekonomi Bumiputera misalnya akan dibincangkan antara beberapa kementerian yang berkaitan seperti hal ehwal ekonomi, kewangan dan sebagainya. Jadi itu tidak menjadi masalah kepada kita kerana kita hendak mencari yang terbaik untuk rakyat kita dan menghasilkan usahawan-usahawan yang benar-benar berjati diri, yang boleh mencipta kejayaan dan di samping itu mengukuhkan ekonomi mereka masing-masing. Jadi pengalaman orang lama ini kita hormati dan kita akan buat rasionalisasi dan kajian yang lebih baik. Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Santhara [Segamat]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya adalah, soalan hampir sama dengan itu hanya bertanya apakah pecahan usahawan yang dilahirkan bukan bumiputera dan adakah kementerian ini juga akan memberikan peluang dan juga langkah-langkah untuk wujudkan usahawan-usahawan bukan Bumiputera khususnya juga di kalangan orang asal? Terima kasih.

Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli: Terima kasih atas soalan daripada Yang Berhormat Segamat itu. Untuk statistik yang lebih tuntas, saya mohon untuk memberikan jawapan secara bertulis. Akan tetapi, yakinlah bahawa kementerian ini akan membuat pendekatan yang selaras dengan hasrat kerajaan yang baru ini iaitu kita akan menangani isu-isu tidak mengira kaum. Akan tetapi, berdasarkan kepada keperluan, *needs*.

Jadi kita memang ada program-program pembangunan ekonomi usahawan untuk kaum India misalnya, yang tidak diletakkan bawah kementerian kami. Jadi ini juga saya harap akan dapat dilihat semula.

Kemudian untuk kaum Cina contohnya, dulu Yang Berhormat Ayer Hitam menjadi pengerusi kepada usaha-usaha dan kita telah bentangkan di dalam penggulangan perbincangan baru-baru ini dan saya telah sebut apa yang dicapai oleh program tersebut sangat baik. Tidak ada sebab kalau yang baik ini kita tidak dapat teruskan.

Jadi kita harap —begitu juga kaum-kaum lain. Baik yang majoriti, minoriti kita akan berikan pertimbangan kerana ini negara kita bersama, so setiap daripada kita mesti mendapat hasil yang memuaskan, walaupun tidak [*Dewan tepuk*] di kalangan kita semua. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri inilah sikap, kita tinggalkan yang keruh, ambillah yang jernih.

[*Dewan ketawa*]

3. Tuan Wong Tack [Bentong] minta Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli menyatakan pendirian terhadap penggunaan *cyanide* di dalam perlombongan emas dan bolehkah kita mengharamkannya?

Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli [Dr. Xavier Jayakumar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, larutan *cyanide* di dalam industri perlombongan emas di Malaysia telah sekian lama digunakan dalam proses mengekstrakkan dan pemprosesan bijih emas. Berdasarkan rekod, terdapat 18 buah lombong emas aktif di Malaysia yang mana

tiga daripada lombong tersebut menggunakan larutan *cyanide* dan selebihnya tidak menggunakan larutan tersebut.

Secara umumnya, larutan *cyanide* hanya yang akan digunakan sebagai dengan izin, *reagent*, peleraikan untuk mengasingkan bijih emas yg terdapat di dalam batuan keras, *hard rock mining*, seperti mana yang dilakukan di tiga buah lombong tersebut. Manakala bagi lombong yang tidak menggunakan larutan *cyanide*, aktiviti perlombongannya hanya melibatkan pengekstrakan ataupun pengumpulan emas halus yang berada di dalam tanah longgar atau laluan sungai yang telah terlerai akibat proses luluhawa semula jadi.

Penggunaan larutan *cyanide* di peringkat antarabangsa juga telah lama dan masih digunakan sehingga kini di dalam aktiviti perlombongan emas termasuk negara maju dalam perlombongan emas seperti Australia dan Amerika Syarikat. Walau bagaimanapun, pengguna bahan tersebut perlu mengikut standard dan piawaian yang ditetapkan di peringkat antarabangsa dan kebangsaan.

Di peringkat antarabangsa, perlombongan emas batuan keras, *hard rock mining* yang menggunakan larutan *cyanide* adalah tertakluk kepada *International Cyanide Management Code* ataupun *Cyanide Code*. Yang mana syarikat perlombongan emas batuan keras di Malaysia turut mengguna pakai sebagai rujukan di dalam mengawal selia proses pengekstrakan emas di loji *heap leaching* masing-masing.

Manakala di peringkat Malaysia pula, aktiviti tersebut di kawal selia melalui Akta Pembangunan Mineral 1994 melalui Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral Efluen 2016. Jadual di bawah peraturan 4, Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral Efluen 2016 menetapkan pelepasan efluen yang dibenarkan bagi *cyanide* adalah tidak melebihi 0.2 miligram per liter ataupun 0.2 ppm.

Dalam aspek pengawalseliaan aktiviti perlombongan emas di Malaysia, perlu mematuhi syarat yang telah ditetapkan dalam skim pengendalian perlombongan ataupun *operational mining scheme* (OMS) sebagaimana yang dihendaki di bawah Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Skim Pengendalian Melombong, Pelan dan Buku Rekod) 2007 di bawah Akta Pembangunan Mineral 1994.

Selain itu pengusaha turut diwajibkan untuk mengemukakan laporan pemantauan efluen secara berkala kepada JMG bagi memastikan isu pencemaran akibat penggunaan larutan *cyanide* ataupun bahan lain tidak menjejaskan kesejahteraan penduduk setempat.

Jabatan Mineral dan Geosains sentiasa mengawal selia dan memastikan semua standard-standard dipatuhi dan sepanjang pemantauan pelaksanaan ketiga-tiga lombong yang menggunakan larutan *cyanide* tersebut didapati mematuhi semua standard yang telah ditetapkan.

Pada masa ini, kaedah-kaedah alternatif terhadap penggunaan *cyanide* dalam industri perlombongan kebanyakannya masih lagi di peringkat kajian dan belum ada sebarang penggunaan secara komersial serta hakikat bahawa kaedah alternatif tersebut melibatkan kos operasi yang terlalu tinggi berbanding kaedah penggunaan *cyanide*.

■1110

Oleh itu, sebelum sebarang langkah pengharaman penggunaan *cyanide* dilaksanakan oleh pihak kerajaan, maka adalah wajar sekiranya sesuatu perancangan penggunaan kaedah alternatif dibincangkan secara teknikal dengan lebih terperinci lagi di samping meningkatkan sumber bagi memantapkan keupayaan penguatkuasaan operasi perlombongan yang bertanggungjawab kepada Jabatan Mineral dan Geosains. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Sekarang saya jemput Yang Berhormat Bentong untuk kemukakan soalan tambahan.

Tuan Wong Tack [Bentong]: Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri, memandangkan apa yang telah berlaku di Bukit Koman, Pahang di mana kesihatan penduduk dan alam sekitar telah diancam oleh operasi perlombongan emas mengguna *cyanide*, apakah jaminan yang dapat diberikan oleh kerajaan baru ini kepada rakyat bahawa apa yang terjadi ini tidak akan berulang lagi. Walaupun ada *regulation* disediakan tetapi saya mahu bertanya *enforcement* nya ada dilaksanakan dengan baik atau tidak. Jika pendapatan ketika perlombongan emas yang menggunakan *cyanide* ini, bolehkah *justify* kemusnahan kepada alam sekitar dan kesihatan rakyat kita? Terima kasih.

Dr. Xavier Jayakumar: Terima kasih Yang Berhormat Bentong. Saya ingat kita kena adakan satu kajian yang tetap bahawa adakah *cyanide* ini yang digunakan di kawasan yang dikatakan oleh Yang Berhormat itu akibatnya membawa kesakitan ataupun mencemar udara di dalam kawasan itu. Apa yang saya ada di sini ialah fakta-fakta yang menunjukkan bahawa *cyanide* yang digunakan di lombong emas ini dia tidak ada kesan kepada udara ataupun dengan keadaan kesihatan di kawasan keseluruhannya.

Baru-baru ini kajian menunjukkan bahawa *cyanide* ini tidak mengeluarkan bau. *There is no smell by using cyanide.* *Cyanide* ini kalaulah dikatakan diletakkan di atas mana-mana kawasan, dia akan *evaporate* dan jadi *carbon dioxide*. Tidak ada bau. Bau di dalam kawasan yang disebutkan di Bentong sebab kawasan itu adalah satu kawasan besar dengan tanah paya yang besar di dalam kawasan.

So, saya memang sekarang lombong itu pun telah tutup. Tidak beroperasi lagi sebab kesan yang diberi oleh penduduk di dalam kawasan itu mereka tidak boleh terima dan mereka telah tutup lombong itu. So, tidak ada masalah lombong itu ditutup sendiri oleh syarikat yang dapatkan permit untuk jalankan tugas mereka di sana. Industri di sana. Dia ada lagi saya ingat perमितnya lanjutan untuk lagi tiga tahun kalau tidak silap saya. *They still hold the mining lease for the next three years also*, dengan izin di dalam kawasan.

Lombong itu telah pun memberi pekerja untuk 161 orang. Sekarang tutup. Royalti dari lombong itu bayar kepada kerajaan negeri dekat RM8 juta untuk satu tahun. Pengeluaran setahunnya ialah dekat 1,200 kilogram emas. Kalau *we put the value to all that*, Kerajaan Pusat boleh dapat dengan bayaran *tax* dekat RM39 juta setahun. Akan tetapi sekarang sudah tutup. Tidak apalah. So, saya akan pastikan bahawa di bawah akta yang kita ada, *lease* yang diberi kepada mana-mana lombong yang akan gunakan *cyanide* itu, ada peraturan-peraturan yang tetap kena diguna pakai oleh syarikat yang dapat *lease* itu. *Very strict rules* dengan penggunaan *cyanide*.

Saya sudah tahu penduduk dalam kawasan katakan *cyanide* itu akan dimasukkan kepada sungai dan juga *underground water* dan sebagainya. Itu tidak boleh dilakukan sebab kolam-kolam yang dibina untuk simpan air *cyanide* ini ialah dengan peraturan-peraturan tetap di mana dia ada *baseline concrete* ataupun *baseline* yang digunakan di mana pencemaran tidak boleh masuk ke bawah tanah. Itu ada di dalam *lease* permit yang diberi dan penguatkuasaan itu ada.

So, saya mintalah kita kena bekerjasama. Ada tiga lagi lombong di dalam negeri Pahang yang menggunakan *cyanide*. Tidak ada masalah di sana sebab saya dengar dia jauh dari kawasan penduduk dan ketiga-tiga lombong ini sekarang dalam perjalanan dan juga ketiga-tiga ini di Lipis, Pahang, di Sungai Koyan, Kuala Lipis, Penjom di Kuala Lipis dan Sukor, Tanah Merah Kelantan. Ada satu di Kelantan.

Ketiga-tiga lombong ini juga menggunakan *cyanide*. So, di dalam kawasan itu, kita tidak dengar ada masalah dengan penduduk ataupun pencemaran di kawasan sebab mereka menggunakan peraturan-peraturan yang telah ditetapkan kepada *mining industry* ini dan tidak ada masalah. So, saya dapati bahawa masalah besar yang berkenaan dengan Bentong itu ialah dia di dalam bandar Raub. Lombong ini sudah lama berada di sana. *It is not new*. Penduduk sudah datang dekat dengan lombong itu. So, itu jadi satu isu. *This is just an issue of cultivation and* pembinaan ataupun pembangunan yang dekat dengan lombong dan kita ada masalah itu. Akan tetapi sekarang lombong itu sudah ditutup. Saya harap tidak ada masalah lagi di dalam kawasan.

Dato' Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Lipis]: Lipis.

Tuan Wong Tack [Bentong]: [Bangun]

Dato' Dr. Noraini Ahmad [Parit Sulong]: Yang Berhormat Parit Sulong pun boleh.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Mana satu kawasan ada lombong emas saya bagi. [Dewan ketawa]

Dato' Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Lipis]: Lipis.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Lipis. Okey. Saya jemput Yang Berhormat Lipis untuk tanya. [Ketawa] Kawasan dia ada lombong emas. Maka kita wajar bagi dia tanya.

Dato' Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Lipis]: *Bismillahir Rahmanir Rahim.* Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya, pertamanya saya hendak merakamkan ucapan tahniah kepada Yang Berhormat Bentong kerana merupakan seorang aktivis *green* sebenarnya. Seorang pejuang *green*. Dia sudah lama berjuang sebenarnya.

Yang Berhormat Menteri, sebenarnya di Lipis adalah lombong emas yang terbesar dalam Malaysia iaitu di Penjom ataupun di Selinsing Sungai Koyan. Yang Berhormat Menteri sebut tadi salah sikit. Bukan '*Keliyan*' tetapi Sungai Koyan. Jadi Tuan Yang di-Pertua, soalan saya, saya tahu Yang Berhormat Bentong dia berjuang di Bukit Koman dan saya waktu itu, saya sebagai seorang ADUN. Saya juga turut melawat kawasan-kawasan yang diperjuangkan oleh Yang Berhormat Bentong. Saya masuk ke J Resources ataupun dahulu Specific Resources di Penjom dalam kawasan Parlimen saya dan mereka menggunakan spesifikasi yang cukup baik sekali. Saya tengok dia ada tiga buah kolam. Yang terakhir kolamnya ada meletakkan ikan. Kalau ikan itu mati, maknanya *cyanide* itu bahaya. Ikan itu tidak mati.

Begitu juga di Selinsing Sungai Koyan. Jadi yang saya tidak sempat nak pergi adalah di Bukit Koman. Itulah yang diperjuangkan oleh pihak Yang Berhormat Bentong. Jadi saya hendak tanya kepada Yang Berhormat Menteri soalnya mudah sahaja iaitu apakah kesannya? Apakah kesan daripada *cyanide* ini yang menyebabkan berapa ramai penduduk di Bukit Koman mengalami penyakit daripada kesan *cyanide* tersebut.

■1120

Saya dimaklumkan penyakit gatal-gatal seperti kanser kulit yang kalau saya tengok gambarnya dan gambarnya sebenarnya datang daripada Indonesia, sebab itu saya membuat kajian sendiri pada waktu itu. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Adakah kesan penyakit tersebut?

Dr. Xavier Jayakumar: Terima kasih. Sampai sekarang tiada kaitan *cyanide* dengan yang tumbuhan di atas kulit-kulit yang dikatakan kanser kulit. Tiada kaitan. *Scientifically* tidak ada kaitanlah, tidak ada *literature* yang kita boleh gunakan yang mengatakan *cyanide* akan bawa *skin cancer* dan sebagainya. Tidak ada. Untuk makluman Dewan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Jawab terus kepada soalan-soalan.

Dr. Xavier Jayakumar: Tiada kaitan *cyanide* dengan kulit tangan, tiada kaitan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tiada kaitan, tidak payah sebut.

Dr. Xavier Jayakumar: Tidak ada *scientific proof* yang *cyanide* akan mengakibatkan kanser dan sebagainya. Kita telah adakan peraturan-peraturan tetap yang saya telah katakan tadi dengan pemberian lesen ataupun permit untuk mana-mana pelombong emas di dalam Malaysia. Ada peraturan ketat untuk macam mana kendalian *cyanide* di dalam kawasan dia, yang dikatakan dengan pembinaan *pond* dan juga kolam-kolam yang itu. Kolam-kolam ini ialah *waterproof*, boleh dikatakan. Air daripada kolam itu tidak boleh keluar kepada tanah ataupun kepada sungai.

Dan *cyanide* ini sangat mahal, Tuan Yang di-Pertua. *Business* ini akan guna balik *cyanide* itu. Dia tidak buangkan *cyanide* ke dalam sungai dan sebagainya oleh sebab *cyanide* itu mahal.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Kitar semula.

Dr. Xavier Jayakumar: Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Bentong, saya tahu Yang Berhormat sudah hendak tanya, tetapi peraturan mesyuarat kata hanya boleh tanya sekali sahaja.

4. Dato' Haji Mohd Fasih bin Haji Mohd Fakeh [Sabak Bernam] minta Menteri Kesihatan menyatakan bilangan hospital pakar yang sedia ada di seluruh negara dan nyatakan langkah Kementerian bagi menambahkan lagi bilangan hospital pakar dan langkah kementerian bagi meningkatkan bilangan doktor pakar sedia ada.

Timbalan Menteri Kesihatan [Dr. Lee Boon Chye]: Terima kasih Yang Berhormat Sabak Bernam dan terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan ini ada dua bahagian berkenaan dengan hospital pakar dan juga bilangan doktor pakar.

Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini, terdapat sebanyak 145 buah hospital Kementerian Kesihatan Malaysia yang diklasifikasikan mengikut fungsi iaitu 14 buah hospital negeri yang mempunyai kepakaran sehingga 45 jenis kepakaran, 28 buah hospital berpakar *major* iaitu mempunyai kepakaran 10 hingga 20 bidang dan 18 buah hospital berpakar *minor* dan 75 buah hospital tanpa pakar dan 10 buah hospital atau institusi khas di bawah Rancangan Malaysia Ke-10 dan Ke-11.

Terdapat perancangan untuk membina enam buah hospital berpakar yang baharu serta menaik taraf perkhidmatan di 10 buah hospital tanpa pakar kepada hospital berpakar. Walau bagaimanapun, perancangan tersebut bergantung kepada keadaan kewangan semasa serta sumber tenaga kerja yang mencukupi.

Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan doktor pakar, Kementerian Kesihatan Malaysia sentiasa berusaha untuk meningkatkan bilangan pegawai perubatan pakar supaya pada masa akan datang lebih banyak pegawai perubatan pakar dapat ditempatkan di hospital-hospital Kementerian Kesihatan. Sehingga 31 Mei 2018, kebetulan pengisian pegawai perubatan pakar di KKM adalah sebanyak 104 peratus iaitu seramai 5,082 orang daripada keseluruhan 4,878 jawatan pegawai perubatan pakar yang sedia ada.

Kementerian Kesihatan telah melaksanakan beberapa inisiatif ke arah meningkatkan bilangan pegawai perubatan pakar di seluruh negara seperti berikut:

- (i) menggalakkan lebih ramai pegawai perubatan melanjutkan pengajian dalam Program Sarjana Kepakaran melalui peningkatan slot tajaan Hadiah Latihan Persekutuan daripada 800 slot kepada 1,000 slot mulai tahun 2015;
- (ii) menggalakkan pegawai perubatan yang berminat untuk menjadi pakar menjalani latihan kepakaran melalui program laluan *parallel* seperti MRCP, FRCP dan sebagainya;
- (iii) melantik semula pegawai perubatan pakar yang telah tamat kontrak untuk berkhidmat dalam KKM mengikut keperluan;
- (iv) melantik semula secara kontrak pegawai perubatan pakar warganegara yang telah bersara wajib untuk berkhidmat dengan KKM mengikut keperluan;
- (v) mendapatkan perkhidmatan kepakaran daripada pihak swasta untuk berkhidmat secara *sessional*; dan
- (vi) menggalakkan pakar perubatan warganegara Malaysia yang berkhidmat di luar negara untuk pulang ke tanah air.

Untuk hospital-hospital yang tanpa pakar, kita laksanakan konsep hospital kluster yang melibatkan kolaborasi dan perkongsian beberapa hospital berpakar dan tanpa pakar yang terletak di dalam kawasan geografi yang sama atau berdekatan di dalam satu negeri untuk menyediakan perkhidmatan kepakaran kesemua penyakit khususnya untuk hospital tanpa pakar.

Dato' Haji Mohd Fasih bin Haji Mohd Fakeh [Sabak Bernam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri dan terima kasih kepada Kerajaan Barisan Nasional yang telah membina hospital-hospital dan doktor-doktor pakar di seluruh Malaysia.

Kita mendapati keperluan untuk doktor pakar ini sangat mendesak terutama di kawasan luar bandar kerana kebanyakan hospital pakar dan doktor pakar ini berada di kawasan-kawasan bandar. Sebagai contoh, di Parlimen Sabak Bernam, ada satu hospital dipanggil Hospital Tengku Ampuan Jemaah dan di situ tidak ada doktor pakar. Saya mengharap kepada Kerajaan Pakatan Harapan supaya selepas ini mengkaji penempatan doktor pakar supaya diletakkan di kawasan luar bandar.

Sebagai contoh, sekiranya orang Sabak Bernam ataupun kawasan luar bandar untuk mendapatkan doktor pakar ini, dia akan pergi ke Kuala Lumpur, Ipoh dan sebagainya

yang jaraknya sehingga 150 kilometer. Ini akan menimbulkan masalah daripada segi kos, hendak duduk di hotel, mungkin RM200 perjalanan dan sebagainya. Kalau dulu, di antara mereka yang nak pergi ke Kuala Lumpur, kita bagilah peruntukan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tolong kemukakan soalan.

Dato' Haji Mohd Fasih bin Haji Mohd Fakeh [Sabak Bernam]: Soalan tambahan saya. Saya mengharapkan bahawa Kerajaan Pakatan Harapan menempatkan pakar-pakar seperti *endocrinologist*, *heptomologist*, *radiologist* di kawasan-kawasan luar bandar. Sekian, terima kasih.

Dr. Lee Boon Chye: Terima kasih Yang Berhormat Sabak Bernam atas soalan tambahan tersebut. Memang terima kasih kepada Barisan Nasional kerana bina hospital pakar tetapi terima kasih kepada Barisan Nasional juga kerana perancangan yang tidak sempurna di mana sekarang kita menghadapi masalah HO yang tidak ada *posting*. [Tepuk]

Untuk makluman Dewan, berkenaan dengan perkhidmatan pakar-pakar di kawasan desa khususnya, kebetulan dalam rancangan kementerian memang ada rancangan untuk menaikkan taraf 10 hospital tanpa pakar untuk menikmati atau dinaikkan taraf menjadi hospital pakar *minor* dan ini akan meningkatkan perkhidmatan perubatan pakar di kawasan desa khususnya di Hospital Gerik, Hospital Kuala Kangsar, Hospital Tampin, Hospital Kota Tinggi, Hospital Besut, Hospital Dungun, Hospital Gua Musang, Hospital Beaufort, Hospital Kota Marudu, Hospital Mukah.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ada Hospital Teluk Intan?

Dr. Lee Boon Chye: Teluk Intan memang hospital pakar *major*. Jangan bimbang, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Teh Kok Lim [Taiping]: Yang Berhormat Timbalan Menteri tertinggal Taiping.

Dr. Lee Boon Chye: Untuk hospital yang tanpa pakar khususnya di Sabak Bernam misalannya, memang ada rancangan untuk kita kemukakan rancangan untuk dijadikan hospital kluster di mana perkhidmatan pakar akan diperoleh daripada Hospital Sungai Buloh dan hospital yang berdekatan.

■1130

Buat sementara waktu memang ada lawatan klinik pakar daripada hospital-hospital yang berdekatan ke hospital di Sabak Bernam Yang Berhormat Sabak Bernam terangkan tadi. Terima kasih.

Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, bagaimanakah perancangan kementerian untuk menambah doktor pakar negara memandangkan hospital-hospital daerah sering merujuk kes ke hospital-hospital pakar yang lain. Apakah langkah yang akan diambil oleh kementerian untuk mengatasinya? Terima kasih.

Dr. Lee Boon Chye: Terima kasih Yang Berhormat Bukit Bintang. Kebetulan seperti mana yang saya sebutkan tadi, yang pertama kita hendak naik taraf hospital bukan pakar menjadi hospital pakar, 10 hospital yang saya sebutkan tadi. Ini langkah pertama. Kedua, untuk hospital tanpa pakar kita akan klusterkan dengan kerjasama hospital pakar yang berdekatan supaya perkhidmatan kepakaran di hospital pakar boleh dikongsi di hospital bukan pakar.

Jadi ini langkah-langkah yang kita ambil. Seperti mana yang saya sebutkan tadi, pengisian doktor pakar yang sedia ada telah melebihi jawatan yang sedia ada, jadi ada kemungkinan kita perlu merayu kepada JPA supaya menambah jawatan untuk pegawai perubatan pakar. Ini antara langkah-langkah yang saya rasa perlu dilaksanakan. Terima kasih.

5. Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka] minta Perdana Menteri menyatakan langkah-langkah atau strategi jangka masa pendek dan jangka masa panjang kerajaan dan Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) untuk menguatkan dan memulihkan integriti sistem dan proses pilihan raya di Malaysia.

Timbalan Menteri Di Jabatan Perdana Menteri [Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin]: *Bismillahir Rahmanir Rahim.* Terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua dan juga terima kasih kepada Yang Berhormat Kota Melaka. Soalan yang ditanya oleh beliau adalah, “*Minta menyatakan langkah-langkah atau strategi jangka masa pendek dan jangka masa panjang kerajaan dan Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) untuk menguatkan dan memulihkan integriti sistem dan proses pilihan raya di Malaysia*”.

Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat sebelum saya menjawab, izinkan saya mengambil kesempatan ini dalam mungkin seminit sahaja untuk menyatakan bahawa walaupun sebelum pilihan raya, PRU-14 kita dapat mendengar banyak keluhan dan juga kritikan terhadap SPR tetapi *alhamdulillah* bagi sayalah dengan sikap profesionalisme mereka akhirnya kita semua berjaya berada di dalam Dewan yang mulia ini dan berjaya mendapat kerajaan baru. Jadi kita harus mengucapkan tahniah kepada SPR jugalah. [Disampuk] Relakslah BN.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bagi memastikan sistem dan proses pilihan raya dilaksanakan secara berintegriti semua langkah yang telah diambil oleh Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) adalah mematuhi undang-undang dan peraturan yang sedang berkuat kuasa seperti berikut iaitu:

- (i) Perlembagaan Persekutuan, perkara 113 hingga 120;
- (ii) Akta Kesalahan Pilihan Raya 1954 [Akta 5];
- (iii) Akta Pilihan Raya 1958 [Akta 19];
- (iv) Peraturan-peraturan Pilihan Raya (Perjalanan Pilihan Raya) 1981 atau *Conduct of Elections 1981*;
- (v) Peraturan-peraturan Pilihan Raya (Pendaftaran Pemilih) 2002; dan
- (vi) Peraturan-peraturan Pilihan Raya (Pengundian Pos) 2003.

Untuk makluman Yang Berhormat, SPR merupakan sebuah badan yang bertanggungjawab untuk melaksanakan perkara-perkara yang berkaitan dengan perjalanan pilihan raya, pendaftaran pemilih dan persempadanan bahagian-bahagian pilihan raya seperti mana yang telah diperuntukkan dalam perkara 113 Perlembagaan Persekutuan. Walau bagaimanapun bidang kuasa bagi penyiasatan perbuatan rasuah ataupun dalam bahasa Inggeris *corrupt practice* yang dilakukan semasa pilihan raya akan diambil tindakan oleh Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, SPR sedang meneliti dan mengkaji cadangan-cadangan penambahbaikan pilihan raya daripada pelbagai pihak. Cadangan pembaharuan ini sekiranya dilaksanakan akan melibatkan pindaan kepada Perlembagaan Persekutuan dan undang-undang berkaitan pilihan raya. Proses ini memerlukan libat urus dengan pelbagai pihak termasuklah pengemaskinian dan penelitian kepada proses sedia ada yang memerlukan tempoh masa yang bersesuaian untuk melihat perkara ini dengan terperinci.

Di samping itu Jawatankuasa Pembaharuan Institusi ataupun dalam bahasa Inggerisnya IRC juga telah memberi cadangan-cadangan menambah baik sistem dan proses pilihan raya di Malaysia dan juga laporan yang telah disediakan. Laporan tersebut akan diberikan kepada pihak-pihak berkepentingan selepas dibincang dan dipertimbangkan oleh Jemaah Menteri. Sekian, terima kasih.

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih atas jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya memang setuju bahawa petugas SPR memang menjalankan tugas mereka dengan adil tetapi yang kita pertikaikan ialah pucuk pimpinan SPR tersebut. Masing-masing kita ada pendirian yang berbeza, itu saya terima. Ya, Yang Berhormat Timbalan Menteri sebelum saya tanyakan soalan saya, saya hendak ingatkan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri bahawa ini bukan soalan Tuan Yang di-Pertua, ini ialah peringatan, di mana kalau kita masih ingat tahun lepas SPR pada Mac 2017 mereka keluaran satu arahan kepada semua SPR negeri tidak membekalkan CD ruang daftar pemilih yang baru ataupun pertukaran alamat.

Mereka tidak bagi lagi ya sejak Mac 2017. Seinggakan kita pihak PH, kita terpaksa angkat mesin fotostat pergi ke pejabat SPR untuk fotostat semua helai senarai nama pengundi baru dan juga yang tukar alamat. Bolehkah kementerian supaya meminta SPR

batalkan arahan tersebut dan membekalkan CD seperti yang sebelum itu kepada setiap parti politik termasuk bagi kepada BN dan PAS. Saya masuk kepada soalan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya ingat sudah tamat, belum mula lagi.

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Itu ialah peringatan Tuan Yang di-Pertua, sekarang ialah soalan tambahan saya. Soalan tambahan saya Yang Berhormat Timbalan Menteri, kita lihat kepada senarai nama pemilih di mana kita lihat ada banyak pengundi hantu. Di pilihan raya yang lepas kita lihat di Bukit Gelugor yang disebutkan di mana pengundi pos mereka hanya terima kertas undi selepas 9 Mei dan juga bagi Segamat di mana kem askar belum dibina tetapi pengundi pos sudah ditukar ke Segamat. Semua ini menunjukkan bahawa senarai nama pemilih ini tidak bersih.

Jadi adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri akan mengarahkan SPR untuk bersihkan semua senarai nama ini sebab ini penting. Ini supaya kita ada satu *deadline* untuk kita bersihkan semua senarai ini untuk menghadapi pilihan raya negeri Sarawak yang akan diadakan barangkali dua tahun daripada sekarang, kita mesti ada satu *deadline*. Saya meminta supaya Yang Berhormat Timbalan Menteri untuk mengambil pertimbangan cadangan saya supaya kita tubuhkan satu RCI untuk menyiasat semua kecacatan yang berlaku semasa pilihan raya pada kali ini dan juga persempadanan semula yang kita pertikaikan.

Bolehkah kita cari satu formula ataupun kita ubah akta yang sedia ada ini supaya persempadanan semula yang mereka luluskan pada tahun lepas yang amat tidak adil, memang bertentangan dengan satu orang satu undi. Prinsip satu orang satu undi itu dapat diperbetulkan dan akhirnya bolehkah kita tetapkan tarikh pilihan raya, kita tetapkan seperti yang dilaksanakan di Amerika Syarikat. Kita tetapkan tarikh dia supaya semua orang dapat buat persiapan, pengundi dapat balik ke Malaysia untuk mengundi tidak payah macam dulu, setiap bulan hendak pergi ramal bulan depan tidak boleh pergi ke luar negara itu semua. Dengan itu, sekian, terima kasih.

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin: Terima kasih kepada Yang Berhormat Kota Melaka. Saya sebenarnya memang mengakui soalan ini agak banyak. Walaupun tadi ada peringatan tetapi banyak betullah. Cuma saya harap Tuan Yang di-Pertua, jawapan ini mungkin jika tidak sempurna, *insya-Allah* saya akan jumpa kepada pihak yang bertanya untuk memberikan jawapan yang bertulislah.

■1140

Akan tetapi yang saya dapat catatlah, antaranya isu berkaitan dengan contoh tadi kata tentang CD ya. Dalam— saya hendak cari yang jawapan diberikan kepada saya— Dalam bulan Mac 2007, memang SPR tidak membekalkan CD tetapi mulai pameran suku tahun kedua 2018, SPR telah bekalkan *soft copy* CD kepada parti-parti politik. Akan tetapi jikalau diandaikan ada berlaku kes-kes yang *isolated* itu, saya akan memastikan benda ini tidak akan berulang lagi, itu yang pertama.

Keduanya, berkaitan dengan isu tentang tarikh, kita tetapkan satu tarikh ataupun kita takwimkan tarikh pilihan raya. Sebenarnya ini belum ada apa-apa keputusan. Jadi, saya tidak boleh memberikan satu jaminan. Bagaimanapun saya akan membawa perkara ini kepada pihak yang berkenaan untuk kita fikirkanlah. Terima kasih kepada cadangan itu. Tentang minta saya supaya arahkan SPR untuk contohnya berkaitan dengan daftar pemilih. Saya hendak beritahu kepada Yang Berhormat Kota Melaka, ini kerajaan baharu, kita tidak akan ganggu tugas SPR. Kita akan berikan SPR autonomi untuk berperanan sebagai satu badan yang bebas. Ini harapan kita sebab itulah satu badan yang dijamin oleh Perlembagaan yang kita harap dapat menjalankan tugas *without fear and favor*. Jadi, saya rasa saya tidak boleh mengarahkan.

Cumanya kita boleh memberikan dengan cadangan agar perkara-perkara yang dibangkitkan oleh rakyat dapat diambil kira oleh SPR untuk memastikan satu pilihan raya yang bersih dan adil dapat dilaksanakan pada masa-masa akan datang. Kita tidak mahu mewarisi kerajaan lama, di mana kita tahu bahawa SPR menjadi kambing hitam, disalahkan di atas apa yang dilakukan oleh setengah-setengah pihak yang tidak bertanggungjawab.

Oleh sebab kita tahu seperti mana pepatah Cina mengatakan bahawa 'ikan ini rosak daripada kepalanya'. Jadi, kalau kepala rosak, maknanya badan ikan pun rosak. Jadi, saya harap pihak-pihak yang berkenaan tidak lagi akan menyalahkan SPR 100 peratus. Oleh

sebab walaupun SPR ada ia punya *part to be blamed*, saya akui dalam ketika-ketika zaman yang lampau. Akan tetapi sekarang ini Malaysia baharu, kita akan pastikan SPR yang betul-betul telus dan juga adil. Sekian, terima kasih.

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Tuan Yang di-Pertua, Puncak Borneo minta laluan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tak ada minta laluan, sekarang bukan masa berbahas. Hendak minta laluan, tunggu masa perbahasan. Sila duduk.

Dato' Takiyuddin bin Hassan [Kota Bharu]: Terima kasih. Soalan pembangkang.

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Soalan tambahan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya menjemput Yang Berhormat Kinabatangan. Akan tetapi sebelum Yang Berhormat Kinabatangan tanya soalan, saya hendak hadiahkan satu pantun kepada Yang Berhormat Kinabatangan.

Tegak rumah kerana sendi,

Runtuh sendi, rumah binasa,

Sendi bangsa adalah budi,

Runtuh budi, runtuhlah bangsa. [Tepuk]

Ini adalah pantun daripada Buya Hamka dan saya harap Yang Berhormat Kinabatangan jaga bahasa. Sila tanya.

Dato' Sri Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya tidak ada persediaan untuk jawab pantun, nanti akan datang saya jawab. Akan sentiasa menjaga Tuan Yang di-Pertua, kecuali ada mereka yang tidak— yang memulakannya.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Akan tetapi jangan lawan dengan Yang Berhormat Puncak Borneo.

Dato' Sri Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah pihak untuk memperkukuhkan lagi perjalanan pilihan raya pada masa akan datang? Adakah pihak kerajaan berhasrat untuk mempertimbangkan iaitu pengundi-pengundi akan datang akan didaftar secara *online* dan seterusnya mempertimbangkan umur 18 tahun dibenarkan menjadi sebagai pengundi pada PRU yang akan datang? Automatik daftar. Terima kasih. Ringkas tetapi penuh makna.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, terima kasih. Haah inilah cara dia bertanya. Dulu saya ingat Yang Berhormat Kinabatangan sudah bertaubat, jangan kecewakan saya. Sila Yang Berhormat Menteri.

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin: Terima kasih kepada Yang Berhormat Kinabatangan. Sebenarnya untuk makluman pihak Yang Berhormat Kinabatangan, pihak kerajaan yang ada sekarang ini memang sedang merangka beberapa strategi untuk memperkasakan lagi SPR dan juga memastikan satu pilihan raya yang adil akan dapat dilaksanakan pada masa akan datang. Jadi, tentang hasrat untuk mewajibkan apa yang dipanggil *enrolment* ataupun pendaftaran pengundi, memang kita ada dalam perkiraan kitalah tetapi belum lagi dapat dilaksanakan lagi. Itu tak termasuk janji 100 hari kita.

Begitu juga tentang hasrat untuk menurunkan peringkat umur daripada 21 tahun ke 18 tahun. Sebenarnya, ini juga belum ada satu keputusan secara rasmi tetapi saya hendak beritahu kepada pihak Yang Berhormat Kinabatangan bahawa perkara ini saya akan pastikan akan dibawa ke pihak-pihak yang berkenaan untuk kita fikirkan.

Sebenarnya memang ini pun bagi saya satu cadangan yang baik daripada Yang Berhormat Kinabatangan. Makna Yang Berhormat Kinabatangan ini boleh berpandangan baik sebenarnya kalau dia betul-betul. [Ketawa] Untuk makluman Yang Berhormat Kinabatangan, itu tak apalah. Apa yang kita sekarang yang agak *immediate* yang kita akan lakukan, *insya-Allah* kita akan cuba kita akan dalam proses untuk menggubal satu undang-undang yang dipanggil *public finance* ataupun *funding*. Ini kita sedang dalam proses merangka satu undang-undang dan pihak AGC ataupun *Attorney-General Chambers* sedang dalam proses untuk merangka rang undang-undang.

Ini telah pun dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bahawa satu undang-undang pembiayaan dana politik akan digubal di Parlimen ini, kita tak tahu bila tetapi akan ada satu undang-undangnya. Kita akan cuba cari model-model daripada negara-negara yang tertentu untuk memastikan bahawa pembiayaan ini adil kepada semua pihak, bukan sahaja kepada parti pemerintah tetapi juga kepada parti pembangkang. Jadi, saya rasa itulah antara yang kita sedang laksanakan. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan satu sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Akan tetapi sebelum saya bagi, saya izinkan kerana saya kena berlaku adil, sudah bagi Yang Berhormat Kinabatangan, kena bagi Yang Berhormat Puncak Borneo.

Akan tetapi sebelum bagi yang Puncak Borneo, saya ingatkan kepada Yang Berhormat Kinabatangan, ada saya petik kata-kata Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, "*Sila duduk, jangan lari*" kerana nanti Tuan Yang di-Pertua ada petua untuk Yang Berhormat Kinabatangan dan seluruh anggota Dewan. Sila duduk, jangan lari. Okey, Yang Berhormat Puncak Borneo, padat dan ringkas. Sila.

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Okey, terima kasih atas ruang yang diberi. Seperti yang saya pernah lalui di Puncak Borneo, memang saya mengagumi tugas-tugas SPR yang cukup baik. Akan tetapi malang sekali, ada segelintir melalui pengalaman saya, pernah berlaku di satu daerah mengundi di Puncak Borneo di mana iaitu di daerah mengundi Masaan. Di mana saya dengan mata sendiri melihat ada pembelian undi yang tidak dipantau oleh SPR dan video ini juga telah *diviralkan*. Kawasan ini juga di mana pondok panas mereka telah dibuat kurang daripada 50 meter daripada tempat membuang undi dan juga mereka masih melakukan kempen selepas pukul 12. Ini menyalahi peraturan pilihan raya. Saya mencadangkan supaya ada pemantauan oleh SPR. Saya amat setuju bahawa...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Soalan-soalan. Sila.

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Saya amat setuju bahawa kita tidak boleh masuk campur dengan urusan SPR. Itu saya sangat setuju. Soalan saya, adakah pihak SPR akan memperbaiki cara penguatkuasaan semasa pilihan raya? Adakah mereka akan mengemaskinikan senarai pengundi, di mana mereka yang sudah meninggal dan adakah SPR akan mengajak NGO-NGO atau pun wakil-wakil parti untuk mendaftar pengundi-pengundi baru seperti yang dilakukan dahulu? Terima kasih.

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin: Okey, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tentang soalan— terima kasih kepada Yang Berhormat Puncak Borneo. Tentang isu yang tadi video dan sebagainya, saya rasa itu sebenarnya patutnya dibuat laporan polis ataupun laporan kepada pihak berkenaan untuk diambil tindakan. Itu sebenarnya tidak ada dalam *existing mechanism*, dengan izin.

Tentang kita hendak melibatkan NGO-NGO dan sebagainya. Saya rasa kita terbukalah kepada segala cadangan untuk penambahbaikan sistem pilihan raya dan kita tidak menjadikan sebagai contoh, Bersih sebagai musuh kita. Musuh kita ialah orang-orang yang kotor, bukan orang yang bersih. Jadi, saya rasa saya tidak ada masalah untuk membawa segala idea-idea ataupun yang dikatakan oleh pihak Puncak Borneo tadi untuk dipertimbangkan oleh SPR. Sekian, terima kasih.

■1150

6. Tuan Sabri bin Azit [Jerai] minta Menteri Kerja Raya menyatakan projek yang telah dilaksanakan bagi menaik taraf jalan persekutuan di Jerai dan mekanisme pemantauan penyelenggaraan jalan yang rosak.

Timbalan Menteri Kerja Raya [Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, dan Ahli-ahli Yang Berhormat. Yang Berhormat Jerai, bertanya tentang projek yang telah dilaksanakan bagi menaik taraf Jalan Persekutuan di Jerai. Kedua, Yang Berhormat bertanya tentang mekanisme pemantauan penyelenggaraan yang rosak. Tuan Yang di-Pertua. Untuk

makluman Ahli Yang Berhormat, pada masa kini terhadap hanya satu sahaja projek melibatkan jalan persekutuan yang sedang dilaksanakan di kawasan Parlimen Jerai.

Projek tersebut ialah projek menaik taraf jalan dari Persimpangan Gurun di Lebuhraya Utara-Selatan ke Pulau Pinang. Maaf. Ke Pulau Bunting sepanjang 18.2 kilometer. Projek dengan kos sebanyak RM250 juta itu telah dimulakan pada bulan Mei 2014 dan dijangka akan siap sekejap sahaja lagi iaitu pada bulan Oktober tahun ini. Pada masa kini, kemajuan keseluruhan projek ini telah mencatatkan sebanyak 97 peratus siap.

Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan penyelenggaraan jalan persekutuan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, berdasarkan semakan panjang jalan persekutuan yang terletak dalam kawasan Parlimen Jerai, Kedah ialah sepanjang 37.05 kilometer. Pecahan panjang jalan mengikut laluan adalah seperti berikut; FT175 Jalan Gurun ke Jeniang, Sik sepanjang lapan kilometer, FT001 Jalan Butterworth ke Alor Setar sepanjang 17 kilometer dan FT252 Jalan Gunung Jerai sepanjang 12.05 kilometer.

Di bawah skop penyelenggaraan rutin berkala *pavement* dan berkala bukan *pavement* bagi tempoh tiga tahun terakhir. Kementerian Kerja Raya telah membelanjakan RM4.6 juta untuk tujuan penyelenggaraan bagi laluan tersebut. Manakala bagi tahun 2018 telah diperuntukkan sebanyak setengah juta ringgit untuk penyelenggaraan berkala, *pavement*— turapan di kawasan Parlimen Jerai.

Walau bagaimanapun, bagi kelulusan program penyelenggaraan yang akan datang adalah tertakluk kepada kelulusan peruntukan tambahan dari agensi Pusat iaitu Kementerian Kewangan. Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian Kerja Raya sentiasa berusaha untuk memastikan jalan persekutuan di negara ini berada dalam keadaan selamat dan selesa. Di bawah skop kerja penyelenggaraan rutin syarikat konsesi yang dilantik kerajaan perlu melakukan rondaan pemeriksaan rutin di semua jalan persekutuan untuk memastikan jikalau terdapat sebarang kerosakan jalan seperti jalan berlubang.

Kementerian Kerja Raya telah melancarkan dasar sifar lubang atau *zero pothole* di jalan persekutuan seluruh negara mulai bulan Februari tahun 2016. Dasar ini menetapkan supaya lubang jalan perlu ditampal dan diambil tindakan oleh syarikat konsesi dalam tempoh kurang daripada 24 jam. Penalti akan dikenakan terhadap syarikat konsesi sekiranya tindakan yang diambil melebihi dari tempoh tindakan yang dikenakan. Kerja penampalan lubang ini adalah langkah awal atau kaedah preventif bagi tujuan faktor keselamatan pengguna jalan sebelum kerja-kerja turapan kekal dilaksanakan dalam tempoh tiga hari demikian Yang Berhormat. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan Yang Berhormat?

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri yang menjawab soalan saya tadi dengan baik. Cuma jalan ke Puncak Gunung Jerai saya dimaklumkan perlu dilakukan pemulihan sepenuhnya dan dianggarkan kos RM3 juta bersama dengan jambatan masuk dari jalan utama ke Gunung Jerai. Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya Gunung Jerai menjadi tarikan pelancong dari serata pelosok negara kita. Jadi, saya mohonlah daripada pihak kementerian untuk membaiki pulih jalan ke Gunung Jerai. Sekian.

Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir: *Insya-Allah* Tuan Yang di-Pertua, permintaan dan rayuan daripada Yang Berhormat Jerai itu diambil maklum dan kami akan bawa hal ini ke kementerian. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan kedua? Yang Berhormat Kuala Krai.

Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya berkaitan dengan apa yang disebut oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi berkaitan dengan konsesi kepada syarikat yang telah pun menyelenggara Jalan-jalan Persekutuan ini dan apakah pihak kerajaan melalui pihak Kementerian Kerja Raya perlu melihat semula dasar penswastan ini yang telah dilaksanakan oleh kerajaan terdahulu. Ini

kerana saya perhatikan kerja-kerja yang dibuat oleh syarikat swasta ini tidak mengikut specs yang sepatutnya.

Contohnya, katakanlah merekabaiki jalan ini di waktu hujan, jalan berlubang ini di waktu hujan, waktu itulah merekabaiki. Kedua ialah,baiki pula menggunakan jentera yang kita katakan tidak begitu baik. Tidak boleh bertahan lama jalan dibaiki ini ataupun orang Kelantan sebut... *[Berucap dalam dialek Kelantan]* Yang Berhormat Menteri boleh faham tidak tahulah. Maknanya, buat kerja tidak begitu memuaskan. Mungkin dalam masa beberapa hari menyebabkan jalan baharu dibaiki ini berlubang balik, rosak balik. Jadi, apakah kerajaan perlu melihat semula kepada dasar kementerian khususnya dasar kepada penswastaan ini dalam isu penyelenggaraan jalan-jalan persekutuan ini. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir: Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat. *Insya-Allah*, Kementerian Kerja Raya yang baru dalam pentadbiran yang baru ini akan pasti memberikan perhatian sepenuhnya dan pihak penerima yang konsesi di masa yang lalu, yang mungkin mengambil mudah dalam kerja-kerja mereka seperti yang disebut oleh Yang Berhormat tadi, "*nyah dengan kaki?*" "*Nya?*"

Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]: "*Nya*".

Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir: "*Nyah dengan kaki*". Jadi, lepas ini dengan tangan pula.

Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]: Kena tanya Yang Berhormat Lumut nanti. Yang Berhormat Lumut biasa duduk Kuala Krai dua penggal.

Tuan Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir: Okey. Tuan Yang di-Pertua. Sekarang ini semenjak daripada mengambil alih, Menteri saya Yang Berhormat Tuan Baru Bian telah memberikan perhatian yang sangat istimewa kepada memperhatikan, memerhatikan, menyiasat dan saya ditugaskan untuk turun ke negeri-negeri dan malah ke daerah untuk mendengar daripada pihak tempatan, daripada pihak negeri kompelin ataupun bantahan-bantahan yang disampaikan mengenai ketidakpuasan hati terhadap kerja-kerja yang dilakukan oleh mereka yang menerima konsesi.

■1200

Jadi, *insya-Allah*, Yang Berhormat, kita tidak akan ambil mudah hal ini. Kita akan beri amaran apabila perlu diberi amaran dan kita pasti akan mengambil tindakan, ada penalti dan sebagainya yang boleh kita gunakan terhadap mereka ini. Jadi, percayalah bahawa kami akan mengambil perhatian tentang apa Yang Berhormat sebutkan itu. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Karupaiya a/l Mutusami [Padang Serai]: Soalan tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Dengan itu tamatlah sesi pertanyaan-pertanyaan bagi jawapan lisan.

[Sesi untuk Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan tamat]

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBAHKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

12.01 tgh.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin]: Tuan Yang di-Pertua, satu usul yang menarik akan saya bangkitkan. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga selesai dibahas dan diputuskan Rang Undang-undang Kastam (Pindaan) 2018 dan Rang Undang-undang Zon Bebas (Pindaan) 2018 seperti yang tertera dalam nombor 1 dan nombor 2 dalam Aturan Urusan Mesyuarat hari ini dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga jam 10.00 pagi hari Isnin, 13 Ogos 2018.”

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang menyokong?

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Mohd Azis bin Jamman]: Sepanggar sokong.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

[Usul dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui]

PETUA-PETUA TUAN YANG DI-PERTUA

PENGUNAAN PERKATAAN KURANG SOPAN DI DALAM DEWAN

Tuan Yang di-Pertua: *Bismillahir Rahmanir Rahim.* Ahli-ahli Yang Berhormat, pada hari Selasa 7 Ogos 2018, semasa perbincangan Rang Undang-undang Cukai Jualan 2018, Yang Berhormat Kinabatangan mencelah ucapan Yang Berhormat Rembau lalu menyebut tentang harga barangan di Pasar Borong Selayang yang tidak turun mengikut penyifaran kadar cukai barang dan perkhidmatan (GST).

Yang Berhormat Puncak Borneo mencelah dan bertanya kepada Yang Berhormat Kinabatangan, “*Bukan pergi kasino kah, Yang Berhormat Kinabatangan?*”. Kata-kata Yang Berhormat Puncak Borneo membuatkan Yang Berhormat Kinabatangan naik marah lalu membantah, “*Apa in? Biadab! Ini kurang ajar. Tarik balik. Ini biadab, Tuan Yang di-Pertua. Memang kurang ajar. Yang Berhormat tidak layak duduk sini. Samseng. What do you want? You hendak gaduh dengan saya? Anytime*”. Maka Yang Berhormat Kampar mempertahankan Yang Berhormat Puncak Borneo dengan berkata, “*Tanya sahaja*”.

Tanpa dipastikan kenyataan tersebut ditujukan kepada siapa, Yang Berhormat Kinabatangan terus menjerit menggunakan perkataan mencarut dan mengulanginya sekali lagi menyebabkan beberapa Ahli bangun membantah. Namun, Yang Berhormat Kinabatangan telah menarik balik perkataan yang disebut setelah teguran dibuat.

Saya mendapati selain perkataan yang kurang sopan di atas, perkataan-perkataan kurang sopan yang lain juga pernah diungkapkan oleh Ahli Yang Berhormat lain. Perbuatan ini adalah sesuatu yang tidak menghormati dan mencemar Dewan yang mulia ini. Ini adalah jelas satu pelanggaran di bawah Peraturan Mesyuarat 36(4) yang memperuntukkan seperti yang berikut:

“*Adalah menjadi kesalahan bagi Ahli-ahli Dewan yang menggunakan bahasa kurang sopan, biadab atau membuat pernyataan yang seksis*”.

Walaupun Ahli-ahli Yang Berhormat telah memohon maaf dan menarik balik perkataan kurang sopan tersebut, namun didapati tindakan tersebut seolah-olah sekadar "*melepaskan batok di tangga*" dan tetap mengulangnya.

Selanjutnya, seramai 56 Ahli Yang Berhormat telah menandatangani surat berhubung dengan penggunaan perkataan kurang sopan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa perbahasan dalam Dewan Rakyat pada hari Selasa, 7 Ogos 2018. Saya amat memandang serius akan perkara ini kerana ia melibatkan prestij dan nama baik Dewan yang mulia ini.

Peraturan Mesyuarat 99 memberi kuasa kepada Tuan Yang di-Pertua untuk mengeluarkan petua-petua dari satu masa ke satu masa yang berkenaan dengan perkara-perkara itu. Dalam hal yang demikian, saya ingin mengingatkan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian untuk sentiasa mematuhi peraturan-peraturan mesyuarat ketika berbahas, berucap, mencelah atau semasa meminta sesuatu penjelasan dan memelihara *decorum* Majlis Mesyuarat.

Ahli-ahli Yang Berhormat, ingin saya tegaskan bahawa penggunaan perkataan-perkataan lucuh dan tidak sopan tidak dibenarkan disebut dalam Majlis Mesyuarat dan tindakan sekeras-kerasnya akan diambil oleh Yang di-Pertua di bawah Peraturan Mesyuarat 44(2). Jika perkataan-perkataan ini disebut, maka saya tegaskan sekali lagi bahawa saya tidak akan teragak-agak untuk mengambil tindakan terhadap mana-mana Ahli Yang Berhormat yang gagal mematuhi peraturan-peraturan mesyuarat tersebut... [*Tepuk*] Termasuklah mengarahkan keluar dari Dewan yang mulia ini atau lain-lain hukuman seperti yang termaktub dalam Peraturan Mesyuarat 44 tanpa mengira mana-mana pihak.

Khususnya mengenai tingkah laku Yang Berhormat Kinabatangan dan pertuturan perkataan berbaur lucuh dalam Majlis pada 7 Ogos yang lalu, saya ingin menyatakan sekiranya tingkah laku yang sama diulang, Yang Berhormat Kinabatangan akan dikeluarkan dari Dewan yang mulia ini dengan serta-merta untuk satu tempoh yang diperuntukkan di bawah Peraturan Mesyuarat 44.

Justeru, saya sekali lagi memberi peringatan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat untuk memastikan bahawa perkara ini tidak akan berulang lagi di masa hadapan. Sekian, terima kasih.

Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Dengan izin, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya membangkitkan satu *standing order* iaitu P.M. 44(2) berkenaan isu yang telah pun ditimbulkan oleh Tuan Yang di-Pertua. Saya menerima apa yang telah pun dikatakan oleh Tuan Yang di-Pertua dan kami mengalu-alukan apa yang dikatakan tersebut. *We welcome it wholeheartedly. I think all of us here do*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua.

Akan tetapi, *I am concerned because* apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Kinabatangan hari itu melampaui batasan seperti mana yang telah pun dikatakan oleh Tuan Yang di-Pertua sendiri. *No doubt*, Yang Berhormat Kinabatangan telah pun menarik balik perkataan lucuh tersebut. *I note* bahawa Tuan Yang di-Pertua sendiri tidak dapat mengulangi perkataan tersebut. *That is how serious it is*. Ini bukannya satu perkara kecil. Sekiranya tindakan yang sewajarnya tidak diambil terhadap Yang Berhormat Kinabatangan tersebut, ia akan menghantar mesej bahawa apa yang diperlukan untuk mengatasi keadaan seperti ini *is just to* tarik balik. Dengan izin, *do we allow a Member of Parliament to utter four letter words in Parliament, not once but twice, and just get away with it by just saying, "Saya tarik balik"*?

And it is quite obvious, dengan izin Tuan Yang di-Pertua, bahawa penarikan balik itu bukannya tulen, tidak asli. Ia dibuat hanya untuk mengelakkan tindakan diambil. *I think that is without the doubt. So what is the precedent that is being created here by just giving him a slap on the wrist— and he is not even here.*

Tadi sebelum Tuan Yang di-Pertua masuk, Timbalan Yang di-Pertua sebelum itu telah pun memberitahu Yang Berhormat Kinabatangan bahawa Tuan Yang di-Pertua akan memberi petua kepada Yang Berhormat Kinabatangan dan minta dia sabar. "*Duduk dan jangan lari*". Sekarang dia sudah lari. [*Tepuk*] *Where is he? Where is Yang Berhormat Kinabatangan?*

Seorang Ahli: Lari.

Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Dia tahu. *He has been given notice of Tuan Yang di-Pertua's petua, dengan izin. He has lari. This is another sign of disrespect. He has absolutely no respect for the Chair.*

■1210

Jadi saya hendak tanya, Tuan Yang di-Pertua, *I don't wish to prolong this. This discipline proceeding had been taken against me for using the word gangster. That is a far cry, it pales in comparison to what was used by him. Pales in comparison. [Dewan tepuk] Why was I asked to leave, when he can utter the four-letter words twice and remain in this Dewan. [Dewan tepuk] What is happening?*

Jadi Tuan Yang di-Pertua seperti yang saya katakan tadi, saya bukan niat saya melengahkan perkara ini, *as I've said earlier*, kita mengalu-alukan apa yang dibuat oleh Tuan Yang di-Pertua. *We accept it, we wholeheartedly welcomed it. But with the greatest of respect* dengan izin Tuan Yang di-Pertua ini adalah satu perkara yang amat serius. Saya merayu kepada Tuan Yang di-Pertua agar mengambil tindakan yang keras dengan menghalau Yang Berhormat Kinabatangan daripada Dewan ini *[Dewan tepuk]* untuk satu tempoh yang akan ditetapkan oleh Tuan Yang di-Pertua, *to make an example that we cannot accept such disgraceful behavior in this Dewan.* Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: *[Bangun]*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *[Bangun]* Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Bera dahulu, Yang Berhormat Bera.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Ada perbezaan di antara Yang Berhormat Tasik Gelugor dan Yang Berhormat Kinabatangan. Yang Berhormat Bukit Gelugor secara terang mengatakan dia tidak akan minta maaf, sebab itu dia dikeluarkan kerana *against ruling* yang dibuat oleh Tuan Yang di-Pertua. Sedangkan Yang Berhormat Kinabatangan apabila diarahkan memohon maaf, memohon maaf. *[Dewan riuh]* Waktu itu bukan hari ini...*[Disampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Saya akan dengar satu persatu dahulu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Okey dengarlah. Kedua, saya hendak minta penjelasan. Walaupun Tuan Yang di-Pertua mempunyai budi bicara untuk menentukan apakah jenis perkataan-perkataan yang tidak sopan tersebut berdasarkan Peraturan Mesyuarat 36(4), saya hendak bertanya, apakah perkataan-perkataan yang dianggap tidak sopan? Yang Berhormat Jelutong, misalnya, mengatakan 'kepala bapak'. Adakah itu sopan dan dibenarkan? Mungkin di dalam budaya dia, tidak salah. Akan tetapi budaya kita orang Melayu, perkataan itu sangat besar ertinya dan tidak dihalau keluar pun.

Yang kedua, dari segi provokasi. Provokasi ini kadang-kadang menyebabkan orang marah. Di dalam mahkamah pun Tuan Yang di-Pertua sebagai bekas hakim, *sudden grave provocation* itu merupakan satu *defend* yang besar. Yang boleh digunakan sebagai *defense*. Di dalam kes ini, tiba-tiba yang Yang Berhormat Puncak Borneo mengatakan apa? Kasino. Kasino di dalam Islam menuduh Yang Berhormat Kinabatangan berjudi. *[Dewan riuh]* Mungkin kalau saya katakan, kalau ada di kalangan— tunggu lah dulu. Ini Ahli Parlimen apa tidak ikut peraturan...

Tuan Yang di-Pertua: Kita dengar dahulu...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Dengar dahulu. Apa dia buat *provocation* macam-macam ini. Tidak ada *class* dia orang ini Tuan Yang di-Pertua.

Okey, katakan ada di antara ini mengatakan Yang Berhormat Jelutong hari-hari makan lembu. Mesti dia marah, berkaitan dengan agama dia. Apabila dikatakan Yang Berhormat Kinabatangan pergi kasino, maknanya dia berjudi. Waktu itu Yang Berhormat Kinabatangan sedang berucap, mengatakan dia pergi pasar *and then*, Yang Berhormat Puncak Borneo, "*bukan pergi kasino ke?*". Apa maksudnya, kepada siapa ditujukan? Tentu sahaja kepada Yang Berhormat Kinabatangan.

Tuan Yang di-Pertua: Dengan izin, *point taken*. Saya dengar sebelah ini pula.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Jadi *provocation* ini saya harap Tuan Yang di-Pertua, *control*. Jangan ada *provocation* apabila kita bercakap kerana akhirnya *provocation* kepada kita menyebabkan kita marah dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, satu lagi. Seorang lagi.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: [*Bangun*] Tuan Yang di-Pertua...

Seorang Ahli: Yang Berhormat Kapar dulu.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Bahawa apabila Yang Berhormat Kinabatangan menarik balik kenyataan itu, beliau telah membuat beberapa lagi kenyataan-kenyataan terhadap Yang Berhormat Puncak Borneo. Tuduhan-tuduhan itu telah dilaporkan dalam surat khabar. Boleh menyebabkan orang-orang memandang serong terhadap Yang Berhormat Puncak Borneo. Kenyataan-kenyataan itu saya tidak mahu mengulangi di Dewan ini. Saya minta pada masa yang sama, saya ingin respons kepada Yang Berhormat Bera. Ketika kita ingin juga berucap banyak sangat yang di sebelah sana yang selalu bangkit dan menyebutkan perkataan mabuk-mabuk berulang kali. Akan tetapi kita tidak respons.

Tuan Yang di-Pertua: Okey.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Akan tetapi di sini Tuan Yang di-Pertua

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: [*Bangun*] Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Saya ingat memadai, memadai...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *Let me finish first* Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: *One more sentence.*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *Please, just let me finish.* Saya rasa hanya sekadar memberi amaran kepada Yang Berhormat Kinabatangan tidak mencukupi. Kalau Yang Berhormat Bukit Gelugor telah dihalau keluar kerana mengeluarkan kenyataan 'samseng' sahaja. Tindakan yang lebih keras patut diambil terhadap Yang Berhormat Kinabatangan kerana beliau telah mengulangi kenyataan-kenyataan yang menyentuh keperibadian Yang Berhormat Puncak Borneo.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mencelah...

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Tuan Yang di-Pertua, Puncak Borneo ingin... [*Pembesar suara dimatikan*]

Tuan Yang di-Pertua: Saya ingat memadai, ini *ruling* ya, petua Tuan Yang di-Pertua sahaja. Bukan sesi perbahasan. Akan tetapi untuk menjawab...

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: *No, in this house* Tuan Yang di-Pertua *with due respect. I have to defend myself because I observe it as new—*

Tuan Yang di-Pertua: *No need. What is there to defend yourself against?* Ini Petua yang saya keluarkan, kalau Ahli-ahli Yang Berhormat mendengar secara tekun, melibatkan kedua-dua belah pihak. Jadi petua yang saya keluarkan itu kekal. Sebab amaran yang terakhir telah diberikan kepada Yang Berhormat Kinabatangan. Kalau disebut lagi, misalnya hari ini. Saya akan gunakan kuasa untuk halau daripada Dewan ini. Kita teruskan dengan urusan yang lain. Terima kasih.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG KASTAM (PINDAAN) 2018

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

12.16 tgh.

Menteri Kewangan [Tuan Lim Guan Eng]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua saya mohon mencadangkan suatu akta untuk meminda Akta Kastam 1967 dibacakan kali kedua sekarang. Tuan Yang di-Pertua Rang Undang-undang Kastam (Pindaan 2018) bertujuan untuk meminda Akta Kastam 1967. Pindaan yang dicadangkan merupakan pindaan yang berbangkit daripada Rang Undang-undang Cukai Jualan 2018 dan Rang Undang-undang Cukai Perkhidmatan 2018 (GST) yang telah dibahaskan oleh Dewan Yang Mulia bagi membolehkan pelaksanaan Cukai Jualan dan Cukai Perkhidmatan bagi menggantikan Cukai Barang dan Perkhidmatan, iaitu SST gantikan GST.

Tuan Yang di-Pertua saya memohon untuk menghuraikan setiap fasa di dalam Rang Undang-undang ini. Rang Undang-undang ini mempunyai 14 fasal seperti berikut:

Fasal 1 menjelaskan kuasa Menteri Kewangan untuk menetapkan tarikh kuat kuasa bagi akta ini.

Fasal 2 bertujuan meminda seksyen 2 bagi memasukkan takrifan baharu bagi perkataan "*custom agents*" dan meminda takrifan bagi perkataan "*manufacture*".

Fasal 3 adalah bagi meminda seksyen 90 untuk memastikan *custom agent* berdaftar di bawah Akta Cukai Perkhidmatan 2018 dan menetapkan kawalan terhadap mereka.

Fasal 4 bertujuan meminda seksyen 141C untuk mengehadkan jumlah Timbalan Pengerusi Tribunal Rayuan Kastam kepada dua orang, dan meningkatkan jumlah minimum anggota lain daripada dua kepada tujuh orang.

Fasal 5 bertujuan meminda seksyen 141E untuk membatalkan pelantikan anggota tribunal yang melakukan kesalahan di bawah perundangan SST baharu, atau perundangan SST dan GST yang dimansuhkan.

Fasal 6 bertujuan meminda seksyen 141F untuk memerlukan anggota tribunal memberikan notis tiga bulan sebelum meletak jawatan.

Fasal 7 bertujuan meminta seksyen 141FA untuk menyediakan keadaan apabila keanggotaan tribunal dikosongkan dalam keadaan tersebut Menteri boleh melantik ahli yang baharu.

Fasal 8 bertujuan menggantikan seksyen 141J untuk memerihalkan berkenan sidang tribunal.

Fasal 9 bertujuan meminda seksyen 141K untuk memberi kuasa kepada Pengerusi untuk menentukan sidang rayuan boleh dipengerusikan oleh seorang anggota sahaja bagi memastikan kendalian rayuan yang cepat dan cekap.

■1220

Fasal 10 bertujuan meminda seksyen 141M untuk meluaskan bidang kuasa tribunal untuk mendengar kes di bawah Akta Cukai Jualan 2018 dan Akta Cukai Perkhidmatan 2018 yang dicadangkan dan Akta Cukai Barang dan Perkhidmatan 2014 yang akan dimansuhkan.

Fasal 11 bertujuan meminda seksyen 141Q untuk membenarkan Ketua Pengarah diwakili oleh pegawai yang diberi kuasa dan membenarkan perayu diwakili oleh peguam.

Fasal 12 bertujuan meminda seksyen 141R untuk membenarkan tribunal memberikan fakta keputusan dan sebab keputusan rayuan kecuali bagi maklumat yang tidak dibenarkan pendedahannya di bawah mana-mana undang-undang bertulis.

Fasal 13 bertujuan meminda seksyen 141TA untuk memberi kuasa kepada tribunal membuat penganugerahan kepada perayu.

Fasal 14 adalah berkenaan peruntukan kecualian.

Tuan Yang di-Pertua, ini adalah *consequential amendments*. Ekoran daripada penggantian GST dengan SST. Ia adalah perlu supaya kita dapat memberikan kesan ke atas akhirnya GST—akhir hayatnya GST supaya ia hanya menjadi satu ingatan atau hanya menjadi satu memori yang ingin dilupakan oleh rakyat Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Tuan Yang di-Pertua: Ada sesiapa yang menyokong?

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Haji Amiruddin bin Hamzah]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon untuk menyokong usul ini setelah kita berjaya mentalkinkan GST semalam.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah Rang Undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Kastam 1967 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas.

Akan tetapi sebelum itu, oleh sebab ini adalah rang undang-undang *consequential*, saya ingin memendekkan masa berbahas kepada 10 minit seorang. Saya kira itu memadai.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Pontian.

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Yang Berhormat Pontian, silakan.

12.23 tgh.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Salam sejahtera, salam Negaraku 1Malaysia. Ini mengenai Akta Kastam yang berkait dengan SST. Terlebih dahulu saya ingin merakamkan ucapan tahniah kepada Kastam yang telah menjadi suatu agensi yang begitu baik dalam melaksanakan reformasi pencukaian terbesar dalam sejarah Malaysia walaupun umur GST 1 April 2015 hingga 8 Ogos 2018.

Walaupun bagaimanapun, kastam telah melaksanakan tugasnya mengutip RM134.16 bilion cukai GST. Pada tahun 2015 sebanyak RM27 bilion; tahun 2016 sebanyak RM41.2 bilion; tahun 2017 sebanyak RM44 bilion dan tahun 2018, Januari hingga Jun anggaran saya RM21.96 bilion menjadikan RM134.16 bilion.

Apa yang ingin dinyatakan di sini ialah kastam telah melaksanakan tugas mereka mengikut arahan. Dalam melaksanakan tugas kastam ini kita perlu mengetahui bahawa mereka berada dalam risiko yang pelbagai. Saya ingin membawa ingatan Ahli-ahli Yang Berhormat kepada satu kejadian 26 April 2013. Walaupun pada ketika itu GST belum dilaksanakan, mengenai satu pembunuhan kejam Timbalan Ketua Pengarah Kastam, Allahyarham Datuk Shaharuddin Ibrahim yang ditembak ketika dalam perjalanan untuk pergi ke pejabat di Putrajaya.

Saya difahamkan bahawa ia ada kaitan dengan usaha beliau membongkar sindiket penyeludupan kereta di Langkawi. Ini yang dinyatakan oleh anak beliau dan kita boleh membacanya dalam media sosial. Jadi, kastam ini amat mencabar tugasnya dan kita memahami tentang cabaran itu.

Satu lagi yang ingin saya bangkitkan ialah mengenai persepsi terhadap Kastam ini. Kadang-kadang ada tuduhan rasuah dan macam-macam. Pada 5 Ogos 2018 saya ingin menyorot ingatan Ahli-ahli Yang Berhormat ini masih baru, di Cawangan Narkotik Jabatan Kastam Diraja Malaysia di Kampung Jijan, Nilai, Negeri Sembilan, 10 lelaki bertopeng pada waktu pagi telah merompak 80 kotak dadah yang bernilai RM30.4 juta. Dadah-dadah itu telah dirampas sebelum ini oleh kastam tetapi dirompak semula dadah-dadah itu. Adakah kerjasama orang dalam misalnya? Ini persepsi. Saya mengharapkan agar siasatan terperinci dilakukan tentang perkara ini.

Satu lagi ialah cadangan pihak kerajaan sebelum ini supaya JKDM dikorporatkan. Pengkorporatan Jabatan Kastam Diraja Malaysia supaya skim perkhidmatannya lebih baik, dapat gaji yang lebih tinggi, memberi motivasi kepada kastam sebagaimana Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia (LHDNM), pengutipan hasil yang lebih berkesan, lebih kuasa autonomi diberikan kepada Jabatan Kastam, persekitaran kerja yang lebih canggi dan

menjadi organisasi kastam yang bertaraf dunia. Saya mengharapkan agar pengkorporatan ini boleh dilaksanakan.

Akhirnya Tuan Yang di-Pertua, saya harap Kastam sentiasa memberikan nasihat yang betul kepada Pakatan Harapan. Semalam saya telah mencadangkan agar 6.8 peratus daripada mereka yang terlibat dalam kutipan RM19.4 bilion yang belum dibayar pada tahun 2017, 15 peratus pada tahun 2016, tiga peratus pada tahun 2015, agar menyaman Kastam. Sebenarnya saya kira cadangan itu sama ada boleh dilakukan ataupun tidak, itu terpulanglah.

Walau bagaimanapun, dalam fikiran saya kumpulan yang tidak menerima tunggakan tahun 2017, tahun 2016 dan tahun 2015 ini tidak akan menyaman Kastam. Ini kerana tuntutan mereka itu dipertikaikan oleh Kastam. Ada mungkin unsur-unsur penipuan daripada tuntutan itu. Jadi saya harap Kastam tidak terasa dengan apa cadangan saya sebab...

Dato' Dr. Noraini Ahmad [Parit Sulong]: Yang Berhormat Pontian.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: ...Saya baik dengan kastam ini. Saya pernah...

Dato' Dr. Noraini Ahmad [Parit Sulong]: Yang Berhormat Pontian.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Ya, sila.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Parit Sulong minta laluan.

Dato' Dr. Noraini Ahmad [Parit Sulong]: Okey. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan juga saya hendak ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Pontian. Begitu jelas penjelasan ataupun hujahan yang dibuat oleh Yang Berhormat Pontian.

Saya pernah membangkitkan dan Yang Berhormat Pontian pun tadi ada menyatakan mengenai kelewatan dan kemungkinan disebabkan kenapa Yang Berhormat Pontian juga pernah berada di Kementerian Kewangan sebelum ini. Cuma saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Pontian, adakah semasa Yang Berhormat Pontian berada di sana, ada dari segi data ataupun jumlah ataupun lebih kurang peratusan berapa syarikat yang tadi Yang Berhormat Pontian nyatakan disebabkan ada pertikaian termasuklah dari segi apabila dibuat audit dan segala-galanya.

I mean berapa peratusan daripada yang tidak mendapat pulangan semula ataupun *refund* itu tidak dibenarkan disebabkan oleh pertikaian ini. Berapa banyak kah daripada jumlah ini yang didapati tidak memberitahu yang betul? Maknanya *false claim*, terima kasih.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Ya, saya difahamkan bahawa purata RM7 bilion hingga RM8 bilion setahun. Ini yang dimaklumkan oleh bekas Menteri Kewangan Kedua, Datuk Johari Ghani, Yang Berhormat Tititwangsa sebelum ini. Jumlah RM7 bilion hingga RM8 bilion itu adalah anggaran yang selalu dipertikaikan dalam masa setahun dua GST itu dilaksanakan.

Sebenarnya Kastam dan Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia (LHDNM) ada MoU, mereka saling mengetahui fail syarikat—jika Syarikat 'A' diketahui segala perkara dalam Syarikat 'A' itu oleh kastam dan diketahui juga segala-galanya oleh LHDNM. Oleh sebab itu apabila GST dilaksanakan amat sukar untuk pihak-pihak untuk menipu cukai sebagaimana yang telah berlaku sebelum-sebelum ini.

■1230

Jadi, angka yang sebenar itu kita serah kepada Yang Berhormat Menteri Kewangan untuk menjawab.

Sebagai rumusan, walau apa pun orang katakan tentang GST, menurut Gabenor Bank Negara, defisit 3.1 peratus. Jika tidak ada GST defisit itu menjadi enam hingga tujuh peratus dan nilai mata wang ringgit pada ketika beliau membuat kenyataan itu, RM4 kepada USD1 kemungkinan akan menjadi RM6 hingga RM7 kepada USD1. Kita dapat mengelakkan daripada *double deficit*, OE dan DE *operating* dan *development*.

Sekarang ini defisit ialah untuk *development expenditure*, tetapi tidak pernah defisit dalam *operating expenditure*. Dengan perkataan, walau apa pun yang disebut oleh pihak sebelah sana mengenai GST, GST tetap mempunyai jasa dalam negara kita. Kutipan RM134.16 bilion itu telah dikembalikan semula dalam pelbagai program untuk rakyat dan ia

menjadi satu kenangan dan menjadi satu sejarah reformasi percukaian yang terbesar yang pernah dilakukan oleh Malaysia dan selamat kembali pada sistem lama. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Bukit Gelugor, silakan.

12.31 tgh.

Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi saya peluang untuk membahaskan rang undang-undang untuk meminda Akta Kastam. Pada dasarnya dan saya tidak akan mengambil masa terlalu lama. Izinkan saya hanya untuk menyentuh berkenaan dengan beberapa isu yang saya percaya perlu ditangani di Jabatan Kastam.

Seperti yang kita tahu Tuan Yang di-Pertua, Jabatan Kastam tersebut merupakan salah satu daripada agensi kerajaan yang bertanggungjawab untuk pengutipan hasil utama di negara. *Now* hasil negara tersebut juga sekarang akan mengalami perbezaan memandangkan perkembangan terbaru. Baru-baru ini, di mana GST telah pun dimansuhkan dan akan *replace* ataupun digantikan dengan SST seperti mana yang telah pun kita dimaklumkan semalam.

Akan tetapi, apa yang ingin saya dan juga seperti yang telah pun kami membahaskan semalam dengan Yang Berhormat Menteri yang juga hadir hari ini berkenaan dengan *shortfall* daripada kami tidak dapat mengutip pemulangan GST lebih kurang RM18 bilion. Ini merupakan satu perkara yang mungkin melibatkan amalan *corruption* di jabatan ataupun di agensi-agensi yang berkenaan. Saya difahamkan bahawa, Yang Berhormat Rembau telah pun ataupun bercadang untuk membuat satu laporan polis berkenaan isu tersebut pagi ini. Saya tidak tahu, sekiranya ianya telah pun dibuat ataupun belum. Akan tetapi itu merupakan satu *step in the right direction*.

Oleh sebab isu penting tersebut perlu disiasat dengan segera, sekiranya ia melibatkan bekas Yang Berhormat Menteri Kewangan. Ini adalah satu perkara yang perlu diserahkan kepada pihak polis, agar siasatan yang sewajarnya diambil untuk menangani masalah tersebut.

Kembali kepada Jabatan Kastam, saya ingin bertanya berkenaan dengan perolehan senjata api-senjata api yang telah pun diperolehi oleh Jabatan tersebut dalam tahun 2017 ataupun minta maaf dalam tempoh tahun 2015 hingga tahun 2016 di mana *Auditor-General's Report* pada tahun 2017 Tuan Yang di-Pertua, telah pun menyebut ataupun melaporkan bahawa, sejumlah RM2.8 juta telah pun dibiayai ataupun dibelanjakan oleh jabatan tersebut untuk memperoleh sejumlah 659 bilangan senjata api yang telah pun diperolehi untuk Jabatan Kastam bagi tujuan penguatkuasaan.

Akan tetapi daripada semakan saya dan juga daripada apa yang dilaporkan di dalam *Auditor-General's Report* tersebut didapati bahawa setengah daripada bilangan senjata api tersebut yang diperolehi, iaitu lebih kurang setengah daripadanya tidak dapat digunakan. Oleh kerana *license* ataupun lesen yang diperlukan di bawah akta yang berkenaan iaitu Akta Senjata Api tidak diperolehi.

Jadi persoalan yang timbul adalah kenapakah *license* tersebut tidak diminta ataupun dipohon sebelum perolehan ataupun belanja tersebut dibuat? Adakah ini merupakan satu lagi contoh *corruption* ataupun penyelewengan di dalam jabatan ataupun agensi kerajaan di mana wang telah pun dibayar, tetapi tujuan ia dibayar tidak dapat dicapai.

Semalam kita pun dengar lagi satu contoh berkenaan dengan *corruption* semasa pihak Kerajaan Barisan Nasional yang dahulu, di mana anggota-anggota daripada *Prime Minister's Offices* (PMO) juga telah pun— kononnya dikatakan telah terlibat dalam penyelewengan lebih kurang RM3 juta jikalau tidak silap saya, semasa kempen Pilihan raya Umum Ke-14. Jadi, *corruption* tersebut Tuan Yang di-Pertua, adalah merupakan satu perkara yang amat serius, bukan sahaja ia terlibat dalam jabatan *Finance Ministry*, juga di dalam Jabatan Kastam.

Seperti mana yang telah pun kami tahu, Tuan Yang di-Pertua, *The Director-General of Customs*, Dato' T. Subromaniam dalam Jun 2017 juga telah pun dengan izin Tuan Yang di-Pertua mengakui bahawa *the prevalence* dengan izin *the prevalence of corruption in the Customs Department is in a worrying state*. Adalah dalam satu keadaan yang membimbangkan dan ini adalah satu perkara yang agak serius.

Oleh sebab seperti yang saya katakan tadi, Jabatan Kastam merupakan salah satu agensi utama untuk pemungutan ataupun pengutipan hasil negara. Sekiranya kita lihat Tuan Yang di-Pertua kepada apa yang telah pun dinyatakan oleh *Director-General* tersebut, beliau telah pun merujuk kepada contoh-contoh *corruption* tersebut. Ada juga lagi contoh seperti di dalam tahun ini di dalam bulan Ogos. Saya membaca petikan daripada Internet, di mana pihak PDRM ataupun pihak polis telah pun menangkap ataupun menahan lima lelaki, iaitu termasuk dua anggota daripada Jabatan Kastam berkenaan dengan rompakan sebanyak ataupun sejumlah RM30 juta daripada Jabatan Narkotik ataupun Unit Narkotik di Kampung Jijang di Nilai. Ini telah pun melahirkan spekulasi bahawa terdapatnya *inside job* dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana *the ease in which the robbers managed to accomplish their objective was mind-boggling*. Ini merupakan satu lagi contoh *corruption* di jabatan tersebut dan juga di dalam isu yang selalunya ditimbulkan adalah berkenaan *cigarette smuggling*. Ini telah pun dibawa ke perhatian saya di mana, sebanyak saya percaya, jumlah sebanyak RM2 bilion dikatakan telah hilang akibat daripada *contraband cigarettes* yang dijual di dalam pasar *black market* akibat *cigarette smuggling*.

Jadi saya hendak tanya semasa jawapan diberi, adakah dan sekiranya ada, apakah langkah-langkah akan diambil untuk menangani masalah-masalah yang berkaitan yang dengan *corruption* tersebut di Jabatan Kastam di negara ini.

Akhirnya *of course*, saya perlu bertanya berkenaan dengan *the transition* di antara GST kepada SST sekarang. Minta maaf Tuan Yang di-Pertua. *The transition between the GST kepada SST* tersebut, bagaimanakah kerajaan bercadang agar mengelakkan *leakages* ataupun pembaziran daripada pungutan hasil negara. *What are the steps that the current government intends to take* untuk memastikan bahawa SST itu dikutip dengan efektif. Semasa GST kita tahu perniagaan-perniagaan dan sebagainya perlu mendaftarkan perniagaan mereka agar kita dapat membuat ataupun mengutip GST tersebut dengan efektifnya.

■1240

Jadi, saya mahu bertanya, apakah cadangan pihak kerajaan sekarang untuk memastikan perkara yang sama atau lebih efektif diadakan semasa SST tersebut dilaksanakan, saya difahamkan, dalam bulan September yang akan datang?

Dengan itu, Tuan Yang di-Pertua, saya tidak ada apa-apa lagi untuk ditambah, saya ingin mengucapkan terima kasih sekali lagi kerana membenarkan saya berbahas di dalam rang undang-undang ini. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Bukit Gelugor. Yang Berhormat Jeli, silakan.

12.40 tgh.

Dato' Sri Mustapa bin Mohamed [Jeli]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Seperti yang Tuan Yang di-Pertua sebutkan, pindaan ini adalah *consequential*. Maka, saya juga tidak akan mengambil masa yang lama untuk membahaskan rang undang-undang ini.

Salah satu daripada ciri utama pindaan ialah berkaitan dengan tribunal, satu badan yang amat penting untuk menghakimi segala perbezaan pendapat antara pihak-pihak yang berkepentingan.

Saya juga mahu menyokong apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Pontian. Tahniah kepada Jabatan Kastam Diraja Malaysia atas kerja kuat untuk mengutip hasil dan tahniah juga kepada mereka atas usaha-usaha untuk membanteras *corruption* atau penyelewengan rasuah dalam jabatan. Saya yakin ia akan berhasil. Sudah ada kejayaan. Kita berharap agar diteruskan usaha-usaha untuk memastikan segala penyelewengan termasuklah apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Bukit Gelugor tadi dapat dibanteras sepenuhnya.

Tuan Yang di-Pertua, yang pertama isu tunggakan kerana ini merupakan isu yang besar yang disebutkan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan. Harapan saya agar diadakan KPI untuk memastikan tunggakan yang begitu besar seperti yang didakwa oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan itu tidak berulang lagi. Mungkin, oleh sebab bilangan

itemnya lebih kecil, ini tidak akan berlaku. Apa-apa pun, kita harus mengambil sikap *zero tolerance* terhadap ketidakcekapan ini.

Jadi, yang pertama, saya berharap tribunal akan memastikan bahawa tunggakan yang besar sebelum ini tidak akan berulang lagi. Kedua, sudah pasti tribunal mengandungi orang-orang yang hebat, orang yang berkaliber. Saya yakin mereka akan berlaku adil atau *fair*. Akan tetapi, yang penting *one attention is speed* ya. *Speed* atau tindakan cekap diambil kerana ini penting untuk memastikan pelabur-pelabur ada keyakinan terhadap kemampuan jabatan kerajaan. Bukan sahaja tribunal tetapi juga kemampuan jentera kerajaan secara umumnya.

Investor confidence ini satu perkara yang penting. Kalau benar apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan semalam dan hari sebelumnya tentang tunggakan yang besar ini, jika atas alasan-alasan yang tidak munasabah, maka ini akan menjejaskan *investor confidence*. Kalau pelabur tidak yakin, sama ada di dalam atau di luar negara tidak yakin dengan kemampuan kita untuk bertindak dengan adil dan pantas, maka ini akan menjejaskan Malaysia sebagai sebuah negara yang *competitive*.

Kita ada pelbagai rating dan ranking dibuat oleh beberapa pihak seperti Bank Dunia, IMD, *World Economic Forum* (WEF) dan lain-lain badan. Salah satu daripada kriteria atau angkubah *variable* yang digunakan di dalam tentukan *ranking* ialah kecekapan kita bertindak. Ini termasuklah pemulangan balik cukai-cukai yang tersalah kutip. Jika kita tidak cekap dalam hal ini, *high ranking* kita mungkin akan merosot.

Oleh itu, untuk memastikan keyakinan pelabur sama ada pelabur di dalam negara, orang kita sendiri atau pelabur luar, saya berharap— saya tahu dia akan menjalankan tugas yang baik tetapi sebagai ingatan, *fairness and speed* adalah penting dan kita harap jika benar apa Yang Berhormat Menteri dakwa dua hari lepas, jika benar, maka perkara yang berlaku sebelum ini tidak akan berlaku lagi di bawah pindaan yang akan dikuasakan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Jeli. Yes, Yang Berhormat Jelutong.

12.44 tgh.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya akan ringkaskan perbincangan saya, Tuan Yang di-Pertua. Saya berterima kasih di atas peluang yang diberikan. Saya turut bangun untuk menyokong rang undang-undang ini.

Perkara pertama yang menarik perhatian saya apabila saya membaca surat khabar pagi ini adalah mengenai pendedahan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan berkenaan dengan RM19.4 bilion *tax credit* yang sepatutnya dikembalikan itu telah pun hilang, yang sepatutnya dipanggil *input tax* tetapi tiba-tiba ghaib dan hilang daripada akaun kewangan negara. Ini adalah perkara yang begitu mustahak.

Kita tidak dengan peralihan kuasa yang berlaku di dalam pilihan raya yang lalu, kalau Barisan Nasional masih lagi berkuasa, saya yakin bahawa perkara ini tidak akan dibongkar dan tidak akan didedahkan kepada masyarakat. Rakyat secara umum tidak akan mengetahui tentang kehilangan wang ini. Persoalan yang timbul adalah bagaimanakah wang yang begitu banyak, bayangkan bukan hanya RM1,000 atau RM2,000 tetapi RM19.4 bilion *input tax* telah hilang dalam pentadbiran semasa Barisan Nasional.

Hari ini kita lihat tiba-tiba, seperti yang telah dinyatakan oleh Yang Berhormat Bukit Gelugor, iaitu Yang Berhormat Rembau telah mengatakan kesanggupan beliau untuk membuat satu laporan polis dan juga laporan SPRM. Saya mencabar Yang Berhormat Rembau untuk teruskan kerana memang beliau seorang yang boleh dipercayai berbanding dengan Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain yang saya rasa masih lagi ingin menyokong, mempertahankan ketirisan ini. Kalau benar Ahli-ahli Yang Berhormat di sebelah sana telah melaksanakan tugas dengan cekap ketika menjadi Yang Berhormat ataupun menjawat jawatan sebagai Menteri, bagaimanakah perkara ini tidak dapat diketahui semasa perjumpaan mesyuarat-mesyuarat Kabinet? Ini adalah persoalan yang timbul di minda rakyat. Sebanyak RM19.4 bilion telah pun dicuri, dirompak. Duit ini adalah bukan duit kita sendiri tapi duit rakyat yang boleh digunakan untuk macam-macam pembangunan seperti

hospital, buat jalan raya dan sebagainya. Perkara yang juga membelenggu saya adalah, mengapakah Yang Berhormat Rembau baru sekarang ingin membuat laporan polis?

Pada masa yang sama, saya ingin sekali lagi menegur pihak kastam. Perkara ini telah saya bangkitkan berulang kali di dalam perbincangan-perbincangan saya. Kebocoran, ketirisan yang berlaku akibat tidak kutip cukai juga menjadi satu perkara yang harus diberikan perhatian. Perkara yang saya sudah berulang kali bangkitkan di dalam Dewan yang mulia ini adalah berkenaan dengan intan dan berlian yang diimport masuk melalui pihak kastam kepunyaan isteri Yang Berhormat Pekan. Tidak ada sebarang kenyataan daripada pihak kastam berkenaan dengan perkara ini sehingga hari ini.

Bagaimanakah penyeludupan itu boleh berlaku? Bukan sahaja penyeludupan itu, penyeludupan macam-macam barang lagi seperti rokok haram dan minuman-minuman keras haram. Perkara-perkara ini juga menyebabkan kerugian kepada kutipan cukai oleh pihak kastam. Saya rasa perkara-perkara ini harus diberikan perhatian.

Akan tetapi perkara yang utama yang saya harus tekankan di sini ialah kami sebagai *backbencher* dan juga rakyat Malaysia berterima kasih kepada Menteri Kewangan kepada Kerajaan Pakatan Harapan yang baharu yang dapat membongkar misteri kehilangan RM19.4 bilion yang tidak diketahui oleh Barisan Nasional, yang tidak diketahui oleh menteri-menteri Barisan Nasional dan juga tidak dijawab sehingga hari ini oleh Yang Berhormat Pekan.

Kalau perkara ini telah pun didedahkan kelmarin dan hari ini disiarkan dalam surat khabar, saya percaya sekurang-kurangnya Yang Berhormat Pekan harus tampil di Dewan yang mulia ini menggunakan perbincangan ini sebagai satu medan untuk beliau mempertahankan diri. Kalau wang ini tidak ambil oleh beliau, kalau wang ini tidak disalahgunakan oleh beliau, *the input tax*, dengan izin, *RM19.4 bilion, where did this money go?* Kita ingin tahu. Ahli-ahli Yang Berhormat di sebelah sana tidak boleh menjawab. Saya tahu. Mungkin tidak mengetahui tetapi sekurang-kurangnya Yang Berhormat Rembau berani untuk membuat laporan polis, laporan SPRM untuk mendedahkan perkara ini.

Kenapa kita rasa perkara ini sehingga sekarang tidak diketahui seperti biasa? Keberkesanan perbelanjaan pentadbiran oleh Barisan Nasional mungkin hanya dikuatkuasakan oleh...

■1250

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Yang Berhormat Jelutong, boleh?

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Pontian minta laluan.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Ada berani? Berani. Apa yang kita fahami begini. Wang yang dikutip daripada GST itu, yang saya faham, dimasukkan dalam akaun wang yang disatukan. Untuk tujuan pembayaran *input tax credit*, pihak Kastam kena memohon daripada Kementerian Kewangan. Jadi, segala wang yang disebut RM19.4 bilion yang belum dibayar, pada saya ia tidak hilang, ia digunakan untuk tujuan pembangunan, tujuan untuk OE, tujuan untuk DE. Itu yang saya faham. Jadi, RM19.4 bilion itu, 47 peratus adalah untuk pembayaran *input tax credit* tahun 2018. Semalam saya telah jelaskan bahawa RM11 bilion hilang, itu memang hilanglah. RM11 bilion hilang itu sebab tidak dikutip, bukan ada penyelewengan apa. Oleh kerana semasa *tax holiday*, RM11 bilion tidak dikutip. Sepatutnya RM11 bilion itu boleh membayar RM9.118 bilion, 47 peratus *input tax* pada tahun 2018. Pencelahan kepada pencelahan tidak boleh...

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Saya hendak mencelah, Yang Berhormat Jelutong, bukan Yang Berhormat Pontian.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Yang Berhormat Ipoh Timur, kawan saya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, okey. Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Yang Berhormat Jelutong, minta pencelahan dan bukan mencelah kepada Yang Berhormat Pontian. Yang Berhormat Jelutong, saya percaya bahawa Yang Berhormat Jelutong merupakan seorang peguam. Di setiap firma peguam, kita mempunyai dua akaun. *Office account* dan *client account*, dengan izin. Duit yang dipunyai oleh anak guaman dan disimpan secara *stakeholder* atau secara amanah oleh peguam tersebut, haruslah dimasukkan ke dalam *client account*. Adalah satu kesilapan besar

sekiranya wang tersebut dimasukkan ke dalam *office account* dan digunakan. Selepas itu hendak minta wang lain daripada anak guaman yang lain untuk dimasukkan ke sana dan juga dibelanjakan sebagai wang di *client account*. Logik yang sama sekiranya apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Pontian itu boleh diterima. Logik yang sama juga sama ada seseorang peguam boleh menggunakan wang di dalam *client account* itu sebagai wang mereka sendiri. Ini adalah tidak betul. Saya hendak dapat penjelasan dan juga pandangan daripada Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Sama ada setuju...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: ...dengan analogi ini.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih Yang Berhormat. Saya memang setuju dengan apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Ipoh Timur. Duit itu yang disimpan dalam *Consolidated Fund*, tidak boleh disentuh langsung. Akan tetapi apa yang didedahkan oleh Yang Berhormat Bagan kelmarin adalah duit ini telah pun hilang, ghaib, *missing*. Hanya RM1.4 bilion sahaja yang tinggal dalam duit tersebut. Kalaupun Pakatan Harapan tidak memenangi pilihan raya ini dan Yang Berhormat Bagan tidak menjadi Menteri Kewangan, dahulu, kini dan selama-lamanya Barisan Nasional dan UMNO akan sapu duit ini yang dimiliki oleh rakyat. [Tepuk]

Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai]: Yang Berhormat Jelutong, Yang Berhormat Jelutong. Lembah Pantai. *One, one*.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Sila.

Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai]: Terima kasih. Adakah Yang Berhormat Jelutong setuju bahawa...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Lembah Pantai.

Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai]: Ya, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Teruskan.

Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai]: ...apa yang disebut oleh Yang Berhormat Pontian tadi adalah satu pengakuan yang cukup jelas bahawa wang yang sepatutnya dirizabkan untuk dipulangkan, telah disalahgunakan oleh pentadbiran yang terdahulu. Bukankah ini satu pengakuan yang amat jelas? Minta pandangan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih. Ya, saya setuju dengan pandangan Yang Berhormat Lembah Pantai. Di mana wang itu digunakan, apa yang dibeli dengan wang itu, kita kena tanya dengan Yang Berhormat Pekan. Hanya dia yang akan tahu.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya—sila.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Saya cuma hendak tanya, tadi Yang Berhormat Pontian mengatakan wang ini tidak hilang sebab ia dimasukkan ke dalam *Consolidated Fund*. Cuma soalan saya, wang ini adalah wang rakyat, di mana ia patut dipulangkan kepada individu-individu ataupun syarikat-syarikat secara *input return*. Akan tetapi bagaimana kalau wang rakyat ini dimasukkan ke dalam *Consolidated Fund*, saya hendak tanya, adakah Menteri Kewangan boleh mengeluarkan wang sewenang-wenangnya dari *Consolidated Fund* dan bayar kepada individu ini? Atau kita ada cara-cara...

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Tentulah boleh.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: ...peraturan-peraturan tertentu.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Tentu boleh.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Yang Berhormat...

Tuan Yang di-Pertua: Masa sudah habis.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: ...memandangkan masa sudah habis, saya akan menggulung. Saya di sini ingin menyatakan bahawa Yang Berhormat...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Jelutong sedang menggulung.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: ...daripada Kampar memang betul. Memang wang itu tidak boleh dikeluarkan kerana wang itu telah diletakkan bagi kegunaan tertentu. Akan tetapi apa yang telah dibongkar oleh Yang Berhormat Bagan kelmarin adalah wang ini telah pun hilang. Misterinya adalah tidak ada mana-mana satu bekas Menteri yang duduk di sebelah sana yang boleh memberi penjelasan. Oleh kerana kelmarin semasa perbahasan, Yang Berhormat Bagan telah memberi peluang kepada Ahli-ahli Yang Berhormat di sebelah sana untuk menjelaskan perkara ini tetapi tidak ada sebarang Yang Berhormat yang boleh menjelaskan.

Akan tetapi pada hari ini kita lihat hanya seorang sahaja iaitu Yang Berhormat Rembau yang berani tampil ke hadapan untuk membuat laporan polis, laporan SPRM. Sekurang-kurangnya beliau akan hadir sebagai pengadu kalau Yang Berhormat Pekan dituduh di mahkamah kerana menyalahgunakan duit ini. Bagi perkara ini, saya *salute* kepada Yang Berhormat Rembau. Dengan itu, saya mengucapkan terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Jelutong. Kita ada sedikit masa lagi untuk pembahas daripada pihak pembangkang. Ya, silakan.

12.56 tgh.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, saya juga turut sama hendak berbahas dalam Rang Undang-undang Kastam (Pindaan) 2018 tetapi sebelum itu kita mendengar tuduhan daripada pihak kerajaan tentang rompakan yang dibuat semasa Barisan Nasional memerintah. Saya percaya kerajaan yang baharu tiga bulan, seolah-olah sudah memerintah lebih daripada lima tahun, yang tidak mengetahui peraturan-peraturan.

Kita minta Kementerian Kewangan keluaran laporan yang disalahgunakan oleh Kerajaan Barisan Nasional dahulu. Saya pasti ada peraturan-peraturan, rasa saya tidak tahu, soal saya bukan Timbalan Menteri Kewangan atau Menteri Kewangan. Akan tetapi apa yang kita tahu, setiap kementerian di seluruh negara masa dahulu dan juga sekarang ini terikat dengan peraturan-peraturan yang telah dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan.

Arahan Perbendaharaan dikeluarkan oleh bukan arahan daripada Perdana Menteri atau Menteri Kewangan, ia mesti ada satu peraturan. Kalau tuduhan-tuduhan yang tidak berasas yang dikeluarkan dalam Dewan yang mulia ini, seolah-olah setiap anggota Kabinet sendiri yang terdiri daripada Menteri Kewangan adalah mereka yang tidak bertanggungjawab, yang menuduh kerajaan yang lalu merompak dan menyamun.

Kalau begitu, RM19 bilion bukannya sedikit, pelbagai pembangunan dijalankan dalam negara. Kalau hendak ambil contoh, dalam Parlimen saya Gerik. Beberapa buah masjid telah dibina, dewan, surau, jalan dan pelbagai lagi. Apakah kita membangunkan negara ini dikatakan merompak, menyamun sedangkan pihak kerajaan baru tiga bulan...

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara]: Penjelasan.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: ...membuat tuduhan membabi buta .

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Tuan Yang di-Pertua, mohon pencelahan.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: ...kepada Kerajaan Barisan Nasional.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara]: Penjelasan.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Silakan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Damansara.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara]: Terima kasih Yang Berhormat Gerik. Saya hendak tanya, adakah wajar sebuah kerajaan mengambil wang yang tidak dipunyai oleh kerajaan untuk membina surau, masjid, hospital? Ini bukan wang kerajaan, ini wang rakyat yang lain. Adakah wang ini sepatutnya digunakan atas pembangunan tersebut?

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Kalau di Kementerian Kewangan, segala kutipan hasil, takkanlah sebegini itu Yang Berhormat Damansara. Wang dikutip di Kementerian Kewangan pasti dimasukkan dalam satu tabung, satu bakul. Cuma mungkin kita pisahkan wang kutipan cukai dengan kutipan yang halal dan haram kan? Oleh sebab itu...

Dato' Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Lipis]: *[Bangun]*

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Tuan Yang di-Pertua...

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: ...ada garis panduan...

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: ...saya mohon mencelah.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: ...yang telah...

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Yang Berhormat Gerik.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Tunggulah saya jawab dahulu. Takkan mereka hendak *bengong* tara itu sangat.

Tuan Yang di-Pertua: Itu perkataan.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Biarlah. Minta maaf Tuan Yang di-Pertua, saya kadang-kadang provokasi yang dibuat menyebabkan kita...

Tuan Yang di-Pertua: Sabar, sabar.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Kan? Serupalah, bila mana provokasi dibuat, apakah kita boleh tahan?

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: *[Ketawa]* Minta laluan, bukan provokasi Yang Berhormat Gerik. Jangan panik, jangan panik Yang Berhormat Gerik.

Tuan Yang di-Pertua: Sekarang sudah sampai pukul satu. Kita sambung pada pukul 2.30 petang.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Okey, saya menghormati Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Jadi, Yang Berhormat Gerik mempunyai enam minit, 13 saat lagi.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Tidak apa.

[Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari]

[Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang]

[Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Nga Kor Ming) mempengerusikan Mesyuarat]

■1430

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Tuan Yang di-Pertua, peraturan mesyuarat.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Peraturan mesyuarat mana?

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Peraturan Mesyuarat 36(12). Saya ingin merujuk kepada beberapa kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan dalam Dewan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Peraturan Mesyuarat 36?

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Peraturan Mesyuarat 36(12).

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Yang dibuat oleh Menteri Kewangan di dalam Dewan ini sejak 7 Ogos dan juga 8 Ogos yang lalu, yang menuduh bahawa kerajaan yang lalu telah merompak wang GST dan telah mengatakan bahawa pungutan wang GST dan *revenue* yang lain tidak dimasukkan dalam *Consolidated Fund*. Adalah menjadi SOP kewangan untuk setiap kutipan yang dipungut melalui cukai-cukai termasuk cukai GST dimasukkan dalam *Consolidated Fund*.

Kedua, Yang Berhormat Menteri Kewangan juga mengatakan bahawa rebat tidak dapat dibayar balik, rebat GST tidak dapat dibayar balik kerana wang telah masuk dalam *Consolidated Fund* dan bukan dalam Wang Amanah. Ini juga bertentangan dengan SOP sedangkan SOP yang ada sekarang ini mengizinkan rebat melalui permohonan daripada pihak Kastam kepada Kementerian Kewangan. Kementerian Kewangan diberi kuasa untuk mengeluarkan wang rebat daripada *Consolidated Fund* untuk membayar rebat dan keluaran kepada Wang Amanah untuk membayar rebat-rebat yang sepatutnya dibayar oleh kerajaan melalui rebat GST dan rebat-rebat yang lain. Jadi, adalah menjadi *standard operating procedure* bagi Kementerian Kewangan pada kerajaan yang lalu dan kuasa yang diberi Menteri Kewangan untuk mengizinkan pembayaran rebat, *refund* itu melalui *Consolidated Fund* dan dimasukkan dalam Kumpulan Wang Amanah. Jadi ini merupakan bertentangan.

Ketiga, Yang Berhormat Menteri Kewangan juga menyebut sebanyak enam kali dalam penggulungan beliau pada 7 Ogos dan 8 Ogos bahawa kerajaan yang lalu telah merompak wang GST ini. Merompak memberi makna bahawa kerajaan lalu menyalahgunakan wang untuk kepentingan peribadi.

Saya ingin menyingkap apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan semalam bahawa pada masa yang sama beliau mengakui bahawa supaya memberi ruang kepada kerajaan untuk membuat siasatan terlebih dahulu. Akan tetapi dalam Dewan ini, Yang Berhormat Menteri Kewangan telah menggunakan perkataan 'rompak', seolah-olah wang yang dimasukkan dalam *Consolidated Fund* itu telah digunakan sewenang-wenangnya untuk kepentingan peribadi. Untuk kepentingan peribadi sama ada Menteri Kewangan ataupun pegawai-pegawai di dalam Kementerian Kewangan. Ini merupakan satu tuduhan dan juga satu penyalahgunaan di dalam Dewan ini terhadap perkara 36(12) dan ia adalah satu perkara yang mengelirukan Dewan dan tidak diperjelaskan dengan jelas oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan.

Oleh sebab itu Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyingkap Peraturan Mesyuarat 36(12) untuk merujuk Yang Berhormat Menteri Kewangan kepada Jawatankuasa Hak dan Kebebasan supaya perkara-perkara yang disebutkan oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan dalam penggulungan beliau pada 7 Ogos dan 8 Ogos tidak akan mengelirukan Dewan dan perkara benar yang sepatutnya dilaporkan di dalam Dewan ini adalah perkara-perkara yang sebenarnya benar dan tidak mengelirukan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: [Bangun]

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Adalah menjadi *standard operating procedure* bagi Kementerian Kewangan dan dengan kuasa Yang Berhormat Menteri Kewangan untuk perkara-perkara yang dikatakan itu dijadikan sebagai perkara biasa di dalam peraturan-peraturan yang ada di Kementerian Kewangan.

Saya sekali lagi minta *ruling* Tuan Yang di-Pertua dalam perkara ini dan tujuan saya adalah untuk merujuk Yang Berhormat Menteri Kewangan, Yang Berhormat daripada Bagan kepada perkara 36(12) agar ia dirujuk kepada Jawatankuasa Hak dan Kebebasan Dewan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin — dalam perkara ini untuk Dewan yang mulia ini, saya ingin bangun untuk mempertahankan kenyataan Yang Berhormat Menteri Kewangan. Kalau kita lihat pertamanya...

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: *It is not for you to make the ruling.*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *No, no. Hold on, let me finish first.*

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: *I'm asking the Speaker to make the ruling.*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *I'm also speaking on the standing order. Yang Berhormat Beluran, please sit down. Let me finish.*

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: *No, I'm asking the Speaker to make the ruling.*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *No, I'm also asking the Speaker.* Dalam perkara ini, kita lihat Yang Berhormat Rembau pada hari ini telah mengeluarkan kenyataan bahawa beliau akan membuat laporan polis, laporan SPRM.

Bukankah itu menunjukkan bahawa terdapat perkara yang berlaku wang ini telah pun dicuri dan dirompak? Ini kerana kelmarin apabila berbahas atas perkara ini, Yang Berhormat...

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Tuan Yang di-Pertua, *please*.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *No, let me finish first Yang Berhormat Beluran.*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ketika membahaskan perkara ini, Yang Berhormat Bagan telah memberi peluang kepada Menteri-menteri di sebelah sana terutamanya Yang Berhormat Rembau. Di mana Yang Berhormat Rembau tidak dapat memberi sebarang penjelasan atas perkara ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey. Okey, terima kasih.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Jadi saya rasa peraturan Yang Berhormat dibangkitkan oleh Yang Berhormat Beluran ini adalah tidak kena dan mereka sekali lagi cuba menutup — bersekongkol dengan semua di sebelah sana untuk mempertahankan kecurian, rompakan yang berlaku. Rompakan duit rakyat yang berlaku.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, persidangan petang ini sebenarnya adalah meneruskan perbahasan Rang Undang-undang Kastam (Pindaan) 2018. Akan tetapi, di hadapan saya ada Yang Berhormat Beluran dan Yang Berhormat Jelutong membangkitkan perkara di bawah Peraturan Mesyuarat 36(12) di mana saya bacakan, "*Mana-mana ahli yang mengeluarkan kenyataan yang mengelirukan Dewan adalah disifatkan menghina Majlis dan ahli itu boleh dirujuk kepada Jawatankuasa Hak dan Kebebasan bagi kesalahan itu*".

Saya mengambil maklum di bawah perintah tetap setiap perkataan yang dituturkan. Ahli-ahli Yang Berhormat perlu bertanggungjawab ke atas kebenaran kenyataan yang didahulukan. Semalam apabila membuat penggulangan, Yang Berhormat Menteri Kewangan telah pun ada keluaran kenyataan tersebut tetapi sedia maklum semasa perbahasan dia juga memberikan peluang kepada sebelah sini untuk meminta penjelasan.

■1440

Saya dapati di mana Yang Berhormat Menteri Kewangan telah pun memberikan penjelasan apa maksudnya sebenar dan oleh kerana itu jika perkara ini hendak dibangkitkan, ia wajib dibangkitkan semalam bukannya hari ini. Oleh kerana itu berdasarkan penghematan saya, saya mendapati kenyataan Yang Berhormat Menteri Kewangan tidak mengelirukan Dewan yang mulia ini. *[Dewan tepuk]* Sekarang saya jemput Yang Berhormat Gerik untuk menyambung perbahasan.

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua, sedikit, Tuan Yang di-Pertua. Peraturan mesyuarat..

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Tuan Yang di-Pertua, kenyataan Yang Berhormat Menteri Kewangan pada muka surat 191 bertarikh 7 Ogos, secara terang mengatakan bahawa, "*Macam mana kerajaan sekarang boleh bayar kalau tidak ada dalam Akaun Amanah*". Tidak ada dalam Akaun Amanah maknanya *rebate* tidak boleh dibayar jika tidak...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya faham semua ini sebenarnya penghujahan Yang Berhormat Beluran. Saya sudah ambil maklum. Saya ada mengikuti dan meneliti perbahasan dan penggulangan Yang Berhormat Menteri..

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Bukankah itu mengelirukan Dewan, Tuan Yang di-Pertua?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya tahu sebenarnya saya tahu dan ini semua terkandung dalam *Hansard* dan saya setelah meneliti, saya mendapati Yang Berhormat Menteri Kewangan dia tidak ada niat dan kenyataannya pada hemat saya tidak mengelirukan Dewan. *[Tepuk]*

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, ini saya mempertahankan kebebasan bersuara. Jika Yang Berhormat Beluran tidak puas hati dengan *ruling* saya, boleh bawa usul untuk cabar perintah Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Sebentar, Tuan Yang di-Pertua. Saya faham, saya faham Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Tuan Yang di-Pertua....

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya tidak hendak bazir masa lagi. Saya jemput Yang Berhormat Gerik, enam minit 13 saat.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: P.M. 36(12) tidak memperuntukkan Yang Berhormat, perkara itu mesti dibawa pada ketika itu, Yang Berhormat.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya sudah buat keputusan, sekiranya mana-mana pihak yang tidak berpuas hari dengan keputusan Speaker boleh buat usul sendiri waktu itu, Yang Berhormat Beluran sebagai bekas Timbalan Speaker saya tahu, Yang Berhormat Beluran amat arif dengan perintah tetap.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Oleh sebab itu saya bangun, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Apabila Speaker sudah buat keputusan, perkara 43 jelas keputusan Speaker adalah muktamad. Jika tidak puas hati, boleh buat usul. Itu adalah perkara yang berbeza. Sekarang saya jemput Yang Berhormat Gerik, enam minit. Tidak mahu berdebat, saya akan terus menggulung. Sila.

2.42 ptg.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Inilah Yang Berhormat Menteri Kewangan yang baru tidak bertanggungjawab mengelirukan Dewan sehingga sebelah kerajaan...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya, Yang Berhormat Gerik...

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Tuan Yang di-Pertua, ini menghina Majlis. Ini menghina Majlis.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, saya minta Yang Berhormat Gerik tarik balik kenyataan. Tarik balik kenyataan itu.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Tarik balik.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tarik balik kenyataan!

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Saya tidak menghina Majlis. Saya tidak pernah mengelirukan Dewan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tarik balik kenyataan bahawa Yang Berhormat Menteri Kewangan tidak bertanggungjawab. Siapa yang curi duit rakyat? Siapa yang curi duit rakyat?

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Kena pergi sekolah balik ini.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Saya akan teruskan, saya akan teruskan hujah saya kerana kenyataan Yang Berhormat Menteri...

[Dewan riuh]

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Siapa yang merompak duit rakyat, siapa dia? Siapa yang rompak duit rakyat?

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Yang Berhormat Kuala Krau tolong sekolahkan pihak-pihak di sana. Tolong sekolahkan rakan-rakan di sana.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tarik balik kenyataan itu!
Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Peraturan Dewan.

[Dewan riuh]

Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo]: Jangan sekolahkan sebelah sini sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ahli-ahli Yang Berhormat..

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Siapa yang curi?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sila duduk.

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Tuan Yang di-Pertua, peraturan dewan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila duduk dahulu. Yang Berhormat Gerik, saya baru buat keputusan di mana saya mendapati kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan tidak mengelirukan Dewan. *[Dewan riuh]*

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Akan tetapi kami kata mengelirukan Dewan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Akan tetapi apabila Yang Berhormat Gerik bangun, saya jemput untuk debat. Perkataan pertama, lontarkan tuduhan kata Yang Berhormat Menteri Kewangan mengelirukan Dewan. Saya rasa ini kurang, sebenarnya tidak menunjukkan hormat kepada institusi Speaker. Saya mohon... saya mohon...

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Semasa Yang Berhormat Timbalan Speaker jadi pembangkang pun macam itu juga bercakap. *[Dewan riuh]* Sama sahaja.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ini sudah biadab. Tuan Yang di-Pertua, ini sudah lawan Speaker. Sudah biadab. *[Dewan riuh]*

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Peraturan Dewan, Peraturan Dewan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tidak apa, tidak apa. Yang Berhormat Gerik saya beri peluang untuk supaya tidak mengulangi lagi dan jika boleh, kita *gentleman* tarik balik.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tarik balik kenyataan itu, tarik balik!

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Tarik balik, minta maaf.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Tarik balik. Saya bukan mengelirukan Dewan yang mengelirukan Dewan Yang Berhormat Menteri Kewangan, bukan saya. Siapa kena tarik?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Siapa curi duit rakyat?

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Jangan buat tuduhan lagi.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Siapa curi duit rakyat? Yang Berhormat, siapa curi duit rakyat? Barisan Nasional, UMNO curi!

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Mana ada curi duit rakyat. Kita tunjuk dahulu peraturan Kementerian Kewangan, Ha! Sebabnya pihak penyokong kerajaan tidak mahu menerima hakikat sering menuduh kerajaan dahulu menyalahgunakan kuasa.

Seorang Ahli: Terima hakikatlah.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Tidak ada hakikat tetapi bila kita hendak jelaskan, seolah-olah pihak sana mengatakan kami mempertahankan diri. Saya sendiri ialah penyokong kerajaan dahulu. Saya tidak tahu soal peraturan kewangan...

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Yang Berhormat Gerik, boleh minta laluan?

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: ...Tetapi yang saya tahu ada garis panduan setiap perbelanjaan yang ada, bila mana...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Yang Berhormat Jelutong minta laluan. Yang Berhormat boleh jawab siapa yang curi duit rakyat RM18 bilion?

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Yang Berhormat Gerik, minta laluan.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Saya ada tiga minit, tiga minit. Saya tidak pernah kacaulah. Yang Berhormat Jelutong pun saya tidak pernah kacau tetapi saya hendak menceritakan betapa setiap yang ada ini ada peraturannya.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Yang Berhormat Gerik minta laluan.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Takkanlah kerajaan yang sudah memerintah dahulu lebih daripada 61 tahun menjalankan pentadbiran yang tidak ada peraturan. Apa yang saya tahu bila mana Pulau Pinang dan Perak diperintah oleh Kerajaan Pembangkang ketika itu, mereka merubah peraturan kewangan yang dibuat oleh pegawai kewangan atas arahan kerajaan masa itu.

Akan tetapi mana-mana Kerajaan Persekutuan dan juga Kerajaan Barisan Nasional dia mengikut peraturan yang dikeluarkan oleh garis panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan. Oleh sebab itu, itu yang saya menghujahkan perkara yang tersebut.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Yang Berhormat, kalau begitu mengapa Yang Berhormat Rembau hendak buat laporan polis? *[Dewan riuh]* Mengapa Yang Berhormat Rembau hendak buat laporan polis?

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Kita bersetuju. Yang Berhormat Jelutong memulangkan balik laporan polis. Kami semua ini....*[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Jelutong.

Seorang Ahli: Itu hak dia.

Dato' Sivarraajh Chandran [Cameron Highlands]: Yang Berhormat Rembau buat laporan polis kerana kita mahu kebenaran bukan kerana kita takut.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Gerik, ada dua minit 36 saat lagi. Sila teruskan menggulung.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Saya teruskan lagi. Dalam pembentangan ini kita berhadapan dengan kerajaan baru dalam tiga bulan menceritakan yang benda-benda yang boleh mengelirukan rakyat. Rakyat di luar sana mungkin mempercayai kerana ini kerajaan yang bercakap sebenarnya pembohongan yang nyata datang daripada pihak kerajaan. Saya percaya pembohongan ini...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Yang Berhormat, saya minta laluan. Kalau berani bagi laluan. Berani bagi laluan?

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Okey.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Jelutong, sila. Dia bagi laluan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih. Saya hendak tanya kepada Yang Berhormat, kalau itu adalah pembohongan, ke mana perginya RM18 bilion ini, kalau pembohongan? Kalau pembohongan mengapa Yang Berhormat Rembau ingin membuat laporan polis dan tidak ada sebarang Menteri yang boleh memberi penjelasan, bagaimanakah perkara ini tidak didedahkan semasa Mesyuarat Kabinet? Mana perginya RM18 bilion duit kepunyaan rakyat ini, Yang Berhormat?

Dato' Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Lipis]: Boleh minta laluan? Tuan Yang di-Pertua..

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ini laluan untuk laluan.

Dato' Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Lipis]: *[Ketawa]* Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya, Yang Berhormat Gerik, saya sebenarnya meneliti ucapan sama ada daripada Menteri Kewangan, daripada Yang Berhormat Jelutong, saya teliti sebenarnya. Kalau boleh saya katakan Yang Berhormat Jelutong mengatakan merupakan ini rompakan, perompak. Tidak apalah saya setuju. Kalau sudah tahu ini satu rompakan, saya hendak cabar pula Yang Berhormat Jelutong pergi buat *report* polis dan Yang Berhormat Menteri Kewangan pergi buat *report* polis supaya polis dapat menyelesaikan apa yang dituduhkan kepada kerajaan sebelum ini. Apa pandangan, Yang Berhormat Gerik?

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Yang Berhormat Rembau akan membuat laporan polis.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Gerik amat bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat Lipis manakala Yang Berhormat Jelutong telah membangkitkan perkara tersebut, apakah benar RM18 bilion itu hilang? Kalau tidak ada dalam Akaun Amanah wang tersebut mungkin ada dalam akaun bersatu apa namanya tadi, yang disatukan. *[Dewan riuh]* Kalau betul wang itu tersebut hilang, kami semua rela didakwa walaupun Yang Berhormat Menteri Kewangan I, II dulu buat.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Yang Berhormat Gerik, minta laluan. Mungkin dalam akaun bank Ambank.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: ...Akan tetapi ini tuduhan yang tidak berasas yang datangnya daripada Yang Berhormat Jelutong untuk mengelirukan Dewan dan juga mengelirukan seluruh rakyat Malaysia. *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, Yang Berhormat Gerik masa sudah tamat. Sekarang saya jemput Yang Berhormat kawasan Ipoh Timur untuk mengambil bahagian dalam perbahasan.

2.49 ptg.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, di hadapan Dewan ini ada satu rang undang-undang yang mana merupakan satu rang undang-undang *consequential* berkenaan dengan dua *bill* ataupun rang undang-undang yang telah pun diluluskan pada hari semalam dalam Dewan yang mulia ini.

■1450

Sebentar tadi, pagi tadi dan pada hari semalam kita telah berbincang dan berbahas berkenaan dengan satu isu yang amat besar, satu isu yang mana Yang Berhormat Menteri Kewangan telah mendedahkan bahawa terdapat RM19.4 bilion wang yang sepatutnya digunakan untuk *input tax credit* sebagai *refund* telah pun tidak...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Duduk! Jangan lari.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Tidak mengapa, biar Yang Berhormat Pontian keluar. Tidak mengapa.

Jumlah wang ini RM19.4 bilion tidak dimasukkan ke dalam *Consolidated Fund* dengan izin, tidak dimasukkan ke dalam akaun amanah tetapi telah pun dimasukkan dan digunakan dalam *Consolidated Fund*.

Saya hendak mengingatkan rakan-rakan di sebelah sana bahawa kita merupakan sebuah kerajaan. Kita juga merupakan *stakeholder* kepada kepentingan rakyat dan kita merupakan pemegang amanah kepada rakyat. Adalah tidak betul untuk kita tidak masukkan wang itu dalam akaun amanah. Adalah menjadi lebih salah lagi apabila wang tersebut dimasukkan ke dalam *Consolidated Fund*, dengan izin tetapi digunakan selepas itu dan mengakibatkan bahawa terdapat *delay* dengan izin dalam pembayaran balik kesemua *input tax credit*.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya minta laluan Yang Berhormat. Sedikit sahaja.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Ya sila.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya hendak tanya pandangan Yang Berhormat. Terdapat juga laporan bahawa sejumlah RM10,000 dibayar setiap bulan kepada beberapa cawangan UMNO. Terdapat juga tuduhan bahawa wang-wang dibayar kepada parti MCA, MIC semasa pilihan raya. Bukankah perkara-perkara ini juga wajib disiasat, sama ada wang yang sepatutnya dikembalikan kepada rakyat disalahgunakan untuk tujuan diberikan kepada parti-parti politik atau cawangan-cawangan UMNO. Terima kasih.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah [Jasin]: Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat...

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Terima kasih Yang Berhormat Jelutong. Saya serahkan kepada pihak di sebelah sana untuk memberikan jawapan-jawapan. Sila.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila Yang Berhormat Jasin.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah [Jasin]: Terima kasih Yang Berhormat. Apabila Yang Berhormat bercakap tentang wang pungutan daripada GST tadi, mengikut daripada Akta GST, semua pungutan dimasukkan kepada tabung amanah. Selepas itu, apa juga lebih dimasukkan pada tabung *Consolidated*, itu betul.

Akan tetapi apa yang telah dibuat oleh kerajaan terdahulu semua pungutan daripada GST dimasukkan kepada wang tabung *Consolidated Fund*. *Consolidated Fund* ini ditubuhkan adalah untuk memungut semua hasil negara termasuk semua cukai. Selepas itu dibelanjakan untuk pembangunan.

Dalam masa yang sama, apabila hendak *refund*, barulah kastam memohon daripada *Consolidated Fund*, dimasukkan tabung amanah. Saya sebut di sini Yang Berhormat, ia ada satu akta yang patut semua orang kena tengok...

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Terima kasih. Ya saya sudah faham. Yang Berhormat Jasin sudah faham.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah [Jasin]: Akta ini ada sebut di sini. Akta 54(2) dikata dalam Akta GST ini, *there shall be paid into the fund the amount of tax collected under this act as may be authorized by the Minister*.

Akan tetapi apabila kita baca 54(5) dikata, *notwithstanding subsection (2) and the provisions of the Financial Procedure Act 1957, the Minister may authorize the payment into Consolidated Revenue Account in the Federal Consolidated Fund of all or part of the money of the fund*.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Okey, *point taken* Yang Berhormat Jasin. Terima kasih.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Hamzah [Jasin]: Jadi maknanya apa yang dibuat oleh Kerajaan Barisan Nasional dahulu tidak ada masalah dan wang ini tidak ada. [Disampuk]— Terima kasih.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Terima kasih Yang Berhormat Jasin. *Point taken*. Terima kasih. Biar saya *clarify*. Dengan izin Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya katakan tadi, rakan di sebelah sana kata, bahawa yang dimasukkan dalam *Consolidated Fund* itu tidak salah dan mematuhi undang-undang.

Akan tetapi persoalan saya yang lanjut adalah ia adalah menjadi satu kesalahan yang besar apabila wang amanah ini telah pun digunakan dan menyebabkan kerajaan sekarang tidak mampu untuk membayar balik *refund* GST itu. Itu adalah kesalahan besar dan satu kelakuan pecah amanah. Tuan Yang di-Pertua,...

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara]: [Bangun]

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Ya, sila Yang Berhormat Damansara.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Damansara, sila.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara]: Terima kasih Yang Berhormat Ipoh Timur. Saya hendak minta penjelasan sama ada walaupun memang dalam akta, Menteri Kewangan mempunyai kuasa untuk mengagihkan dana daripada akaun amanah masuk ke dalam *Consolidated Fund* tetapi adakah klausa ini perlu dibaca dengan klausa-klausa yang lain di mana kerajaan juga perlu memperuntukkan wang yang mencukupi untuk memulangkan *refund* GST kepada pihak-pihak yang berhak untuk menuntut *refund* tersebut. Mesti dibaca dengan sekali. Tidak boleh baca satu pihak, tidak baca yang sebelah pihak.

So, kalau baca bersama adalah jelas tak bahawa wang ini telah pun disalahgunakan oleh kerajaan yang lama?

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Terima kasih Yang Berhormat Damansara dan saya memohon supaya penjelasan daripada Yang Berhormat Damansara dijadikan sebahagian kandungan perbahasan ini.

Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya telah pun katakan pada sebelah pagi, saya selaku sebagai seorang peguam, Yang Berhormat Jelutong seorang peguam, rakan-rakan di sana pun ada beberapa orang yang menjadi peguam. Adalah satu kesalahan besar sekiranya wang daripada anak guaman yang dipegang dalam kapasiti peguam itu selaku satu pemegang amanah disalahgunakan.

Perkara yang sama, kerajaan pada hari ini selaku pemegang amanah kepada wang rakyat dan apabila wang tersebut dimasukkan ke dalam *Consolidated Fund*, akhirnya digunakan untuk apa-apa perkara jua pun, akhirnya digunakan untuk menutup apa-apa defisit pun. Itu adalah salah. Ini kerana pada akhirnya wang tersebut tidak sampai balik kepada peniaga-peniaga yang sebenarnya harus mendapat *refund* tersebut. [Dewan tepuk] Kelewatan ini bukan sekadar...

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Ipoh Timur.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Tidak apa Yang Berhormat Pendang, tidak ada masa, terima kasih. Kelewatan ini bukan sekadar lebih daripada 14 hari sahaja. Jika lebih daripada 14 hari, 21 hari, 30 hari, sebulan, dua bulan mungkin. Itu adalah sesuatu yang kita boleh terima secara teknikalnya. Akan tetapi semalam Yang Berhormat Menteri Kewangan telah pun menyatakan ada juga *refund* yang telah pun terlewat lebih daripada dua tahun, ada yang terlewat lebih daripada setahun, ada yang terlewat untuk tahun ini.

Apa yang terjadi sekiranya perkara ini tidak pernah didedahkan oleh kerajaan baharu ini. Kita hendak dengar keluhan-keluhan daripada peniaga-peniaga di luar. Semalam dalam *Facebook* saya, ada peniaga yang menyatakan kepada saya, masih ada RM1.5 juta syarikat beliau yang sepatutnya dipulangkan oleh kerajaan lama selaku *input tax credit* tetapi tidak dipulangkan.

Ada juga rakan-rakan yang membuat komen di atas *Facebook* saya bahawa mereka menyatakan dengan jelas sekiranya pada 9 Mei lalu tidak ada pertukaran kerajaan, maka kesemua perkara ini tidak akan didedahkan. [Tepuk]

Maka dengan ini Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Pontian semalam ada menyatakan tidak payah bagilah *tax holiday*. *You* bagi *tax holiday* sekarang, tidak boleh bagi *refund*. Saya hendak menyatakan kepada rakan-rakan di sebelah sana, sekiranya kerajaan melakukan satu kesalahan, rakyat tidak sepatutnya menjadi pihak yang dihukum. [Tepuk]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Boleh penjelasan. Sudah habis masa ini.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Mereka yang melakukan kesalahan perlu mengambil *responsibility* mereka dan bukannya menolak perkara ini kepada rakyat jelata. *Tax holiday* ini diberikan kepada rakyat selaku satu penghargaan kepada rakyat dan pada 1 September ini kita akan balik ke era SST yang mana kita akan cuba dan kerajaan baharu akan cuba untuk memperbaiki ekonomi dan memulangkan wang yang telah dikutip sebelum ini dan diguna pakai oleh kerajaan sebelum ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Ipoh Timur masa sudah tamat.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Boleh Tuan Yang di-Pertua? Dia janji hendak bagi saya tadi.

Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur]: Dengan itu, terima kasih. Sekali lagi saya ucapkan kepada Tuan Yang di-Pertua. Saya mohon menyokong rang undang-undang ini. Sekian daripada saya.

■1500

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terima kasih Yang Berhormat Ipoh Timur. Sekarang saya minta Yang Berhormat Menteri menjawab.

3.00 ptg.

Menteri Kewangan [Tuan Lim Guan Eng]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua juga kepada semua Ahli Yang Berhormat yang sudi mengambil bahagian dalam perbahasan Rang Undang-undang Kastam (Pindaan) 2018. Sebenarnya ini adalah *consequential amendment* dengan izin, Tuan Yang di-Pertua ekoran penggantian GST dengan SST. Akan tetapi

nampaknya masih ada bahang-bahang daripada perbahasan pada kelmarin sehingga ada yang cakap, tersalah cakap, terlepas cakap atau tersesat cakap cuba betulkannya pada hari ini. Khususnya saya nak merujuk kepada beberapa komen daripada Yang Berhormat Pontian. Dia nampaknya keliru.

Pada satu pihak, dia pula cakap kastam menjalankan tugas dengan begitu baik, betapa baik, betapa hebat sekali tetapi pada pihak lain pula, minta rakyat saman sama kastam. So, sekiranya...

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: *[Bangun]*

Tuan Lim Guan Eng: Saya belum habis.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Boleh?

Tuan Lim Guan Eng: Ini mukadimah sahaja, belum habis sibuk nak bangun.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Pontian, bersabar mendengar dulu.

Tuan Lim Guan Eng: Janganlah sensitif sangat.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Bagi peluang ya, bagi peluang.

Tuan Lim Guan Eng: Nanti akan bagi peluang. Duduk dulu.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Kalau saya tak nak duduk?

Tuan Lim Guan Eng: Duduk dulu.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Kalau saya tak nak duduk?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Pontian.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, tengok. Inilah perangai Yang Berhormat Pontian sekarang.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Bila tak bagi laluan, tak nak duduk, maka duduk luarlah. *[Dewan riuh]* Betul tak? Tolong hormat Dewan ini. Jangan paksa saya gunakan kuasa saya jemput Yang Berhormat berehat di luar. Sila Yang Berhormat Menteri.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Tuan Yang di-Pertua, kalau saya tak nak duduk, saya nak berdiri, tak boleh kah?

Tuan Lim Guan Eng: Saya dah sebut bahawa saya akan bagi nanti. Duduk dulu. Sabar. Saya belum habis satu perenggan, dia pun dah melenting. Sekarang ialah kita tak mahu keadaan di mana kita mempersalahkan pegawai-pegawai kastam yang menjalankan tugas dan tanggungjawab mereka serta amanah mereka dengan baik. Di sini, saya ingin tegaskan. Selama ini pihak kerajaan, baik dalam penggulungan saya ataupun dalam ucapan saya, saya tak pernah mempersalahkan kastam tentang isu wang *refund* GST yang tidak berbayar.

Saya tak pernah salahkan kastam. Sebaliknya Yang Berhormat Pontian yang salahkan kastam, yang minta rakyat saman sama kastam. Saya rasa itu satu sikap yang tidak bertanggungjawab kerana kita kena faham, tugas Jabatan Kastam Diraja Malaysia ialah kutip GST atas arahan kerajaan lama yang menggubal GST. Arahkan kastam kutip GST. Selepas dia kutip GST, dia serahkan kepada kerajaan, bukan mereka yang gunakan wang ini. So, mengapa pula nak suruh rakyat yang tak dapat *refund*, mengapa nak suruh mereka pula saman sama kastam? Ini sungguh tidak bertanggungjawab, sungguh tidak bertanggungjawab! Itulah perangai mengapa rakyat tolak Barisan Nasional pada PRU Ke-14. *[Tepuk]*

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: *[Bangun]*

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: *[Bangun]*

Tuan Lim Guan Eng: Nanti, duduk. Duduk.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Yang Berhormat.

Tuan Lim Guan Eng: Saya cakap duduk. Saya tak bagi laluan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat, Dia tak bagi laluan. Ini laluan dia. Sila hormat perintah tetap, Yang Berhormat Bera. Sila, duduk dulu.

Tuan Lim Guan Eng: Duduk.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Boleh?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ini laluan dia.

Tuan Lim Guan Eng: Ha! Ini lebih munasabah sikit. Sila.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ha, dia bagi laluan. Ha, ini cara dia. Sekarang boleh tanya tapi jangan gunakan pertanyaan sebagai helah berbahas ya. Sila.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Terima kasih Yang Berhormat. Saya nak bertanya bukan nak berbahas. Pertamanya, daripada segi prosedur kewangan, Yang Berhormat Menteri Kewangan mesti tahu. Daripada segi prosedur kewangan, apabila tahun kewangan sebelum pembentangan bajet, pihak kementerian akan membuat satu anggaran jumlah kutipan GST dan juga selepas itu kastam juga akan membuat anggaran mengenai berapa *refund* yang perlu dibuat. Perbetulkan saya kalau salah ya.

Jadi apabila *collection* dibuat, semua *revenue* akan dimasukkan ke dalam *Consolidated Fund* dan selepas itu atas anggaran yang dibuat oleh kastam, maka sebahagiannya akan diserahkan kepada kastam untuk membuat bayaran dan sebagainya. Jadi kuasa membuat pembayaran itu adalah kepada kastam untuk *refund* dan juga kalau tak cukup, maka akan *carry forward* kepada tahun akan datang. Jadi, kuasa untuk membuat *refund* itu adalah kastam. Jadi, itu betul atau tidak? Keduanya, boleh kah kastam menggunakan wang di dalam *trust fund* itu untuk membayar perkara-perkara lain sedangkan sudah pun *dibudgeted for* untuk bayaran yang perlu dibuat kepada *refund* yang dituntut.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, sila Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Saya rasa saya agak terkejut sikit kerana Yang Berhormat bekas Menteri nampak tak berapa faham atur cara kewangan. Mungkin Yang Berhormat Bera dipengaruhi oleh Yang Berhormat dari Pontian. *[Ketawa]* Balik-balik nak salahkan kastam. Ini tak adil bagi kastam. Seperti yang saya sebut tadi, tugas kastam ialah untuk mengutip wang GST, cukai GST. Minta maaf, cukai GST. Sekiranya ada *input tax* yang mereka nak tuntutan balik, mereka akan prosesnya. Akan tetapi kita kena ingat, bila GST dibayar ia akan diserahkan oleh kastam kepada pihak kementerian yang akan masuk dalam Kumpulan Wang Disatukan, *Consolidated Fund*. Sepatutnya ada atur cara, ada garis panduan yang menyatakan ini kena sediakan satu jumlah untuk bayar balik. Ini bukan keputusan kastam. Kastam akan proses bayar balik sekiranya mereka ada wang. Mereka bukan putuskan, mereka tak ada kuasa untuk putuskan berapa banyak kena masuk dalam akaun amanah. Ini semua di bawah Kementerian Kewangan.

Ya, kastam di bawah Kementerian Kewangan tetapi sebagai agensi, mereka tak ada kuasa. Jangan salahkan kastam seperti Yang Berhormat Pontian. Ini tak ada kena mengena dengan kastam. Kalau saya nak lebih terus terang, bila saya cakap kerajaan lama merompak, saya cakap kerajaan lama bukan Jabatan Kastam merompak. *[Tepuk]* Mereka yang bayar tapi tak dapat *refund*. Ini saya nak tegaskan sekali lagi. So, saya harap Yang Berhormat Bera, saya nak tahu Yang Berhormat Bera nampak apa Yang Berhormat Bera cerita tadi nampaknya tak tahu bahawa ada masalah yang besar seperti ini. Tidak tahu? Adakah anda sedar sebagai Ahli Kabinet, bahawa ada satu jumlah wang yang begitu besar di mana pembayar cukai nak tuntutan *refund* tak boleh dapat balik sampai ada sepanjang tiga tahun.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Apa alasan tidak dibayar? Adakah...

Tuan Lim Guan Eng: Adakah anda tahu? Nanti, nanti. Saya nak tanya.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Okey, saya nak tanya sikit sahaja.

Tuan Lim Guan Eng: Tak, saya tak buat dakwaan kepada Yang Berhormat Bera kerana kalau saya dengar penjelasan dibuat oleh Yang Berhormat Bera, nampaknya Yang Berhormat Bera tidak tahu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Saya tidak, saya tidak penjelasan. Saya nak tanya.

Tuan Lim Guan Eng: Bukan, bolehkah saya tanya adakah anda tahu tentang masalah ini? Ada masalah bahawa ada tuntutan untuk *refund* sampai tiga tahun tak boleh

dibayar balik dan jumlahnya telah begitu besar. Kalau mungkin secara spesifik RM9.4 bilion, tak tahu tak apa tapi sudah tahu bahawa ini adalah satu jumlah besar lebih RM10 bilion. Tahu atau tak tahu?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Kalau saya tak tahu dan saya nak tanyalah ini.

Tuan Lim Guan Eng: Boleh, boleh.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Okey.

Tuan Lim Guan Eng: Saya nak anda jawab, tahu atau tak tahu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Sekarang baru saya tahu.

[Dewan riuh]

Tuan Lim Guan Eng: Sila.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Saya nak tanya...

Tuan Lim Guan Eng: Baik, baik. Ini kita tak mahu salahkan mereka yang tidak tahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat, jangan ketawa. Ini sikap jujur Yang Berhormat Bera. Dia kata tak tahu, kita hormat dia.

Tuan Lim Guan Eng: Ya. Saya tak mahu salahkan mereka yang tidak tahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya. Okey, dia jujur. Dia kata dia tak tahu.

Tuan Lim Guan Eng: Itu sebab saya hormati jawapan yang dibuat oleh Yang Berhormat Bera, saya bagi jalan.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Saya tidak tahu berapa jumlah yang tuntutan tidak dibayar kan? Okey. Ada 470,000 syarikat berdaftar dengan MyGST. Berapa yang tidak dibayar? Adakah tidak dibayar itu kerana masalah *documentation* tuntutan? Ini kerana banyak yang buat *false claim* ataupun tuntutan palsu juga. Adakah tak dibayar kerana tuntutan yang tidak betul atau semata-mata kerana tidak ada duit? Saya dah kata tadi, kastam bukan *control Consolidated Fund* tetapi kastam yang membuat cadangan untuk *trust fund* untuk pembayaran itu. Jadi adakah Kastam tak bayar kerana tidak ada duit ataupun kerana masalah-masalah lain? Itu yang saya sebutkan tadi.

Tuan Lim Guan Eng: Kastam tidak bayar kerana Kementerian Kewangan atau kerajaan lama tak bagi duit kepada kastam. [Tepuk]

■1510

Ini bukan salah kastam. Jangan salahkan pegawai yang tidak bersalah. Seperti yang saya sebut tadi, saya harap Yang Berhormat Pontian faham. Balik, balik saman kastam, balik, balik saman kastam. Saya sudah faham, tugas mereka ialah kutip. Bila kutip, mereka serahkan wang ini kepada kerajaan iaitu dalam...

Seorang Ahli: [Bangun]

Tuan Lim Guan Eng: Nanti kejap. Yang Berhormat Ketereh, saya akan bagi. Dia akan serah kepada masuk dalam *Consolidated Fund* (Kumpulan Wang Disatukan) dan lepas ini ianya harus diambil keluar untuk dimasukkan kepada Akaun Amanah supaya kastam boleh memproseskannya dan bayar balik kepada pembayar cukai. Tapi macam mana kastam boleh proses dan bayar balik bila Akaun Amanah tidak ada wang. Sekarang sampai RM19.4 bilion, tinggal RM148.6 juta dan jumlah ini ialah yang telah diaudit, yang telah disahkan. Kalau belum audit, lagi besar. Ini yang sudah *dicertified* Yang Berhormat Bera. Tuan Yang di-Pertua minta maaf. Ini yang sudah *dicertified* Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya bukan akauntan pun, sekarang saya faham.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, sila Yang Berhormat Ketereh.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya fikir ini adalah satu daripada peluang untuk kita memahami

apa sebenar berlaku. Bukan soal hendak berbahas, hendak bertekak. Saya ucap terima kasih atas segala penjelasan yang telah Yang Berhormat Menteri berikan. Pada pemahaman saya, kalau saya salah, minta betulkan, kutipan yang datang daripada GST itu, kutipan yang dibuat oleh kastam. Itu menjadi amalan kepada semua negaralah. Sememangnya wang kutipan bagi apa juga bentuk cukai, sememangnya masuk ke dalam Akaun Wang Disatukan atau *Consolidated Fund*. Saya fikir saya tidak bercanggah di situ dengan apa Yang Berhormat terangkan.

Kemudian mengikut pemahaman saya, juga diamalkan di kesemua negara, oleh kerana sewaktu cukai itu dikutip, jumlah *input tax claim* belum diketahui oleh kastam kerana dia berdasarkan kepada *claim* yang dibuat sebagai satu *separate exercise* oleh syarikat-syarikat yang terlibat. Bukan bermakna bila dia bayar saja, kastam terus tahu, tidak. Proses membayar GST, satu proses. Proses syarikat-syarikat itu menuntut *claim*, itu satu proses yang lain. Maka mengikut *provision* dalam undang-undang, setelah GST itu dikutip, semuanya masuk dalam *Consolidated Fund*, kemudian pada setiap bulan pada tahun berkenaan, Jabatan Kastam mesti dan boleh membuat *request* satu jumlah daripada *Consolidated Fund* untuk membayar balik *claim-claim* yang datang. Wang itulah yang sepatutnya berada dalam Akaun Amanah. Kalau saya silap faham itu minta Yang Berhormat Menteri betulkan.

Jadi sekarang ini dakwaan yang mengatakan berlaku rompakan itu, saya tidak berapa jelas. Adakah berlaku penyelewengan, salah laku di peringkat pengurusan *Consolidated Fund* atau rompakan itu berlaku di peringkat Akaun Amanah? Kalau saya faham apa yang Yang Berhormat sebutkan tadi ialah wang itu langsung tidak masuk ke Akaun Amanah. Jadi saya hendak kepastian adakah benar itu berlaku bahawasanya Jabatan Kastam ada buat *request* tetapi tidak dimasukkan langsung ke Akaun Amanah dan kalau sekiranya ini berlaku, saya berharap *Auditor-General* akan memasukkan isu ini dalam laporan-laporan yang akan datang supaya seterusnya boleh diperiksa lanjut oleh *Public Accounts Committee*, kalau itu sebenarnya berlaku.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, sila Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih Yang Berhormat Ketereh. Tentang laporan Ketua Audit Negara saya rasa untuk kalau saya tidak silap, pada tahun lepas untuk Laporan Ketua Audit Negara tahun lepas, Ketua Audit Negara telah menegur bahawa jumlah wang yang dimasukkan kepada Wang Amanah adalah tidak mencukupi untuk bayar balik. Itu adalah teguran daripada Ketua Audit Negara dan saya hendak sebut di sini untuk makluman...

Seorang Ahli: [Bangun]

Tuan Lim Guan Eng: Biar saya terangkan dulu.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Untuk *clarification*...

Tuan Lim Guan Eng: Nanti Yang Berhormat Ketereh boleh tanya lagi. Saya hendak Yang Berhormat Ketereh faham, kalau kita lihat dari segi *establish* dari segi itu *refund* GST, saya hendak baca di sini, ini untuk pengetahuan semua. "*A fund to be known as The Fund for Goods and Services Tax, refund is established, which shall be specified and incorporated under this act. There shall be paid into the Fund, the amount of tax collected under this act as may be authorized by the Minister. The money of the fund shall be applied for the making of any refund under section 38*". Ini berkaitan dengan pembayaran balik, kalau dia boleh *claim* cukai, *input tax* dan sebagainya. *The fund shall be administered by the Accountant General of Malaysia*. Dia hanya mentadbirkan tapi kena ingat dia tidak ada kuasa untuk dapat wang. Dia hanya uruskan saja.

Mengikut semakan kami, pemeriksaan kami, bila ia dimasukkan dalam Akaun Amanah, semua teratur, tidak ada masalah kerana ini adalah Akaun Amanah. Kalau siapa yang main-mainkan Akaun Amanah, ini satu, jelas sekali satu jenayah dan pasti akan masuk penjara. So, ini tidak ada masalah.

Yang terakhir, ini saya rasa harus diambil perhatian oleh semua pihak. "*Notwithstanding subsection (2) and the provisions of the Financial Procedure Act 1957, the Minister may authorize the payment into the Consolidated Revenue Account in the Federal Consolidated Fund of all or part of monies of the fund*". Bermakna Yang Berhormat Menteri

boleh berikan kuasa untuk masukkan jumlah in kepada Kumpulan Wang Disatukan. Tidak kira apa yang termaktub dalam undang-undang, kuasa Yang Berhormat Menteri.

Seorang Ahli: [Bangun]

Tuan Lim Guan Eng: Sekejap lagi. Dan inilah yang kita hendak pastikan kerana yang kita tahu ialah semakin awal atau semakin secara dalaman yang saya telah melantik Ketua Setiausaha Perbendaharaan, Dato' Sri Ismail Bakar untuk mengetuai siasatan dalam secara peringkat awal. Secara peringkat awal kita akan buat siasatan awal, siasatan dalaman ke atas masalah besar ini. Keputusan untuk menentukan berapa banyak wang dimasukkan dalam Akaun Amanah, ini diputuskan oleh bekas Ketua Setiausaha Perbendaharaan yang memimpin satu jana kuasa untuk membincangkan perkara ini.

Kita hendak tahu sejauh manakah keputusan yang dibuat oleh bekas Ketua Setiausaha Perbendaharaan mendapat restu atau diketahui oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan nombor dua dan Yang Berhormat Menteri Kewangan 'nombor satu' iaitu tidak lain tidak bukan, mantan Perdana Menteri.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Lim Guan Eng: Nanti saya akan bagi Yang Berhormat Ketereh dulu, Yang Berhormat Ayer Hitam duduk.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Saya hendak bagi Yang Berhormat Ketereh tapi biar habis ungkapan ini. Kita hendak tahu siapa, supaya kita bertindak adil. Daripada KSP, tidak ada pertikaian, memang bekas KSP tahu. Tapi berapa banyak yang tahu. Kalau saya lihat muka semua Yang Berhormat Menteri sini, nampaknya Yang Berhormat Menteri-menteri tidak tahu. Tapi kalau anda boleh bagi lulus satu *test*. Macam dia bagi tahu, tahu tidak tahu, saya tidak tahu, mesti sudah cakap tahu, Yang Berhormat Rembau sudah cakap tidak tahu, Yang Berhormat Ayer Hitam, tidak tahu kan. Tidak tahu. Kawan saya Yang Berhormat Tanjong Karang, tahu tidak tentang masalah ini. Adakah ia dibincang dalam Kabinet? Tidak ada kan. Mungkin tidak tahu. Okey tidak apa, saya bukan hendak paksa di sini.

Tapi sekarang ialah adakah Menteri Kewangan I dan II tahu dan sekiranya saya percaya mereka kena tahu, Yang Berhormat Timbalan Perdana Menteri tahu tidak? Yang Berhormat Bagan Datuk tahu tidak? Itulah yang kita akan buat secara dalaman sebelum saya bercadang untuk mengesyorkan kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bahawa kita buat satu siasatan terbuka, *open enquiry* di mana ia akan dipimpin oleh orang bebas dari luar yang ada pengalaman.

Di sini saya rasa siasatan seperti ini jelas kerana semua ada rekod, ada dokumentasi, ada rekod, ada *paper trail*, ada *money trail*. Wang yang ada sudah ada, dokumen yang ada, sudah ada, tidak boleh lari punya.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Itulah sebabnya selepas siasatan dalaman saya akan mengesyorkan..

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Pendang.

Tuan Lim Guan Eng: Yang Berhormat Ketereh dulu, nanti. Akan mengesyorkan bahawa, kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bahawa kita adakan satu siasatan terbuka supaya rakyat boleh tahu, boleh buat usul periksa, boleh dapat kebenaran tentang kes ini. Sila Yang Berhormat Ketereh.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, Yang Berhormat Ketereh.

Datuk Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Yang Berhormat Pontian tidak dapat, dapat.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila Yang Berhormat.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya rasa penjelasan itu agak jelas ya dan saya fikir satu usaha yang baik yang boleh kita sokong bila Yang Berhormat Menteri kata Yang Berhormat Menteri ingin adakan jawatankuasa dan mahu dibuat penyiasatan secara lanjut dan sebagainya.

■1520

Saya fikir langkah itu satu langkah yang baik tinggal lagi seelok-eloknya sebelum jawatankuasa itu dibentuk dan siasatan dimulakan saya rasa tidak manis Yang Berhormat menggunakan istilah 'merompak'. Terlalu awal. Itu sahaja. Akan tetapi saya faham sebab kadang-kadang kita orang politik ini ada emosi. Sikit-sikit *it's okay. Never mind, we move forward* yang penting ya, *we move forward*. [Disampuk] Jadi Yang Berhormat, saya hendak tanya dalam konteks itu, tadi Yang Berhormat tanya Menteri mana tahu, Menteri mana tidak tahu. Saya dah 20 tahun tidak jadi Menteri, tetapi setakat yang saya faham dan saya percaya Yang Berhormat baru menjadi Menteri 60 hari, Yang Berhormat juga akan melalui pengalaman yang sama iaitu dalam mesyuarat Jemaah Menteri perkara soal jabatan mana minta wang berapa banyak, minta masuk, ini tidak menjadi satu agenda di dalam mesyuarat Kabinet. Dia bersifat *administrative* dan biasanya pegawai pengawal di tiap-tiap kementerian itu bukan Menteri, pegawai pengawalnya adalah Ketua Setiausaha Perbendaharaan.

Jadi, apa Yang Berhormat gambarkan tadi saya rasa sudah menggambarkan situasi sebenar iaitu Ketua Setiausaha Perbendaharaan (KSP) lah yang akan menguruskan berapa wang yang diminta oleh Kastam dan memasukkan wang itu ke dalam Akaun Amanah dan seperti Yang Berhormat sendiri katakan di peringkat Akaun Amanah, namanya pun lagi Akaun Amanah, tidak mungkin boleh digunakan secara salah untuk *purpose* yang bukan ianya diperuntukkan.

Jadi, dalam hal ini adakah Yang Berhormat bersetuju cuba membuat rumusan bahawa yang pertama, Yang Berhormat belum lagi membuat siasatan yang terperinci tetapi Yang Berhormat agak terkedepan membuat tuduhan. Memberi signal yang salah pada masyarakat di luar berlaku satu rompak yang telah pun dipercayai oleh sebahagian kawan-kawan *backbencher* yang tidak berapa faham perkara itu.

Keduanya Yang Berhormat, saya difahamkan angka RM19 bilion yang kelihatan besar itu sebahagian besar daripadanya adalah berpunca daripada pelaksanaan GST peringkat awalan satu, dua tahun pertama di mana banyak kesamaran tentang kaedah *claim input tax rebate*. Saya juga difahamkan banyak sekali percubaan untuk melakukan penipuan dengan membuat *false claim*. Menyebabkan kes itu bertanggung dan *backlog* itu membengkak, membesar kerana bukan soal tidak mahu bayar tetapi soal berlaku *dispute* yang berpanjangan kerana ada nya *false claim*.

Ketiga, angka itu menjadi lebih besar lagi apabila di *zero-rated* kan maka syarikat-syarikat masih membuat tuntutan untuk mendapatkan *input tax* walaupun GST itu telah di *zero-rated* kan dan itu menyebabkan angka itu menjadi lebih besar lagi. Adakah Yang Berhormat setuju *these are all technicalities*, bukannya *wrongdoing*.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih pandangan yang diberikan Yang Berhormat Ketereh. Saya tidak bersetuju kerana sekiranya ia dipertikaikan saya tidak akan bawa ke sini. Saya telah sebut semalam, Yang Berhormat Ketereh mungkin tidak ada semalam apabila saya buat penggulungan, saya hendak ulangi semula.

Bila kementerian sebut tentang tunggakan sebanyak RM19.4 bilion, ia bukan hanya untuk tahun 2018, ia adalah tunggakan sejak tahun 2015 pun. Tahun 2015 RM610 juta belum dibayar. Untuk tahun 2016 RM2,821 juta. Untuk tahun 2017 RM6,782 juta dan untuk tahun 2018 RM9,184 juta. Saya percaya Yang Berhormat Ketereh pun ada terima. Nanti nanti saya akan bagi, duduk dulu.

Yang Berhormat ketereh pun mungkin ada terima aduan daripada peniaga yang menyatakan mereka tidak ada pertikaian. Tidak ada pertikaian langsung tetapi tidak dapat bayaran GST dan bila kami tanya jawapannya tidak ada wang. Mengapa? Kerana jawatankuasa yang diketuai oleh bekas KSP menyatakan oh! Kita *adjust*, kita sesuaikan kita punya akaun, perkara pokoknya ialah kita punya akaun hendak tunjuk lebihan. Sekurang-kurangnya dari segi semasa mesti ada RM2 bilion, RM3 bilion lebihan. So, ini kita tangguhkan. Itu alasan yang diberikan tetapi bila kita sebut Menteri Kewangan masa itu tahu, kita pun hendak dapat itu dokumentasi kerana perkara ini mungkin dia buat secara lisan tetapi mesti tahu kerana tidak akan KSP boleh bertindak tanpa kelulusan daripada Menteri kerana hanya Menteri yang ada kuasa.

Akan tetapi pada masa yang sama bila kita lihat jumlah yang begitu besar ini, di bawah undang-undang dua minggu mesti bayar balik. Tahun 2015 pun belum bayar balik.

Bukankah perkara ini satu perkara yang serius yang harus dirujuk kepada Kabinet tetapi nampaknya Kabinet tidak tahu.

Seorang Ahli: Betul!

Tuan Lim Guan Eng: Diputuskan oleh KSP masa itu dan Menteri Kewangan. Ya, mungkin yang disebut tadi *administrative*, perkara pentadbiran kita tidak payah rujuk kepada pihak Kabinet. Ini saya memang setuju tetapi bila ada jumlah yang begitu besar, bila ia bercanggah dengan undang-undang yang tetapkan dua minggu tetapi ia tidak dilaksanakan. Mengapa perkara ini tidak diberitahu bukan sahaja kepada Kabinet tapi tidak diberitahu, tidak dimaklumkan kepada rakyat Malaysia kerana rakyat Malaysia khususnya mereka yang membayar cukai mereka berhak tahu.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: [Bangun]

Tuan Lim Guan Eng: Yang Berhormat Ketereh, saya harap Yang Berhormat Ketereh boleh faham. Kita bukan cakap wang yang dibayar oleh pembayar cukai. Itu tanggungjawab tugas mereka. Itulah wang yang dibayar oleh pembayar cukai GST di mana mereka ada hak untuk menuntut balik *input tax*, itu bukan wang kerajaan. Macam kalau bayar cukai itu sudah kira wang kerajaan. Ini bukan wang kerajaan, ini wang rakyat.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Amanah.

Tuan Lim Guan Eng: Keengganan membayar balik tidak lain tidak bukan, satu rompakan. Itulah yang saya maksudkan tadi.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Ya, terima kasih.

Tuan Lim Guan Eng: Saya rasa sebelum Yang Berhormat Ketereh, saya lihat Yang Berhormat Ayer Hitam sudah bangun banyak kali.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Saya lagi banyak kali.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Saya hendak berikan sedikit sahaja.

Tuan Lim Guan Eng: Saya hendak berikan...

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Saya lagi paling banyak kali.

Tuan Lim Guan Eng: Ini, Yang Berhormat Pontian, kalau Yang Berhormat Pontian tarik balik hendak saman kastam, saya mungkin pertimbangkan untuk bagi.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Bagilah saya cakap dulu.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Bagilah saya sambung dulu. Beri saya tidak?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Ayer Hitam.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Saya?

Tuan Lim Guan Eng: Yang Berhormat Ketereh sila. Ya, Yang Berhormat Ketereh.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Dia bagi Yang Berhormat Ayer Hitam.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Apa dia?

Tuan Lim Guan Eng: Yang Berhormat Ketereh, Yang Berhormat Ketereh.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Ketereh dulu.

Tuan Lim Guan Eng: Yang Berhormat Ketereh sila.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kerana beri saya sebab saya hendak sambung dia punya kefahaman tadi. Terima kasih. Sekarang saya nampak semakin jelas ya dengan penjelasan-penjelasan. Sekarang saya sendiri, sebab kita dalam Parlimen ini bukan tempat kita hendak bergaduh. Ini tempat kita berunding.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ha! Cara inilah betul.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Sebab itu penjelasan Yang Berhormat tadi sudah nampak makin jelas bagi saya bahawasanya Yang Berhormat akan menyiasat, Yang Berhormat akan dapatkan *details*. Yang Berhormat hendakkan juga bukti-bukti takut ada berlaku arahan hanya secara lisan dan sebagainya. Saya fikir itu memang harus dilakukan, harus dan wajar sekali dilakukan.

Jadi, untuk setakat ini, setakat inilah adakah tidak Yang Berhormat dapat buat *apportionment* tentang jumlah RM19 bilion itu yang mana *delay* kerana *false claim*, yang mana *delay* kerana *despute*, yang mana *delay* kerana *blatantly* kerajaan dulu enggan membayar *within stipulated period*. Ada tidak? Kalau *breakdown* itu ada ataupun mungkin esok Yang Berhormat boleh bekalkan secara bertulis *apportionment* daripada RM19 bilion supaya orang di luar sana tidak terkeliru. Nanti rakyat dengar RM19 bilion kena curi, yang RM2.6 bilion tidak selesai lagi. Ini ada pula kena curi lagi pula RM19 bilion. Jadi, rakyat di luar sana akan terkeliru kalau Ahli-ahli Parlimen pun tidak faham apa itu *Consolidated Fund*? Apa itu *Trust Account*? Apa itu *tax rebate*? Jadi, orang di luar sana tentulah lebih tidak faham. Tugas kita dalam Dewan ini ialah memberikan kefahaman secara bertanggungjawab.

Jadi, boleh tidak Yang Berhormat beri penjelasan daripada jumlah RM19 bilion itu berapa *apportionment* nya yang *blatantly and purposely refused to pay*? *The government refused to pay within stipulated period*. Berapa pula *apportionment* yang ada *dispute claim* dan berapa pula dijangkakan ada *false claim*?

Tuan Lim Guan Eng: RM19.4 bilion, inilah jumlah yang kita sudah sahihkan. Kalau sebut tentang pertikaian, ini adalah satu jumlah yang lebih besar lagi. So, ini adalah yang boleh di anggap sudah disahkan dan pada masa yang sama kita pun telah melantik, saya pun tidak ingat bilangan syarikat perakaunan tetapi banyaklah untuk membantu kita menjalankan audit kerana kita kena faham ini melibatkan bilangan syarikat yang sangat besar.

■1530

Kalau kita bergantung pada Jabatan Kastam, mereka tidak mampu untuk jalankan tugas ini. Jadi, kita ada minta Jabatan Kastam untuk membantu kita memproses semua tuntutan yang berbangkit yang dipertikaikan supaya perkara ini dapat diselesaikan kemudian. So, yang RM19.4 bilion, itu yang telah disahkan, yang belum disahkan, saya tidak masuk ini.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Takut saya silap faham, bermaknanya RM19 bilion ini yang tidak ada pertikaian, tidak ada...

Tuan Lim Guan Eng: Yang telah disahkan.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Maknanya, RM19 bilion itu yang sengaja *delay* tak bayar tanpa sebab?

Tuan Lim Guan Eng: Yang masih belum dibayar balik.

Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Tak, persoalan.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Saya faham.

Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Semalam saya tanya Yang Berhormat Menteri soalan yang sama. Dalam penggulungan semalam, Yang Berhormat Menteri kata RM19.4 bilion itu bukan sahaja garis panduan tidak dipatuhi tetapi juga dirompak. Maksudnya, dalam ucapan semalam dah diakui bahawa antara tuntutan yang tidak dibayar balik adalah sebahagiannya sebab garis panduan tidak dipatuhi, bukan kerana sengaja tak nak bayar balik. Akan tetapi hari ini Yang Berhormat Menteri cakap semua daripada RM19.4 bilion ini adalah kerana sengaja tak nak bayar balik. Jadi, ada percanggahan dari segi jawapan. Semalam ditanya *detail* nya, Yang Berhormat Menteri kata *I don't have the details, I don't have the breakdown*. Itu jawapannya semalam.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Saya.

Tuan Lim Guan Eng: Saya.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Boleh bagi jalan?

Tuan Lim Guan Eng: Sekarang Yang Berhormat Pontian nak saman saja, pergi saman.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Takut kah?

Tuan Lim Guan Eng: Semua wang yang...

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Menteri takut dengan saya kah?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Pontian.

Tuan Lim Guan Eng: Semua wang yang diperuntukkan untuk *refund* adalah digunakan untuk pembayaran *refund* sahaja. Sehingga kini, *refund* GST kalau kita sebut *refund* GST yang telah dibayar itu besar, sampai RM64 bilion tetapi yang ini yang masih tidak dibayar. Seperti yang saya sebut kalau kita berikan pecahan ikut tahunan, itulah jumlahnya.

Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Bukan ikut tahunan, ikut sebab kenapa tidak dibayar. Itu soalan daripada Yang Berhormat Ketereh tadi, soalan daripada saya semalam.

Tuan Lim Guan Eng: Nanti, nanti. Itu yang saya hendak tanya juga, mengapa tidak dibayar? Oleh kerana wang tidak dimasukkan oleh kerajaan lama daripada Kumpulan Wang Disatukan kepada akaun amanah. Itulah sebabnya. Apabila wang tidak dimasukkan, macam mana kastam boleh proses...

Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Ya, mungkin tunggakan daripada tahun-tahun terdahulu.

Tuan Lim Guan Eng: ...untuk bayar balik *refund* kepada pihak pembayar cukai?

Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Adalah disebabkan *claim* yang tidak dapat disahkan.

Tuan Lim Guan Eng: Bolehkah anda- saya akan bagi laluan.

Brig. Jen. Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: ...*claim* yang masih diaudit dan sebagainya.

Tuan Lim Guan Eng: *I will give you way, let me finish first. I will give way, let me finish first. You cannot be talking when I'm talking also. I think, let us be rational about this.* So, di sini kita lihat bahawa apabila kita sebut tentang *refund*, saya tahu bahawa Yang Berhormat Rembau, *I think like* Yang Berhormat Ayer Hitam, mungkin Yang Berhormat Larut juga, tidak tahu tentang perkara, sekarang baru tahu macam Yang Berhormat Bera sebut tadi. Sekarang baru tahu sungguhpun ini telah berlarutan begitu lama.

Sekarang perkara pokoknya, apabila kita menghadapi masalah ini, Akaun Amanah RM148.6 juta, yang kita hutang tunggakan RM19.4 bilion. Kita kurang RM19 bilion, macam mana hendak bayar? Inilah yang saya ketengahkan pada dua hari lepas ini. So, bila kita ada *shortfall* sedemikian, sekarang pula hendak tolak kita laksanakan SST, tidak ada peluang untuk dapat balik hasil. Bukankah ini akan menambahkan beban pihak Kerajaan Persekutuan?

Jadi, di sini saya sekali lagi menyatakan adalah perlunya bahawa kita semua sekiranya Ahli-ahli Kabinet sekarang, mereka tidak tahu, okey. Kita akan cuba pastikan siapa yang tahu dan kita hendak mereka bertanggungjawab mengapa mereka tidak bayar mengikut tempoh yang ditetapkan tetapi sekarang ialah untuk menyelesaikan masalah. Adakah cara penyelesaiannya ialah untuk mensabotaj usaha kerajaan untuk mendapat hasil dengan tidak meluluskan SST yang akan mengakibatkan kita menghadapi keadaan baki semasa dalam keadaan defisit?

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Saya telah janji Yang Berhormat Ayer Hitam tadi.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat Menteri, saya hendak bagi pandangan.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, sekarang Yang Berhormat Menteri bagi Yang Berhormat Ayer Hitam, yang lain sila duduk.

Seorang Ahli: Yang Berhormat Pontian...

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Okey, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Itu terpulang kepada dia.

Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Semalam, kelmarin kita telah mendengar jawapan daripada Yang Berhormat. Cuma sekali sahaja saya tidak ada di Dewan iaitu saya berada di mahkamah untuk menjawab petisyen pilihan raya, itu semalam petang. Akan tetapi saya mendengar apa Yang Berhormat berikan jawapan. Kalau semakan *Hansard* pada 7 hari bulan lebih kurang jam 8, Yang Berhormat buat pertama kali menggunakan perkataan perompak. Kemudian pada hari kedua, lebih kurang jam 7.50 Yang Berhormat telah mengatakan bahawa perlunya kita buat satu siasatan rapi. Yang Berhormat buat kali pertama telah menyebut Ketua Setiausaha Perbendaharaan yang mana satu tindakan perlu diambil siasatan, tengok siapakah individu di belakangnya.

Oleh sebab itulah semalam, saya bersama dengan Yang Berhormat Rembau, kita sokong Yang Berhormat. Apa juga siasatan, siasat sampai ke lubang cacing, kita cari siapa yang melakukan kesilapan ini. Untuk Ahli Jemaah Menteri, apa yang kita bincangkan seperti Yang Berhormat Ketereh kata, untuk soal-soal dasar, kalau ia merupakan soal pentadbiran, KSP tidak bertanggungjawab ke atas kita untuk jawab setiap satu pertanyaan. Kita pernah bawa masalah seperti mana yang kita telah dengar daripada SME kata *refund* sangat susah. Jawapan ketika itu ialah dia kata banyak *fictitious claim* dan itu yang kita pegang jawapan itu.

Saya minta Yang Berhormat, kita sokong, *100 percent* sokong, kita buat satu forensik, kita boleh tubuhkan suruhanjaya apa sekalipun, siasat untuk dapatkan jawapan. Akan tetapi pada waktu ini kita tidak dapat membuat satu andaian ataupun kesimpulan bahawa wang itu telah dihilangkan. Itu yang kita hendak tanya. Ya, tidak wujud dalam Akaun Amanah tetapi dalam Kumpulan Wang Disatukan itu mungkin ada.

Jadi, saya hendak dapat jawapan daripada Yang Berhormat, nampak pendirian Yang Berhormat pun sudah menerangkan secara mantap. Alangkah elok kita gunakan pendekatan lebih profesional, siasat apa yang sedang berlaku dan sokong juga Yang Berhormat Rembau yang buat laporan polis. Biarlah pihak berwajib ini buat siasatan dan barulah kita buat andaian. Kalau dirompak, kami dipanggil perompak apa sekali pun, kami tidak ada masalah. Akan tetapi buat kesimpulan, baru kita hendak cari justifikasi, itu tidak kenalah. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Ayer Hitam jangan risau, Menteri Kewangan dia *chartered accountant*, dia tahu kira wang. *[Ketawa]*

Tuan Lim Guan Eng: Ya, saya nak maklumkan kepada Yang Berhormat Ayer Hitam.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Yang Berhormat, boleh saya sambung sikit?

Tuan Lim Guan Eng: Tak apa, saya satu persatu. Nanti saya bagi kepada Yang Berhormat Ketereh. Yang Berhormat Ketereh tanya secara elok, yang tak elok punya duduklah. *[Ketawa]*

Saya hendak jawab kepada Yang Berhormat Ayer Hitam dan juga Yang Berhormat Gerik tadi yang beliau tanya tentang bahawa apabila wang GST ini, kalau ia tidak masuk kepada Akaun Amanah, tidak apa, masih ada. Saya hendak beritahu kedua-dua Yang Berhormat, yang wang yang dimasukkan ke Kumpulan Wang Disatukan sudah digunakan, tidak ada lagi. Kalau masih ada, kita boleh serta-merta masuk kepada Akaun Amanah tetapi sudah tidak ada lagi kerana telah digunakan, dianggap sebagai hasil.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, jawapan jelaslah, tidak ada wang. Itu sahaja.

Tuan Lim Guan Eng: So, saya harap Yang Berhormat di sini boleh tahu betapa seriusnya masalah ini. Ini bukan hanya untuk tahun 2017 atau 2018, demi menghadapi Pilihan Raya Umum Keempat Belas. Ini berlaku sejak 2015, 2016 dan 2017. So, jelas sekali bahawa wang ini dirompak oleh kerajaan lama daripada pembayar cukai GST kerana ini merupakan wang mereka. Yang Berhormat Ketereh, sila.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: *[Bangun]*

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: *[Bangun]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang lain duduk, sila Yang Berhormat Ketereh. Ya, Menteri bagi laluan kepada Yang Berhormat Ketereh.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Saya hendak tanya dengan elok lepas ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Pontian sabar menunggu, jika Menteri bagi, baru berdiri. Sila Yang Berhormat Ketereh, sila.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya menjadi keliru balik semula ini, jadi saya nak cuba betulkan fikiran saya. Mungkin kerana lama sangat tak duduk dalam Kabinet.

■1540

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tadi kata jelas, sekarang keliru pula.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Jadi tidak jelas semula.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Nanti saya pun keliru. Tapi saya sudah jelas.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Tuan Yang di-Pertua, jelas tu sebab Tuan Yang di-Pertua datang pada belah sana, bukan jelas.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tidak, saya duduk di tengah-tengah. Saya hanya tengok cokmar saja.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Tengok cokmar ya. Saya doakan Tuan Yang di-Pertua macam itu, tengok cokmar saja. Jangan senget sebelah ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Jangan risau.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Ketereh]: Baik Yang Berhormat Menteri, saya ucap terima kasih tadi tapi saya keliru ni begini. Yang Berhormat Menteri kata, dalam '*trust account*' sekarang ada RM1 bilion lebih. Nampak pegawai ada bagi nota tadi Yang Berhormat baca. Ada RM1 bilion lebih dalam akaun Amanah, RM1.5 *billion* dan angka tertunggak yang belum dibayar kira-kira RM19 bilion.

Maka, secara logiknya tak cukuplah duit ya RM19.4 *billion*. Maka, jelasnya tidak cukup dan Yang Berhormat juga kata, macam mana hendak bayar sebab dalam *Consolidated Fund* itu sudah tidak ada duit. Itu yang saya tidak faham. Sebab pada fahaman saya, kutipan cukai GST ini berjalan secara berterusan. Setiap bulan kerajaan mengutip, kalau dulu, lebih kurang antara RM3 bilion ke RM3.6 bilion pada tiap-tiap satu bulan. Dinamakan *Consolidated Fund* itu ialah satu dana yang disatukan, yang menerima semua *revenue* kerajaan daripada pelbagai sumber.

Daripadanya boleh digunakan kepada mana-mana saja *purpose* dalam *running the government*. Ertinya tidak mungkin ada satu-satu titik masa yang *Consolidated Fund* tidak ada wang. Itu fahaman saya. Akan tetapi Yang Berhormat tadi sebut, macam mana hendak bayar? Sebab *Consolidated Fund* seolah-olah tidak ada duit. Saya rasa itu juga gambaran yang tidak berapa tepat. Kalau Yang Berhormat kata mungkin tidak cukup, *cash flownya* tidak cukup, itu saya faham. Akan tetapi kalau Yang Berhormat kata tidak ada duit, telah dirompak, dia memberi *connotation* yang berlainan. So, yang mana satu penjelasan sebenarnya?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, sila Menteri.

Menteri Kewangan [Tuan Lim Guan Eng]: Bila saya sebut *Consolidated Fund* tidak ada duit, saya bukan maksudnya *Consolidated Fund* sekarang kosong, tidak. Saya rujuk kepada wang GST. Mana kita boleh gunakan. Sepatutnya kita harus bayar *refund* daripada pembayaran cukai GST. Bukanlah sumber lain. Akan tetapi masalahnya ialah apabila itu cukai GST dibayar, termasuk itu *input tax*, dianggap sebagai hasil. Telah digunakan pada tahun-tahun tersebut, cukai GST 2015 telah digunakan pada tahun itu, 2016 pun serupa, 2017 semua serupa. So, bila kita ada *shortfall* yang begitu besar, iaitu RM18 bilion, kita kena cari jalan lain dan inilah satu cabaran yang besar. Ini kerana wang cukai itu GST telah pun

disalahgunakan, iaitu yang kita kena bayar balik kepada pembayar cukai, telah disalahgunakan dengan dianggap sebagai hasil.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Itulah yang saya telah jelas.

Dato' Sri Reezal Merican bin Naina Merican [Kepala Batas]: Kepala Batas.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Lim Guan Eng: Ya, Yang Berhormat Kepala Batas.

Dato' Sri Reezal Merican bin Naina Merican [Kepala Batas]: Baik, terima kasih. Yang Berhormat Menteri berulang kali sudah jelaskan fasal RM19.418 bilion angka. Akan tetapi apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Rembau tadi, pertama apa yang kita hendak ketahui adalah *breakdown*. Akan tetapi disebut juga bahawa ini semua adalah *net, net unpaid*. Jadi saya hendak tanya, kalau saya ambillah dari segi SOP. *Cash accounting*, benda terima semua masuk dalam *consolidated account*.

Kemudian secara SOP nya, Kastam Diraja Malaysia perlu menghantar borang kosong tiga. Hantar ke Kementerian Kewangan untuk kemudiannya mendapatkan jumlah sebelum dibayar balik kepada *client* ataupun kepada *the claimant*. Jadi adakah Yang Berhormat Menteri bermaksud bahawa pihak kastam, tidak buat *claim* ataupun sudah buat *claim, there are stacks of borang 3 yang have yet to be approved* ataupun, Ketua Pengarah Kastam dulu *collude*, ada buat *colluding together* dengan KSP dan juga bahagia kewangan untuk tidak melakukan *claim* dahulu?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, sila Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih Yang Berhormat daripada Kepala Batas. Yang Berhormat Kepala Batas sekarang pergi secara terperinci. Saya hendak berikan kedudukan iaitu, kedudukan sebenarnya iaitu sama ada wang dimasukkan kepada akaun Amanah, itu bukan keputusan pihak Kastam. Itu keputusan Ketua Setiausaha Perbendaharaan dan Jawatankuasanya. So, itulah apabila mereka hendak proses pembayaran ini. Tentulah mereka kena ikut prosedur yang ditetapkan. Akan tetapi, penting. Nanti. Nanti. Penting. Ini mesti ada wang dulu. Sekiranya akaun Amanah tidak ada wang, macam mana pula hendak buat... [Disampuk]

Dato' Sri Reezal Merican bin Naina Merican [Kepala Batas]: *No, before we come to that stage. There must be an application by kastam first.*

Tuan Lim Guan Eng: ...pembayaran atau ikut proses yang ditetapkan. Sekarang ada begitu banyak, Yang Berhormat Bera pun ada.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Larut, Larut, Larut.

Tuan Lim Guan Eng: Saya beri peluang kepada Yang Berhormat Beluran.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Lim Guan Eng: Kerana itu rakan-rakan anda juga.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Okey. Saya ingin tahu... [Disampuk]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Bila giliran Pontian?

[Dewan Ketawa]

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Yang Berhormat Menteri, saya cuma ingin tahu. Maknanya sekarang jelas bahawa wang kutipan daripada GST itu akan masuk dalam *Consolidated Fund* dan *request* daripada kastam akan dikeluarkan ke wang amanah. Jadi soalnya, itu merupakan SOP nya dan saya ingin tahu berapa kekerapan? Saya melihat kenyataan yang dibuat oleh mantan KSP. Dia kata bahawa, wang *refund* GST ini yang masuk mula-mula, dilakukan setiap bulan. Maknanya, ada duit daripada *Consolidated Fund* yang *supposed to be for refund* dimasukkan dalam wang kumpulan amanah, wang amanah, setiap bulan. Berkala setiap bulan mengikut *request* daripada Jabatan Kastam. *What do you have to say on this?*

Tuan Lim Guan Eng: Yang Berhormat Beluran. Terima kasih atas soalan tambahan ini. Sebenarnya, pembayaran balik tidak dibuat. Itu yang jadi masalah. Seharusnya masuk

daripada kumpulan wang disatukan kepada akaun amanah tidak dibuat. So, itulah yang kita pun hendak cari sebab mengapa. Pada saya... *[Disampuk]*

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: *But the KSP, the former KSP just made a statement.*

Tuan Lim Guan Eng: *Sorry.*

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: *A press release from KSP-former KSP. He says that, dia dibuat setiap bulan mengikut request kastam.*

Tuan Lim Guan Eng: Dia sekarang buat itu kenyataan. Baik, saya harap.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Maknanya ada duit masuk.

Tuan Lim Guan Eng: Tidak apa, tidak apa.

Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee [Beluran]: Dalam kumpulan Amanah setiap bulan Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Saya belum nampak, saya belum baca kenyataan beliau. Lebih baik beliau jawab dalam siasatan yang akan diadakan. Okey, saya hendak rujuk kepada... *[Disampuk]*

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat, Yang Berhormat sedikit saja. Sedikit saja Yang Berhormat. Sedikit saja. Okey. Okey, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sebelum Yang Berhormat Larut. Nanti saya hendak bangkitkan perkara perintah tetap Ahli Yang Berhormat. Yang Berhormat Menteri Kewangan telah menggunakan 47 minit untuk menggulung. Saya sukacita, saya ingatkan kepada semua, perkara 31, di depan kita adalah rang undang-undang untuk meminda Akta Kastam Tahun 1997. Perintah tetap jelas mengatakan, seseorang Ahli Dewan apabila membahaskan rang undang-undang yang meminda akta induk, hanya perkara-perkara yang berkaitan dengan rang undang-undang yang dipinda itu sahaja dibenarkan bercakap dan tidak pada perkara yang melibatkan akta induk.

Saya mengikuti perbahasan 47 minit. Pandang sini, pandang sana. Sebenarnya isu sama, isu sama dan mengulangi perdebatan semalam. Ini adalah episod kedua, macam siri drama, episod kedua. Saya benarkan, tapi saya sukacita saya ingatkan... *[Disampuk]*

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Pendek saja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Pendekkan.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: *All right.*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ini adalah pindaan... *[Disampuk]*

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Saya hendak tanya pendek.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Itu terpulang kepada budi bicara Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Isu ni penting Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, saya tahu itu penting Tuan Yang di-Pertua.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Isu ni sebab dia tuduh kita merompak.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya tahu.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: *It's a very important issue.*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sebab itu saya suka kita jangan ingatkan.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Biarlah kita tunggu sampai malam pun tidak apa.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Saya juga mohon permintaan terakhir.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Biar kena jelas. Jangan mengelirukan rakyat, jangan mengelirukan kita.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang. Yang Berhormat Larut, Yang Berhormat Larut.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuduhan itu paling dahsyat dia buat.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Okey, okey.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Ini yang kita kena jelaskan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang, sekarang giliran Yang Berhormat Larut.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat tadi bila sebutkan *detail* daripada tahun 2015 sehingga 2017. Dia hampir kepada RM9 bilion, betul ya Yang Berhormat? Akan tetapi, dicampurkan dengan 2018, dia menjadi hampir RM19 bilion. Yang hairannya saya ini, dalam waktu enam bulan, maknanya pilihan raya bulan lima. Lima bulan, Yang Berhormat sanggup mengatakan kerajaan rompak RM9 bilion yang tahun 2018 macam ini.

Sebab itu saya hendakkan supaya ayat rompak itu harus ditarik balik, perbetulkan kerana Yang Berhormat. *[Disampuk]* Yang Berhormat...

■1550

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Semantiklah. Ini semantik.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Saya cuma hendak cuba nak menjelaskan supaya fahaman rakyat tidak keliru dengan ayat. Kalau kami di sini, saya merasakan bahawa RM9 bilion itu adalah satu angka yang besar, Yang Berhormat. Bukankah tiap-tiap bulan kita dapat hasil daripada jumlah keseluruhan, dianggarkan lebih kurang RM40 bilion. Maka bermakna dalam masa tiap-tiap bulan, *average* lebih kurang RM3 bilion. Kalau RM3 bilion *average* itu lebih kurang, sehingga bulan empat baru RM12 bilion. Kerajaan hanya—sudah habiskan RM9 bilion dan tinggal RM3 bilion bayar. Saya rasa ini adalah sesuatu angka yang tidak berapa jelas.

Mungkin *documentation*nya lambat, mungkin kerana *fictitious claim*. Jangan kita kata bahawa semuanya itu telah pun digunakan, dirompak oleh Kerajaan Barisan Nasional. Atas sebab itu saya minta Yang Berhormat Menteri, sebagai seorang rakan dalam Dewan ini, perbetulkan bahawa ada perkara-perkara yang belum jelas yang menyebabkan pegawai-pegawai, *administration* yang sepatutnya melakukan secara *detail*. Bukan Menteri yang buat *detail* ini, Yang Berhormat. Saya ucap tahniah kerana Yang Berhormat Menteri *go into detail*. Nak bayar sampai tahu ini semua. Ini hebat. Oleh kerana itu saya kata sebagai seorang kawan, Yang Berhormat hebat. Janganlah menggunakan ayat yang kurang hebat. Itu sahaja. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, Yang Berhormat Menteri, sila.

Tuan Lim Guan Eng: Saya tidak mahu panjangkan isu lagi.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Yang Berhormat Pontian boleh? Tidak boleh?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Boleh sedikit sahaja? Yang Berhormat, sedikit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Boleh beredar daripada isu yang sama. Saya nampak sudah tepu.

Tuan Lim Guan Eng: Ini kerana saya ingin bahawa saya hendak bagi jawapan. Saya kena dengar nasihat yang dikeluarkan daripada Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Oh! Saya kena keluarlah kalau begitu. Tidak diberi. Saya tidak diberi.

Tuan Lim Guan Eng: Tentang saranan yang diberikan oleh Yang Berhormat Larut. Saya ingin nyatakan bahawa mengapa saya gunakan bahawa kerajaan lama memang rompak wang pembayar cukai GST. Ini kerana *refund* ini adalah milikan mereka. Bila sebut tentang 2018, ini adalah sehingga 31 Mei tahun ini. RM9,184 juta. Saya harap Yang Berhormat Larut boleh rujuk balik kepada akta lama GST yang sekarang GST sudah mati tetapi rujuk kepada akta yang mati ini. Pembayaran balik mesti dibuat dalam tempoh dua minggu. Mesti dibuat dalam dua minggu. Itu dinyatakan dalam undang-undang. Bila tidak dibuat dalam dua minggu, itu tidak betul.

Alasannya ialah tidak lain tidak bukan, tidak ada wang dimasukkan kepada Akaun Amanah. Tadi saya hendak rujuk kepada apa yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Beluran bahawa bekas KSP telah mengeluarkan kenyataan. Ini satu perkara serius. Saya harap beliau akan berdepan kepada siasatan dalaman dan juga siasatan terbuka menjelaskan tindakan beliau mengapa beliau meluluskan keputusan untuk tidak masuk kepada Akaun Amanah?

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: *[Bangun]*

Tuan Lim Guan Eng: Serta menyatakan siapa yang dia berikan laporan dan dapat kelulusan untuk tindakan sebegini? Itu bukan satu perkara yang remeh.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Itu satu perkara yang serius.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: So, saya ucapkan terima kasih atas...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Yang Berhormat Menteri, kita sokong. Yang Berhormat...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Kita sokong.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Kita sokong tindakan itu.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, dari Pendang.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Kami sokong.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Dari Pendang sahaja. Pendang, Pendang.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Yang Berhormat, kita sokong tindakan itu. Kita sokong. Memang kita nak suruh cari sampai ke lubang cacing. Kita sokong tetapi Yang Berhormat tidak boleh buat kesimpulan awal kata perompak. Kami ini terlibat kalau Yang Berhormat kata macam itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: *Mike.* Yang Berhormat Menteri, *mic.*

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Kami ini terlibat kalau Yang Berhormat kata macam itu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: *[Bangun]*

Tuan Lim Guan Eng: Saya sudah cakap panjang tentang isu ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tidak bolehlah. Yang Berhormat tarik baliklah kata rompak. Biar dikaji. Lebih manis ayat itu.

Tuan Lim Guan Eng: Ini memang rompaklah, Yang Berhormat.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Daripada kita bergaduh nak buat apa? Yang Berhormat kena bertanggungjawab.

Tuan Lim Guan Eng: Saya cakap kerajaan lama rompak. Ini kerana wang...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Yang Berhormat, okey. Saya nak cabar Yang Berhormat Menteri. Kalau betul esok, kalau siasatan dibuat.... [*Pembesar suara dimatikan*]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ahli-ahli Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: [*Pembesar suara dimatikan*]

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Pendang minta.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Pendang minta. Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Pendang minta sekali.

Tuan Lim Guan Eng: Saya teruskan perbincangan saya. Perbincangan saya dan pengumuman saya.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Yang Berhormat Menteri.

Tuan Lim Guan Eng: Sudah cukuplah, Yang Berhormat Bera. Sudah cukup.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, saya hendak perbetulkan sedikit tuntutan balik dalam masa 14 hari itu untuk *online*.

Tuan Lim Guan Eng: Tentang kes pegawai kastam yang telah pun...

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: 28 hari *manual*.

Tuan Lim Guan Eng: ...Ditembak mati. Saya mendapat maklumat daripada pihak...

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Menteri. Satu soalan sahaja. *last, last question. Last question. Last* sekali.

Tuan Lim Guan Eng: ...kastam bahawa satu surat telah pun... Tidak apa, tidak apa. Lain kali.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Pendang minta sekejap.

Tuan Lim Guan Eng: Tadi sudah cakap *last*. Sudahlah, sudahlah.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: *Last, last*. Ini *last*. Sedikit sahaja.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Menteri.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat Pendang, Yang Berhormat Pendang.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Yang Berhormat Pendang minta. Yang Berhormat Pendang minta. Sekali.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat.

Tuan Lim Guan Eng: Pada 18 Mei 2018.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Macam ini saya hendak dengar siapa ini? Biarlah Menteri mengemukakan.

Tuan Lim Guan Eng: Saya kena adillah. Saya tidak mahu bagi sebelah sana. Sebelah sini pun sama.

Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang]: Dari tadi saya minta. Beberapa kali.

Tuan Lim Guan Eng: Pada 18 Mei 2018 kepada Ketua Polis Negara dan jawapan yang diterima pada 31 Mei 2018 ialah bahawa orang-orang yang disyaki masih belum dikenal pasti dan siasatan masih berjalan. Tentu kita akan minta juga bantuan daripada pihak polis supaya siasatan dapatlah dipercepatkan dan mereka yang melakukan jenayah ini dapat

ditangkap secepat mungkin. Saya akan minta Ketua Pengarah Kastam untuk berjumpa dengan Ketua Polis Negara tentang perkara ini.

Tentang kes yang berlaku berkaitan dengan Pejabat Kastam di mana...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, peraturan mesyuarat.

Tuan Lim Guan Eng: ...Ada itu... Ya?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, Yang Berhormat Tanjong Karang, perkara mana? Sila baca.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Peraturan mesyuarat.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Peraturan mesyuarat mana?

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Peraturan Mesyuarat 36(6). Saya nak...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tidak ada sangkaan jahatlah.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Sangkaan jahat kepada Ahli Dewan. Siapa Ahli Dewan? Yang Berhormat Pekan Ahli Dewan. Bila dia kata merompak, dia dalam ucapannya dia menuju, dia menuduh seolah-olah Yang Berhormat Pekan pada masa itu Menteri Kewangan telah merompak duit.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya. *Point taken.*

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Jadi tidak boleh ada sangkaan jahat kepada Ahli Dewan. *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Okey, okey. Baik. Saya jelaskan. Boleh saya jelaskan?

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Nanti. Tidak apa, tidak apa. Di depan saya, Yang Berhormat Tanjong Karang telah pun membangkitkan dikatakan Menteri Kewangan mengeluarkan Peraturan Mesyuarat 36(6). Seorang Ahli tidak boleh mengeluarkan sangkaan jahat ke atas siapa-siapa Ahli lain. Saya setuju Yang Berhormat Pekan adalah Ahli Dewan.

Saya setuju. Akan tetapi sangkaan jahat ikut interpretasi bermaksud tohmahan yang tanpa asas. Sekarang ini, apabila saya meneliti hujah penjelasan menggulung lebih kurang satu jam isu yang sama sahaja, ini berdasarkan kepada audit dalaman yang telah pun disahkan oleh Ketua Setiausaha Perbendaharaan Kementerian Kewangan. Maka dia bukan tohmahan tanpa asas. Oleh demikian, ini bukan sangkaan jahat. Sila, Yang Berhormat Menteri menggulung.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, dia ini sangkaan jahat sebab perkara ini sedang dikaji.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Jawatankuasa baru ditubuhkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Saya tidak bersetuju. Kalau Tuan Yang di-Pertua kata ini bukan sangkaan jahat...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang, saya jemput Yang Berhormat Tanjong Karang...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Belum. Saya tidak bersetuju.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: ...Baca Peraturan Mesyuarat 35.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Saya tidak bersetuju.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Baca Peraturan Mesyuarat 35.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Apa 35?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Bacalah.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Ya, Peraturan Mesyuarat 35. Saya Peraturan Mesyuarat 36 sebab Tuan Yang di-Pertua kata...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya jemput, saya jemput Yang Berhormat...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: ...Dia bukan sangkaan jahat tetapi Yang Berhormat Menteri telah mengesahkan kajian sedang dibuat... [*Pembesar suara dimatikan*]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang. Saya buat apabila Yang Berhormat Tanjong Karang bangkitkan perintah tetap, saya dengar dan meneliti.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: ... Tak ada tafsiran sendiri, saya juga ada tafsiran saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya telah pun memberikan peluang kepada Yang Berhormat Tanjong Karang untuk menjelaskan.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, saya minta maaf. Saya tidak bersetuju dengan Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Akan tetapi Yang Berhormat Tanjong Karang masih lagi berdegil-degil.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tidak apa. Saya setuju. Saya setuju. [*Pembesar suara dimatikan*]

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Setuju dengan keputusan saya, Yang Berhormat Menteri sila menggulung.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, tafsiran Tuan Yang di-Pertua ini berat sebelah. Dia telah mengaku tadi jawatankuasa sedang ditubuhkan. Dia cabar lagi KSP tadi, cabar lagi KSP untuk menjawab. Macam mana Yang Berhormat kata siasatan telah dibuat? Ini sangkaan jahat kata merompak. Yang Berhormat juga seorang peguam. Macam mana boleh buat satu keputusan *innocent until proven guilty*? Macam mana Tuan Yang di-Pertua tidak boleh suruh tarik lagi perkataan perompak. Itu sahaja saya minta.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sebab itu...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tarik perkataan rompak. Bukan susah sangat.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, kita tidak mahu panjangkan perkara ini kerana...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya sudah buat keputusan saya kata ini kerana itu adalah fakta berdasarkan kepada keputusan siasatan audit dalaman yang diketuai oleh Ketua Setiausaha Perbendaharaan Kementerian Kewangan.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Baik. Kalau itu keputusan...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Maka ini bukan sangkaan jahat. Ini adalah keputusan saya.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Kalau itu keputusan yang dipakai.... Kalau itu keputusan dipakai...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Boleh baca Peraturan Mesyuarat 43. *[Pembesar suara dimatikan]*

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya berikan pencerahan? Tidak boleh dinafikan bahawa ada banyak pembayar cukai...

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Guan Eng: ...Tidak dapat *refund* GST mereka. Itu adalah satu fakta dan hakikat.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Inilah kenyataan. Yang Berhormat, kesimpulan Yang Berhormat buat.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Guan Eng: Sekarang saya berikan penjelasan mengapa mereka tidak boleh dapat *refund* GST mereka dan kalau Yang Berhormat tidak boleh setuju, itu kuasa dan hak Yang Berhormat. Tapi Yang Berhormat kena akui ada yang...

■1600

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tapi Yang Berhormat tidak boleh kata wang ini dirompak.

Tuan Lim Guan Eng: Tidak dapat bayaran balik GST *refund*.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Saya bersetuju. Apa Yang Berhormat cakap saya bersetuju tapi tidak boleh kata wang ini dirompak.

Tuan Lim Guan Eng: Inilah kerana dirompak oleh kerajaan lama.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Perkataan rompak ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Tanjong Karang.

Tuan Lim Guan Eng: GST itu adalah sebahagian daripada kerajaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya baca...

Tuan Lim Guan Eng: Tentang itu kes yang berkaitan dengan itu...

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Kita buat tidak ada bising tapi Yang Berhormat tolong tariklah.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sebelum Yang Berhormat Tanjong Karang minta saya keluarkan arahan, saya jemput Yang Berhormat Tanjong Karang.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tidak apalah kalau Tuan Yang di-Pertua halau saya, halaulah saya puas hati, nak halau saya halau! *[Dewan riuh]* Tuan Yang di-Pertua, *please* buat keputusan. Saya tidak takut...

Tuan Karupaiya Mutusami [Padang Serai]: Yang Berhormat ikut peraturan tidak minta izin *[Sambil menunjukkan buku yang dirujuk]*.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Demi maruah Dewan, demi maruah Dewan, demi maruah Ahli-ahli semua kita...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ini dia hendak jadi jaguh..

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ini dia yang dikatakan provokasi.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Jangan buat keputusan macam itu.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Bukan.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tapi nak buat provokasi kepada Tuan Yang di-Pertua macam saya ini helah tidak boleh pakai.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Bukan kepada Tuan Yang di-Pertua, *be fair* Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Menteri sila menggulung.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: *Be fair* lah.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua. Saya...

Tuan Lim Guan Eng: Berkaitan dengan kes... *[Disampuk]*

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat Menteri, sekejap. Sekejap Yang Berhormat Menteri ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Menteri menggulung sila.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Bukan, bukan Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Guan Eng: Saya hendak sebut di sini bahawa mengikut laporan daripada kastam....

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, saya minta izin. Saya minta izin sikit kerana Tuan Yang di-Pertua..

Tuan Lim Guan Eng: Perkara ini sedang dalam siasatan pihak kastam kerana mengikut rekod sistem maklumat kastam...

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Menteri. Tuan Yang di-Pertua, saya nak penjelasan tadi kerana apabila Tuan Yang di-Pertua buat keputusan adalah keputusan..

Tuan Lim Guan Eng:...tiada pengimportan dibuat atas nama Yang Berhormat Pekan bekas mantan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Mengikut maklumat akhbar, barang kemas tersebut.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Larut sila...

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Keputusan daripada pendapat Tuan Yang di-Pertua sendiri, yang penting kepada kita adalah saya sebab itu saya sudah minta...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sebelum laluan...

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Saya minta secara...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Baca Perkara 43, 44 baca, sila.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, saya minta.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila, saya jemput Yang Berhormat sila baca.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Itu saya sudah kata tadi.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya jemput Yang Berhormat baca Perkara 35, 43, 44.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua bacalah, itu tugas Tuan Yang di-Pertua untuk baca.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat duduk.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua baca? Tuan Yang di-Pertua bacalah.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Duduk diam, duduk diam.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, bacalah. Bukan Tuan Yang di-Pertua suruh kita baca.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sila duduk. *All right*, duduk. Duduk.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, saya nak..

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Inilah sikap berdegil-degil...

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Saya nak menjelaskan sebelum Tuan Yang di-Pertua buat bacaan tersebut.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: ...sengaja nak mengundang kekecohan inilah dia sikap Yang Berhormat Tanjong Karang. Semua rakyat boleh menilai...

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Tuan Yang di-Pertua, Peraturan Dewan. Mohon tindakan tegas terhadap Yang Berhormat Tanjong Karang, halau dia keluar.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Walaupun beliau, inilah dia sikap. Saya sudah lima kali minta dia duduk tapi dia masih lagi berdegil-degil. Malahan dia mencabar Tuan Yang di-Pertua halau dia keluar. Rakyat boleh menilai. Inilah watak dan tingkah laku yang amat dikesali.

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Ya betul, saya setuju.

Beberapa orang Ahli: Saya setuju.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya tidak halau Yang Berhormat keluar tapi rakyat akan menilai tingkah laku yang sedemikian.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tidak apa, tidak apa.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Rakyat akan tahu mereka buat keputusan semasa pilihan raya. Yang Berhormat Tanjong Karang saya lima kali minta duduk tapi dia sengaja berdegil-degil. Semua seluruh dunia boleh tahu bagaimana watak dan tingkah laku beliau, duduk! Yang Berhormat Menteri sila gulung.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, tadi saya sudah cakap dengan elok, saya sudah minta elok dengan Menteri tadi.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Menteri yang saya sebut minta gulung. Jika saya tidak dengar, minta Yang Berhormat Menteri gulung saya akan minta untuk undi. Itu saja.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua apa yang penting kepada kita adalah segala apa yang sedang dikaji oleh kementerian...

Tuan Lim Guan Eng: Sebagai mana barang-barang yang dibawa masuk oleh isteri Yang Berhormat Pekan tidak dikenakan cukai. Seperti yang saya sebut tadi...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat jika tidak nak dengar, maka kita boleh undi. Sekarang Yang Berhormat Menteri sedang menggulung, hormatlah beri laluan untuk dia menggulung.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Bukan. Saya bersetuju apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Maka?

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang saya nak adalah gunakan ayat kajian tersebut sedang dilakukan untuk memastikan sama ada rompak telah pun berlaku ataupun tidak.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Faham.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Maka sebab itu saya minta supaya sahabat saya tadi perbetulkan bahawa kita nak supaya kalau ia berlaku kita mesti ambil tindakan. Saya adalah seorang yang mementingkan...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya sudah faham.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: ...cuma Tuan Yang di-Pertua yang buat keputusan tadi kata betul rompak. Mana boleh Tuan Yang di-Pertua yang buat keputusan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat, jangan tuduh kepada Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya buat keputusan. Saya katakan kenyataan dia bukan sangkaan jahat. Saya tidak berkata sebab itu, jangan buat tuduhan kepada Tuan Yang di-Pertua yang bukan-bukan. Ini adalah sangkaan jahat terhadap Tuan Yang di-Pertua. Apabila orang berbudi kita berbahasa.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, kalau dia kata Yang Berhormat Pekan merompak itu bukan sangkaan jahat kah?

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Akan tetapi sebagai Tuan Yang di-Pertua saya boleh bertindak tegas. Yang Berhormat Tanjong Karang sudah enam kali saya minta duduk tapi sengaja berdegil-degil.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Bukan degil, saya menegaskan kebenaran Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Adakah ini sikap seorang yang bergelar Tan Sri. Adakah ini sikap seorang yang bergelar Tan Sri?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua bukan wakil DAP di atas sana.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Duduk. Sila, sila.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Saya menegaskan kebenaran Yang Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Menteri Kewangan menggulung.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Tuan Yang di-Pertua bukan wakil parti di atas sana.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Jika tak nak mendengar menggulung, saya akan minta untuk undi.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ini jelas niat dia bukan untuk dengar penggulungan.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Tuan Yang di-Pertua tidak adil.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Pembangkang sekarang dia hanya nak terus— saya pun tidak tahu apa undang di sebalik batu kah ketam di sebalik batu.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Sangkaan jahat, ini sangkaan jahat Peraturan 46.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sebab saya kata saya tidak tahu.

Tuan Lim Guan Eng: Saya akan gulung.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Silakan Yang Berhormat Menteri menggulung.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Tuan Yang di-Pertua saya nak perbetulkan. Saya tidak menuduh Tuan Yang di-Pertua yang...

Tuan Lim Guan Eng: *I think I know* lah. *Sit down* lah, *sit down*. *Sit down*.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sudah memadamkan.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Saya nak ayat yang betul. Perbetulkan ayat itu sudah.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Kita nak perbetulkan ayat saja.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat.

Tuan Lim Guan Eng: Menteri nak gulung bila anda ucap saya kacau. Tidak bagi laluan. sudah, sudah.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Supaya tidak timbul kekeliruan.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, saya nak gulung.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Terus.

Tuan Lim Guan Eng: Tentang soalan tadi oleh Yang Berhormat daripada Jelutong dan juga Yang Berhormat daripada Bukit Gelugor.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Jangan keluar, jangan keluar.

Tuan Lim Guan Eng: Barang-barang yang dibawa masuk oleh isteri Yang Berhormat Pekan tidak dikenakan cukai. Perkara ini sedang dalam siasatan Jabatan Kastam kerana mengikut rekod sistem maklumat kastam, tiada pengimportan dibuat atas nama isteri Yang Berhormat Pekan. Mengikut maklumat akhbar, barang-barang kemas tersebut dibawa oleh ejen pihak pengeksporth dan diserahkan kepada isteri Yang Berhormat Pekan.

Sekiranya tiada pengimportan tentu Jabatan Kastam ada kuasa untuk merampas barang-barang yang tidak diisytiharkan tetapi kita akan serah kepada pihak polis untuk jalankan siasatan dan sekiranya ini ada kaitan dengan isteri Yang Berhormat Pekan itu terserah kepada polis. Sekiranya tidak bila barang ini diserahkan kepada isteri Yang Berhormat Pekan tentu Jabatan Kastam ada hak untuk rampas barang-barang yang tidak diisytiharkan daripada isteri Yang Berhormat Pekan.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Yang Berhormat Menteri saya bersetuju, tahniah.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih. Duduk.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Inilah yang saya mahukan, yang penting tadi sama...

Tuan Lim Guan Eng: Saya tidak bagi jalan, saya tidak bagi jalan.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]:...sama ayat yang digunakan awal tadi kalau Yang Berhormat kata yang RM9 bilion tahun 2018 itu..

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Larut Perkara 35(1).

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Sedang dikaji.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Larut dengar dulu, Perkara 35(1). Seseorang Ahli tidak boleh bercakap melainkan setelah dipanggil oleh Pengerusi. Boleh tidak Yang Berhormat beri kerjasama?

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya minta maaf kerana dalam jawapan yang Menteri bagi itu..

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Saya tahu.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: ...saya terasa...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat mungkin kurang berpuas hati.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Bukan saya tidak puas hati.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Tidak puas hati.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Saya puas hati, jawapan yang nombor dua tadi saya puas hati.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya, ada yang puas hati.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Cuma yang pertama tadi.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ya.

Dato' Seri Hamzah bin Zainudin [Larut]: Saya minta supaya diubahkan olah ayat itu bukan mengatakan rompakan, itu saja. *You know, you just wait, this is my turn to say something. This has got nothing to do with you,* ini antara saya dengan Yang Berhormat Menteri. Saya minta supaya...

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Faham, faham.

Tuan Lim Guan Eng: Ini tidak akan berlaku, ini tidak akan berlaku.

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: *This is something to do with* duit rakyat.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Mesej sudah jelas.

Tuan Lim Guan Eng: Saya tetap dengan pendirian, wang dirompak oleh kerajaan lama.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Yang Berhormat Larut saya serah kepada budi bicara Yang Berhormat Menteri Kewangan sama ada dia nak tolak atau dia nak tarik balik ataupun dia nak ubah ini adalah budi bicara Yang Berhormat Menteri Kewangan.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, saya cuba menggulung.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Ini kuasa Tuan Yang di-Pertua, untuk tarik balik. Ini kuasa Tuan Yang di-Pertua untuk tarik balik.

Tuan Lim Guan Eng: Saya sebut di sini sekiranya..

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Itu kuasa Tuan Yang di-Pertua untuk tarik balik. Ini kuasa Tuan Yang di-Pertua untuk arahkan dia tarik balik.

Tuan Lim Guan Eng: Dewan ini masih dikacau oleh pihak pembangkang saya akan hentikan penggulangan saya. Sekiranya masih kacau, saya tidak akan berganjak tentang apa yang saya sebut tadi atau dua hari lepas.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Sudah dikatakan dengan jelas.

Tuan Lim Guan Eng: Memang wang pembayar GST yang sepatutnya dapat *refund* dirompak oleh kerajaan terdahulu. Itu saya ulangi dan saya tidak akan berganjak.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Sangkaan jahat.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tan Sri Haji Noh bin Haji Omar [Tanjong Karang]: Tuan Yang di-Pertua pun bersetujulah.

Timbalan Yang di-Pertua [Tuan Nga Kor Ming]: Ahli-ahli Yang Berhormat Menteri sudah habis menjawab sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

[Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan]

[Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa]

[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]

*[Timbalan Yang di-Pertua (Tuan Nga Kor Ming) **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

[Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa]

[Fasal-fasal 1 hingga 14 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang]

[Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang]

[Majlis Mesyuarat bersidang semula]

[Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga, disokong oleh Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Haji Amiruddin bin Hamzah) dan diluluskan]

■1610

RANG UNDANG-UNDANG ZON BEBAS (PINDAAN) 2018

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

4.12 ptg.

Menteri Kewangan [Tuan Lim Guan Eng]: Tuan Yang di-Pertua saya mohon mencadangkan suatu akta untuk meminda Akta Zon Bebas 1990 dibacakan kali yang kedua sekarang. Rang Undang-undang Zon Bebas (Pindaan) 2018 bertujuan untuk meminda Akta Zon Bebas 1990. Pindaan yang dicadangkan merupakan pindaan yang berbangkit daripada Rang Undang-undang Cukai Jualan 2018 dan Rang Undang-undang Cukai Perkhidmatan 2018 yang telah dibahaskan oleh Dewan yang mulia ini bagi membolehkan pelaksanaan cukai jualan dan cukai perkhidmatan bagi menggantikan cukai barang dan perkhidmatan iaitu GST.

Tuan Yang di-Pertua saya mohon untuk menghuraikan setiap fasal di dalam rang undang-undang ini. Rang undang-undang mempunyai sembilan fasal seperti berikut.

*[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohd Rashid Hasnon) **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Fasal 1 menjelaskan kuasa Menteri Kewangan untuk menetapkan tarikh kuat kuasa bagi akta ini.

Fasal 2 bertujuan meminda seksyen 2 bagi membatalkan definisi *sales tax*, *service* dan *service tax* yang berkaitan dengan pindaan kepada fasal 3 dan fasal 9.

Fasal 3 adalah bagi meminda seksyen 4 untuk mengeluarkan perkara melibatkan cukai jualan dan cukai perkhidmatan di Zon Bebas kerana perkara tersebut telah disediakan di bawah Akta Cukai Jualan 2018 dan Akta Cukai Perkhidmatan 2018 yang dicadangkan.

Fasal 4 bertujuan meminda seksyen 6 untuk mengeluarkan kuasa Menteri untuk mengecualikan sebarang perkhidmatan daripada peruntukan seksyen 4 kerana perkara ini telah disediakan di bawah Akta Cukai Jualan 2018 dan Akta Cukai Perkhidmatan 2018 yang dicadangkan.

Fasal 5 hingga fasal 9 bertujuan meminda seksyen 21, seksyen 22, seksyen 23, seksyen 26 dan seksyen 28 untuk membatalkan rujukan kepada Akta Cukai Jualan 1972 dan Akta Cukai Perkhidmatan 1975 bagi mengelakkan pertindihan kuasa di dalam Zon Bebas.

Sekali lagi Tuan Yang di-Pertua ini adalah *consequential amendment* apabila GST dimansuhkan dan digantikan dengan SST. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ahli-ahli Yang Berhormat, ada siapa yang menyokong?

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Haji Amiruddin bin Hamzah]: Saya menyokong usul itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ahli-ahli Yang Berhormat masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Zon Bebas 1990 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas.

Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said [Kuala Krau]: Lulus tidak payah bahas.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Dua minit sahaja Tuan Yang di-Pertua. Sikit, dua minit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Sila Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Okey, okey. Saya hanya bangun untuk menyokong sahaja.

[Tiada perbahasan]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Minta Ahli Yang Berhormat untuk menggulung.

Tuan Lim Guan Eng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, ini adalah pindaan susulan berikutan pemansuhan GST dan digantikan dengan SST. Tentu pihak kerajaan harap, dengan SST ini, kesejahteraan rakyat dapatlah lebih terjamin tetapi pada masa yang sama kita pun hendak lihat pertumbuhan ekonomi terus berjalan secara mampan dan lestari. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

[Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan]

[Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa]

[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]

*[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohd Rashid Hasnon) **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

[Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa]

[Fasal-fasal 1 hingga 9 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang]

[Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang]

[Majlis Mesyuarat bersidang semula]

[Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga, disokong oleh Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Haji Amiruddin bin Hamzah) dan diluluskan]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ahli-ahli Yang Berhormat Mesyuarat hari ini ditangguhkan sehingga jam 10.00 pagi, hari Isnin 13 Ogos 2018.

[Dewan ditangguhkan pada pukul 4.19 petang]